

STICHTING
HEINEKEN
PENSIOENFONDS

Jaarverslag **2016**

INHOUD

KARAKTERISTIEKEN VAN HET FONDS	3
KERNCIJFERS	
–Kerncijfers	4
–Definities kerncijfers	5
ORGANISATIE	
–Organogram	7
–Personalia	8
VERSLAG VAN HET BESTUUR	
–Voorwoord	10
–Hoofdpijnen	10
–Governanceparagraaf	17
–Financiële paragraaf	23
–Beleggingenparagraaf	24
–Naleving van wet- en regelgeving	28
–Pensioenparagraaf	28
–Actuariële paragraaf	34
–Risicoparagraaf	34
–Communicatieparagraaf	38
–Toekomstparagraaf	39
–Vaststelling verslag van het bestuur	43
VERSLAG VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN	40
VERSLAG VISITATIECOMMISSIE	45
JAARREKENING	
–Balans	49
–Staat van baten en lasten	50
–Kasstroomoverzicht	51
TOELICHTING OP DE JAARREKENING	
–Grondslagen	52
–Toelichting op de balans	56
–Toelichting op de staat van baten en lasten	64
–Statutaire regeling omtrent het saldo	68
–Gebeurtenissen na balansdatum	68
OVERIGE GEGEVENS	
–Actuariële verklaring	70
–Controle verklaring van de onafhankelijke accountant	72
BEGRIPPENLIJST	75

KARAKTERISTIEKEN VAN HET PENSIOENFONDS

Profiel

Ontstaan en status

Heineken heeft in Nederland sinds 1923 een pensioenregeling. De Stichting Heineken Pensioenfonds voert de pensioenregeling uit. De stichting is op 30 april 1952 opgericht en heette toen "Pensioenfonds voor het personeel van Heineken's Bierbrouwerij Maatschappij N.V."

De Stichting Heineken Pensioenfonds is statutair gevestigd te Amsterdam, ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41200618 en aangesloten bij de Pensioenfederatie. De laatste statutenwijziging dateert van 30 maart 2015 en betrof vooral aanpassingen vanwege wettelijke wijzigingen van de taken en bevoegdheden van het Verantwoordingsorgaan.

Doel

Het doel van Stichting Heineken Pensioenfonds is om aan de pensioengerechtigde (gewezen) werknemers van Heineken en hun nagelaten betrekkingen oudedags-, partner-, wezen- en arbeidsongeschiktheidspensioen uit te keren volgens bij pensioenreglementen te stellen regels.

Hoofdpijnen van de pensioenregelingen tot en met 31 december 2016

Pensioenregeling met pensioenrichtleeftijd 67 jaar

Deze pensioenregeling kent aan iedere deelnemer oudedagspensioen toe dat gebaseerd is op het aantal deelnemingsjaren en het pensioengevend salaris. Het pensioen wordt opgebouwd in een middelloonregeling met voorwaardelijke toeslagverlening. Bij overlijden van een (gewezen) deelnemer of gepensioneerd wordt een partnerpensioen toegekend aan gehuwde deelnemers, deelnemers met een geregistreerd partnerschap en ongehuwd samenwonende deelnemers, mits zij aan de daartoe gestelde voorwaarden voldoen. Daarnaast kent de pensioenregeling een wezenpensioen.

Arbeidsongeschiktheidspensioen

Deze regeling kent een arbeidsongeschiktheidspensioen toe aan de deelnemer per de eerste dag van de maand waarin de deelnemer twee jaar aaneengesloten arbeidsongeschikt (ziek) is, mits hij/zij ten minste voor 80% of meer arbeidsongeschikt is, op grond daarvan een WAO- of WIA-uitkering ontvangt en het dienstverband met de werkgever is verbroken.

Aanvullend Partnerpensioen

De regeling Aanvullend Partnerpensioen voorziet in een vrijwillige verzekering tegen het risico dat de achterblijvende partner na het overlijden van de deelnemer tot de AOW-leeftijd van de achterblijvende partner geen of slechts een gedeeltelijke uitkering uit hoofde van de Algemene Nabestaandenwet ontvangt. De AOW-leeftijd van de achterblijvende partner wordt vastgesteld op het moment dat de betreffende deelnemer overlijdt.

Aanvullend Arbeidsongeschiktheidspensioen

Deze regeling voorziet in een aanvullende verzekering op vrijwillige basis boven op de uitkering uit hoofde van het Arbeidsongeschiktheidspensioen.

KERNCIJFERS

Kerncijfers

<i>Bedragen x € 1 miljoen (tenzij anders vermeld)</i>	<i>2016</i>	<i>2015</i>	<i>2014</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Aantal verzekerden					
Actieve deelnemers	3.981	4.099	4.146	4.453	4.592
Gewezen deelnemers	6.147	5.986	5.838	5.667	5.667
Pensioengerechtigden	5.660	5.527	5.465	5.234	4.947
Totaal	15.788	15.612	15.449	15.354	15.206
Reglementsvariabelen					
Actieve deelnemers:					
Toeslagverlening	–	–	1,60%	–	–
Niet toegekende toeslagen	0,65%	2,00%	0,40%	2,00%	2,00%
Doorgevoerde kortingen van rechten	–	–	–	–	–
Inhaaltoeslagverlening	–	–	–	–	–
Gewezen deelnemers en pensioengerechtigden:					
Toeslagverlening	–	–	0,45%	–	–
Niet toegekende toeslagen	0,65%	1,10%	1,15%	2,90%	2,65%
Doorgevoerde kortingen van rechten	–	–	–	–	–
Inhaaltoeslagverlening	–	–	–	–	–
Pensioenuitvoering					
Ontvangen premie *	66,1	67,7	72,5	76,4	93,4
Zuivere kostendekkende premie *	70,3	69,3	64,5	83,6	99,8
Gedempte kostendekkende premie *	42,8	55,6	62,8	73,7	81,0
Pensioenuitvoeringskosten per verzekerde (in euro's)	126,3	135,7	131,9	128,9	132,0
Uitkeringen	100,7	99,4	98,6	96,8	96,0
* Vanaf 2013 exclusief de premies voor de Versleepregeling					
Vermogenssituatie en solvabiliteit					
Pensioenvermogen (conform DNB-methodiek)	3.392,0	3.125,8	3.079,6	2.706,0	2.518,4
Pensioenverplichtingen	3.245,8	3.036,9	2.916,0	2.453,9	2.537,6
Dekkingsgraad	104,5%	102,9%	105,6%	110,3%	99,2%
Beleidsdekkingsgraad	95,7%	103,4%	108,8%	–	–
Reële dekkingsgraad	78,8%	84,5%	–	–	–
Minimaal vereist eigen vermogen (MVEV)	136,9	124,5	119,6	100,6	104,0
Totaal vereist eigen vermogen (VEV)	711,8	726,7	669,9	591,3	562,4
Vereiste dekkingsgraad	121,9%	123,9%	123,0%	124,1%	122,2%
Gemiddelde rekenrente	1,3%	1,7%	1,9%	2,7%	2,4%
Beleggingen					
Aandelen	1.346,4	1.267,5	1.286,8	1.131,6	940,8
Onroerend goed	253,6	177,8	190,7	188,7	196,6
Vastrentend	1.275,2	1.205,1	1.098,5	901,3	916,4
Overige beleggingen	418,5	427,7	447,0	413,6	410,6
Beleggingsrendement					
Portefeuillerendement	8,8%	2,8%	14,4%	6,2%	9,1%
Rendement strategische benchmark	8,3%	2,4%	11,7%	4,1%	11,5%
Matchingspercentage per balansdatum	25%	25%	25%	23%	23%

KERNCIJFERS

Definities kerncijfers

Verzekerden

Actieve deelnemers

Actieve deelnemers zijn werknemers die in de pensioenregelingen deelnemen. Hieronder worden ook gewezen werknemers verstaan van wie de deelneming volgens een non-activiteitsregeling wordt voortgezet. Bovendien worden hieronder verstaan gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers die in dienst zijn van Heineken. Ook zijn werknemers opgenomen die ziek zijn, maar nog niet arbeidsongeschikt. Daarnaast zijn (gedeeltelijk) arbeidsongeschikten opgenomen, waarvan de pensioenopbouw (gedeeltelijk) premievrij wordt voortgezet.

Gewezen deelnemers

Gewezen deelnemers zijn de deelnemers die niet meer werkzaam zijn bij de aangesloten werkgevers, maar van wie het pensioen nog niet is ingegaan.

Pensioengerechtigden

Pensioengerechtigden zijn de (gewezen) deelnemers waarvan het pensioen is ingegaan, en personen die een (bijzonder) partnerpensioen of wezenpensioen ontvangen.

Toeslagen

De toeslagverlening is voorwaardelijk. De toeslagverlening aan de actieve deelnemers is tot 1 januari 2016 gebaseerd op de loonontwikkeling conform de Heineken CAO. Sinds 1 januari 2016 is de toeslagverlening van zowel de actieve deelnemers als van de gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden gebaseerd op de consumentenprijsindex.

Pensioenuitvoeringskosten per verzekerde

Dit betreft het deel van de uitvoeringskosten, dat intern aan de pensioenuitvoering toegerekend wordt (zie paragraaf 21 van de toelichting op de jaarrekening). De resterende uitvoeringskosten worden intern aan beleggingskosten toegerekend. De pensioenuitvoeringskosten zijn voor dit overzicht gelijkmatig verdeeld over alle verzekerden.

Pensioenvermogen

Voor dit overzicht is het pensioenvermogen berekend op basis van de voorschriften van DNB voor de vaststelling van de dekkingsgraad. Bij deze methode dient de marktwaarde van de achtergestelde lening, die van Heineken Nederlands Beheer B.V. (HNB) is ontvangen, geheel of gedeeltelijk te worden afgetrokken van het eigen vermogen als de dekkingsgraad onder een bepaalde waarde komt. In het boekjaar 2012 was dat het geval en is deze marktwaarde geheel in mindering gebracht. In 2013 en 2014 was de dekkingsgraad voldoende om de achtergestelde lening geheel als eigen vermogen te mogen beschouwen. In 2015 en 2016 was de dekkingsgraad dusdanig, dat slechts een gedeelte van de lening als eigen vermogen mag worden beschouwd.

Pensioenverplichtingen

De pensioenverplichtingen zijn gewaardeerd op basis van de DNB rentetermijnstructuur.

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad is het pensioenvermogen gedeeld door de pensioenverplichtingen.

Beleidsdekkingsgraad

Het gemiddelde van de laatste twaalf maandelijkse (nominale) dekkingsgraden.

Reële dekkingsgraad

Bij de "reële dekkingsgraad" worden de (voorwaardelijke) toekomstige toeslagen wel meegenomen bij de berekening, in tegenstelling tot de "dekkingsgraad".

KERNCIJFERS

Minimaal vereist eigen vermogen

Het minimaal vereist eigen vermogen wordt berekend volgens de berekeningsmethodiek van het Besluit Financieel Toetsingskader. Het minimaal vereist eigen vermogen geldt als wettelijke minimumgrens voor solvabiliteit en is gebaseerd op een gedetailleerde berekening.

Vereist eigen vermogen

Het vereist eigen vermogen is het vermogen dat behoort bij de evenwichtssituatie van het fonds. In die situatie is het eigen vermogen zodanig vastgesteld dat met de wettelijk vastgestelde zekerheidsmaat van 97,5% – ten aanzien van de als onvoorwaardelijk aangemerkte onderdelen van de pensioenovereenkomsten – wordt voorkomen dat het vermogen van het fonds binnen één jaar minder is dan de pensioenverplichtingen.

Het vereist eigen vermogen is inclusief het minimaal vereist eigen vermogen.

Portefeuillerendement

Onder portefeuillerendement is het totaalrendement opgenomen. Dit rendement is gewogen voor de tijd berekend (maandbasis), waardoor dit percentage niet direct herleidbaar is uit jaarrekeningcijfers.

Rendement strategische benchmark

Het rendement strategische benchmark is gebaseerd op de strategische verdeling van het vermogen zoals door het bestuur is vastgesteld.

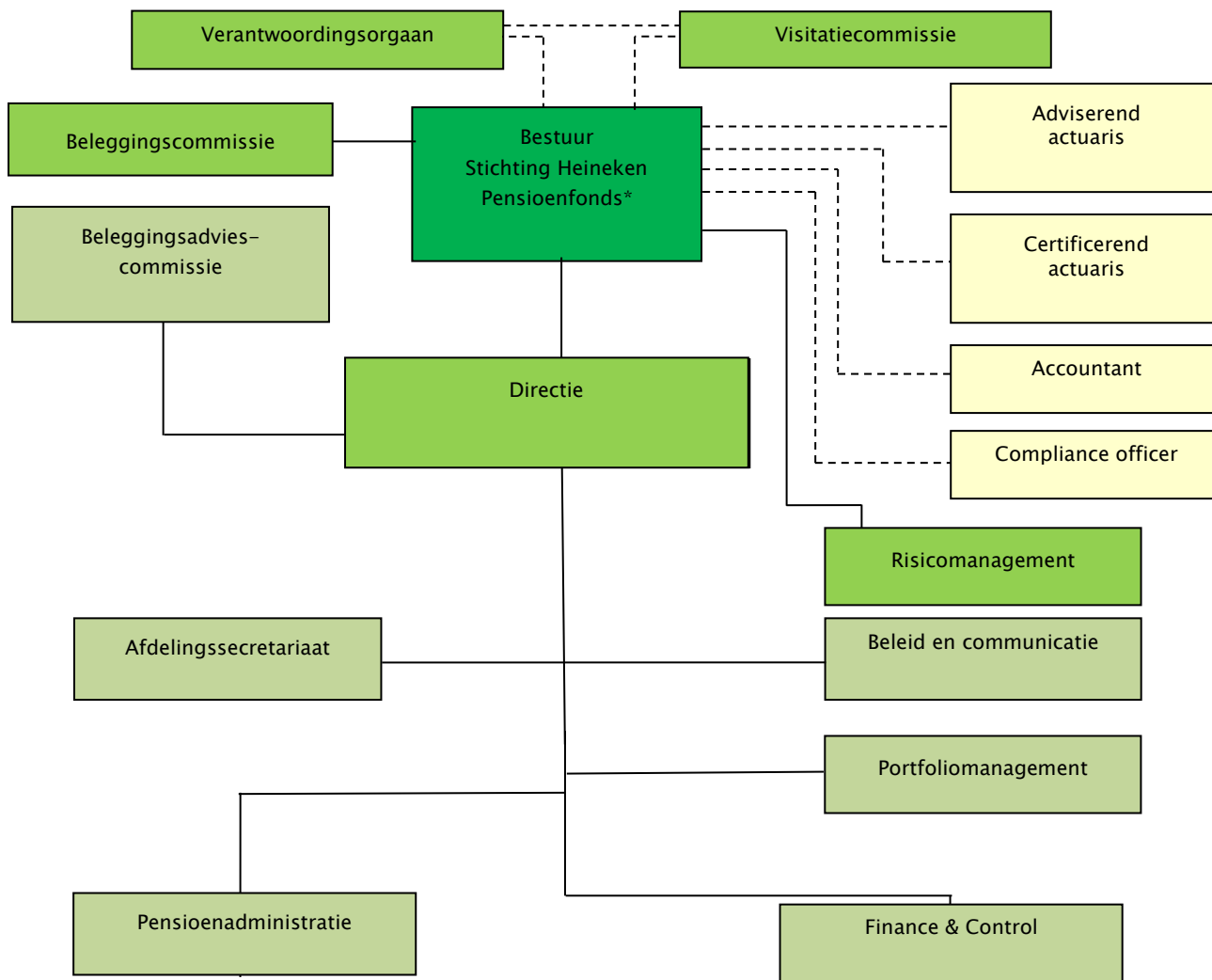
Matchingspercentage

Het percentage van de pensioenverplichtingen dat ongevoelig is voor veranderingen in de rentestand door de vastrentende beleggingsportefeuille (staatsobligaties en investment grade bedrijfsobligaties, alsmede de gehele hypotheekportefeuille). Per 1 januari 2016 is de veronderstelde (ex-ante) bijdrage aan de renteafdekking van verschillende vastrentende beleggingscategorieën aangepast. Hiermee beoogt het fonds prudent te zijn in zijn aannames ten aanzien van de afdekking van het renterisico.

ORGANISATIE

Organogram

De opzet van de organisatie van de Stichting Heineken Pensioenfonds is hieronder weergegeven. Deze opzet geeft de situatie per ultimo 2016 weer. In het verslag van het bestuur is een beschrijving per orgaan te vinden. De personele invulling staat vermeld onder personalia.

* Om de werkzaamheden optimaal te kunnen uitvoeren heeft het bestuur commissies ingesteld die onder meer tot taak hebben bestuursbesluiten voor te bereiden. Het Bestuur van de Stichting Heineken Pensioenfonds beschikt tevens over de volgende bestuursondersteunde commissies: Communicatiecommissie, Commissie Fondsdocumenten en Pensioenzaken en de Commissie Financiële Rapportage en Risicobeheersing.

- Bestuur
- Rapporteert/adviseert direct aan Bestuur
- Externe partijen
- Rapporteert/adviseert aan de Directie

ORGANISATIE

Personalia per 31 december 2016

Bestuur

Naam	Vertegenwoordiging	Functie	Lid sinds	Eind zittingsduur
R.C. Beukhof	Directie HNB	Lid	1 september 1998	1 januari 2017
mr. L.P. Geenen-van Straaten CPE	Directie HNB	Lid	1 juli 2007	1 januari 2019
drs. R.P. Hoytema van Konijnenburg	Directie HNB	Voorzitter	1 november 2005	1 januari 2018
M.H.C. Vervark-Straathof	Directie HNB	Lid	1 juli 2014	1 juli 2018
MSc RA CPE	Deelnemers	Lid	1 januari 2008	1 januari 2020
dr. N. Groot	Deelnemers	Lid	1 januari 2009	1 januari 2017
drs. H.F.M. Konijn	Pensioengerechtigden	Lid	1 januari 2013	1 januari 2017
mr. J.H. Weeda	Pensioengerechtigden	Lid	1 juli 2015	1 juli 2019
drs. R. van den Berg				

Verantwoordingsorgaan

Naam	Vertegenwoordiging	Functie	Lid sinds	Eind zittingsduur
drs. I. Ardonne	Directie HNB	Secretaris	1 juli 2014	1 juli 2017
W. Bakker	Directie HNB	Lid	15 oktober 2015	1 juli 2019
dr. O.E. Flippo	Directie HNB	Lid	1 juli 2014	1 juli 2018
drs. J.F.A. van Lint	Deelnemers	Lid	1 juli 2016	1 juli 2020
drs. S.O. Koornstra	Deelnemers	Lid	1 juli 2014	1 juli 2018
J.L. Sträter MSc	Deelnemers	Lid	1 juli 2016	1 juli 2020
drs. H.J.C. Philippa	Pensioengerechtigden	Voorzitter	1 juli 2014	1 juli 2017
Ing. H.P.C.M. Jansen EMlog	Pensioengerechtigden	Lid	1 juli 2016	1 juli 2020
V.H.M. Teunissen	Pensioengerechtigden	Lid	1 juli 2014	1 juli 2018

Beleggingsadviescommissie	mr. F. de Waardt RBA	(directeur en voorzitter)
	drs. J.L.M. de Jong	(extern adviseur)
	drs. P.D.H. Menco RBA	(extern adviseur)
	drs. G.L.J. de Vrij	(extern adviseur)
	drs. G.W.A. Groothuis RBA	(uitvoeringsorganisatie)
	S. van de Bor MSc	(uitvoeringsorganisatie en secretaris)
	R.C. Beukhof	(bestuurslid, toehoorder en procesbewaker)
	drs. H.F.M. Konijn	(bestuurslid, toehoorder en procesbewaker)

Communicatiecommissie	drs. R.P. Hoytema van Konijnenburg	(bestuurslid)
	mr. J.H. Weeda	(bestuurslid en voorzitter)
	dr. N. Groot	(bestuurslid)
	P.W. Everts B.J.	(externe adviseur)
	mr. F.N. Tjaarda	(VvGH)
	A.M. van der Valk	(uitvoeringsorganisatie)
	mr. drs. C.R. Boekkooi	(uitvoeringsorganisatie en secretaris)

Commissie Fondsdocumenten en Pensioenzaken	mr. L.P. Geenen-van Straaten CPE	(bestuurslid en voorzitter)
	dr. N. Groot	(bestuurslid)
	mr. J.H. Weeda	(bestuurslid)
	A.M. van der Valk	(uitvoeringsorganisatie)
	mr. F. de Waardt RBA	(directeur)
	mr. drs. C.R. Boekkooi	(uitvoeringsorganisatie en secretaris)

ORGANISATIE

Commissie Financiële Rap- portage en Risicobeheersing	M.H.C. Vervark–Straathof MSc RA CPE	(bestuurslid en voorzitter)
	drs. H.F.M. Konijn	(bestuurslid)
	J.E.S. van der Meer	(uitvoeringsorganisatie)
	mr. F. de Waardt RBA	(directeur)
	F.M. Boonstoppel EMIA RO	(uitvoeringsorganisatie en secretaris)
Directeur	mr. F. de Waardt RBA	
Risicomanager	F.M. Boonstoppel EMIA RO	
Procuratiehouders	drs. P.R. Doets	
	J.E.S. van der Meer	
	A.M. van der Valk	
	A.L.M. Joosten	
	drs. G.W.A. Groothuis RBA	
	mr. drs. C.R. Boekkooi	
Adviserend actuaris	Drs. D.H. Kleinloog AAG, verbonden aan Sprenkels & Verschuren B.V.	Amsterdam
Certificerend actuaris	Drs. S. Keijmel AAG, verbonden aan Mercer (Nederland) B.V.	Amstelveen
Accountant	E.M. van der Hall RA, verbonden aan Deloitte Accountants B.V.	Amsterdam
Compliance officer	Nederlands Compliance Instituut	Capelle aan den IJssel
Visitatiecomissie 2016	D. Wenting AAG RBA	
	H.J.P. Strang RA	
	drs. J. Groenewoud	

VERSLAG VAN HET BESTUUR

Voorwoord

De Stichting Heineken Pensioenfonds treedt op als uitvoerder van de pensioenregelingen welke voortvloeien uit:

- de Pensioenreglementen inzake oudedags- en nabestaandenpensioen
- het Reglement Arbeidsongeschiktheidspensioen
- het Reglement Aanvullend Partnerpensioen
- het Reglement Aanvullend Arbeidsongeschiktheidspensioen

zoals deze zijn vastgesteld door het bestuur in overeenstemming met de pensioenovereenkomst en de geldende afspraken over de uitvoering.

Ondergebracht zijn de pensioenaanspraken van werknemers in dienst van Heineken Nederlands Beheer B.V., de pensioenaanspraken van (groepen van) werknemers van gelieerde ondernemingen en de pensioenaanspraken van de werknemers van de Stichting Heineken Pensioenfonds zelf. Daarnaast zijn de pensioenaanspraken en -rechten van de pensioengerechtigden en de gewezen deelnemers ondergebracht.

Onder "gelieerde ondernemingen" dienen te worden verstaan de ondernemingen die door de directie van Heineken Nederlands Beheer B.V. als zodanig voor de toepassing van de pensioenreglementen zijn aangewezen. Ultimo 2016 betreft dit Heineken Group B.V., Heineken International B.V. en Proseco B.V.

Heineken Nederlands Beheer B.V. en de gelieerde ondernemingen worden in dit jaarverslag aangeduid als "de werkgever".

In het jaarverslag is de Jaarrekening opgenomen, bestaande uit de balans, de rekening van baten en lasten en het kasstroomoverzicht, evenals de toelichting daarop.

Hoofdlijnen

Belangrijkste bestuursbesluiten en ontwikkelingen

De belangrijkste bestuursbesluiten en ontwikkelingen in het verslagjaar 2016 zijn navolgend weergegeven.

Third Country Nationals

Sociale Partners hebben afspraken gemaakt over het aanbieden van een mogelijkheid om mee te doen in een internationale pensioenregeling aan zogenaamde Third Country Nationals (TCN'ers).

Een TCN'er is een werknemer die:

- Niet de Nederlandse nationaliteit heeft;
- Een arbeidsovereenkomst met HEINEKEN Group of HEINEKEN Nederland heeft;
- De fiscale 30% regeling toegekend heeft gekregen;
- Van plan is om kort in Nederland te verblijven (maximaal 5 jaar) en niet van plan is om in Nederland met pensioen te gaan.

TCN'ers die vanaf 1 januari 2016 in dienst zijn getreden bij de werkgever kunnen voorafgaand aan de eerste werkdag kiezen voor deelneming in het International Retirement Savings Plan of deelneming in de pensioenregeling bij het fonds. TCN'ers die tussen 1 januari 2015 en 31 december 2015 in dienst zijn getreden bij de werkgever hebben in 2015 deelgenomen aan de pensioenregeling bij het fonds en hebben tot 1 januari 2017 de mogelijkheid gehad om te kiezen voor deelneming in het International Retirement Savings Plan.

Het bestuur is akkoord gegaan met deze wijziging van de deelnemers aan de pensioenregeling bij het fonds en heeft afspraken gemaakt met de werkgever over de uitvoering van deze keuzemogelijkheid voor TCN'ers.

Berichtenbox van MijnOverheid.nl

Het fonds heeft zich eind 2015 aangesloten bij de Berichtenbox van MijnOverheid.nl. In 2016 zijn de Uniforme Pensioenoverzichten en de pensioenoverzichten aan pensioengerechtigden via de Berichtenbox van MijnOverheid.nl gestuurd. Lees meer hierover op pagina 38.

VERSLAG VAN HET BESTUUR

Resultaat

Het beleggingsrendement is in 2016 positief: 8,8%. Anderzijds is de rekenrente in 2016 gedaald, waardoor de verplichtingen met 6,8% zijn gestegen. De dekkingsgraad is hierdoor met 1,6% gestegen. De beleidsdekkingsgraad van het fonds is echter in 2016 gedaald van 103,4% naar 95,7%. Deze afname is het gevolg van de gedaalde rente gedurende het verslagjaar.

Renteontwikkeling

De rekenrente liet in het verslagjaar een dalende trend zien, wat een stijgend effect heeft gehad op de pensioenverplichtingen.

Herstelplan

Het herstelplan voor 2016 is gebaseerd op de beleidsdekkingsgraad van het fonds op 31 december 2015. De beleidsdekkingsgraad van het fonds bedroeg in 2015 103,4%. Als gevolg hiervan was het fonds verplicht een herstelplan op te stellen. De verwachting van het herstelplan is dat voor zowel de actieven als de inactieven gedurende de eerste jaren geen sprake zal zijn van toeslagverlening. Pas daarna bestaat de mogelijkheid om een gedeeltelijke toeslag toe te kennen. Na verloop van enige jaren zal er naar verwachting de mogelijkheid zijn om een volledige toeslag toe te kennen. Er is vooralsnog geen noodzaak om de pensioenen te korten om binnen de herstelperiode aan het vereist eigen vermogen van het herstelplan te voldoen.

DNB heeft het herstelplan van het fonds goedgekeurd.

Visitatiecommissie 2016

In het kader van het intern toezicht heeft een door het bestuur benoemde onafhankelijke commissie in het verslagjaar een visitatie uitgevoerd om de door het bestuur en directie gehanteerde procedures, aansturing en risicomanagement te beoordelen. Daarbij is uitdrukkelijk aandacht besteed aan de toekomst van het pensioenfonds, de herinrichting van het vermogensbeheer en de doorontwikkeling van het risicomanagement. Het algemeen oordeel van de Visitatiecommissie (VC) over het jaar 2016 is dat het bestuur een verantwoord beleid voert en de algemene gang van zaken in het pensioenfonds goed aanstuurt. De risicobeheersing is passend bij aard, omvang en complexiteit van het fonds. Er is goed aandacht voor evenwichtige belangenafweging.

De belangrijkste aanbeveling is om de risicobeheersing vanuit de bestuursvisie op risicomanagement (volwassenheidsniveau) verder uit te werken en in de organisatie te verankeren. De aanbevelingen van de VC zullen in 2017 worden opgepakt. De aanbevelingen die de VC in 2016 heeft gegeven over het jaar 2015 zijn merendeels opgevolgd.

Missie, visie en strategie

Het pensioenfonds heeft een missie, visie en strategie. De missie is de primaire functie van het pensioenfonds. Hierin houdt het rekening met bepaalde waarden en normen. In de visie van het pensioenfonds geeft het pensioenfonds aan wat het belangrijk vindt en wat voor organisatie het wil zijn. In de strategie komt tot uiting hoe het pensioenfonds de middelen inzet om zijn strategische doelen te bereiken. Het beleid is in lijn geweest met de missie, visie en strategie van het fonds. Alle gestelde doelen zijn bereikt met uitzondering van het behoud van koopkracht van de pensioenen middels het verlenen van toeslagen.

Missie

Het pensioenfonds voert de pensioenregeling uit van Heineken Nederlands Beheer B.V. en gelieerde ondernemingen en kent de pensioenen toe aan de (gewezen) deelnemers en de pensioengerechtigden op grond van de voor hen geldende pensioenreglementen. Het pensioenfonds houdt bij de uitvoering van de pensioenregeling rekening met de gevolgen van zijn handelen op de maatschappij.

Visie

Het pensioenfonds wil voor zowel de (gewezen) deelnemers, de pensioengerechtigden als de werkgever een duurzaam en betrouwbaar pensioenfonds zijn. Het bestuur voert hiertoe een solide financieel beleid en toetst of dit in overeenstemming is met wet- en regelgeving. Hierbij streeft het pensioenfonds naar het behoud van koopkracht van de pensioenen middels het verlenen van toeslagen. Het pensioenfonds wil daarbij blijf geven van zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid en trachten het voor risico gecorrigeerde financiële rendement te verbeteren.

Strategie

Het bestuur geeft invulling aan de realisering van de missie en visie middels de strategie. De strategie van het pensioenfonds is uitgewerkt in de ABTN en andere beleidsdocumenten en nota's, die periodiek worden beoordeeld en herzien.

VERSLAG VAN HET BESTUUR

Belangrijke beleidsonderdelen van de strategie zijn onder meer:

Beleggings- en risicobeleid

Het aanwezige pensioenkapitaal wordt op een solide wijze beheerd conform het prudent person-beginsel.

Bij het bepalen van de risicohouding houdt het pensioenfonds het evenwicht tussen de belangen van verschillende generaties en belangengroepen alsmede de maatschappelijk verantwoord beleggen doelstellingen in beeld. Bij het vaststellen van het beleggingsbeleid wordt rekening gehouden met de verschillende belangen van de verschillende belangengroepen.

Verantwoording en (mede-)zeggenschap van belanghebbenden

Het bestuur legt verantwoording af over de uitvoering van de pensioenregeling en de genomen besluiten aan het verantwoordingsorgaan en middels de jaarrekening. Alle belanghebbenden zijn vertegenwoordigd in het bestuur en het verantwoordingsorgaan van het pensioenfonds.

Bij de uitvoering van de pensioenregeling houdt het pensioenfonds goed contact met de werkgever, de vakbonden en de Vereniging van Gepensioneerden bij Heineken (VvGH) en hecht het waarde aan een goede klanttevredenheid.

Bij inschakeling van externe partijen moeten ook die aan de gestelde wettelijke eisen en normen voldoen. Het bestuur van het fonds hecht grote waarde aan integriteit en is het pensioenfonds alert op alles wat deze in gevaar zou kunnen brengen.

Het pensioenfonds is aanspreekbaar op zijn gedrag en zijn besluiten.

Integere bedrijfsvoering

Processen zijn goed en adequaat ingericht en worden gemonitord. Risico's worden continu afgewogen en adequaat gemanaged. Hierbij zijn de kernwaarden dat het pensioenfonds de toevertrouwde taken deskundig en professioneel uitvoert op een adequate, correcte, weloverwogen en zorgzame wijze. Het beleid is evenwichtig en zorgvuldig vormgegeven.

Communicatiebeleid

Het pensioenfonds wil helder en open communiceren over de pensioenregeling, de financiële positie van het pensioenfonds en de risico's die daaraan verbonden zijn voor de belanghebbenden. Dit komt vooral tot uitdrukking in onze aandacht voor communicatie en inzicht in pensioenen:

- Het pensioenfonds wil helder en transparant verantwoording afleggen over de invulling van de aan hem opgedragen taak, het financiële beleid dat het voert en de resultaten daarvan.
- Het pensioenfonds wil een actieve bijdrage leveren aan het behoud van een duurzame pensioenregeling die breed vertrouwen geniet.
- Het pensioenfonds bedient de belanghebbenden zodanig dat ze zich binnen het pensioenfonds vertegenwoordigd voelen.
- Het pensioenfonds zal de risico's die in de regeling aanwezig zijn, zo evenwichtig mogelijk aan alle belanghebbenden toedelen en hierover verantwoording afleggen.
- Het pensioenfonds ondersteunt de mogelijkheid tot flexibilisering en individuele keuzes binnen collectieve kaders en communiceert hierover actief met alle belanghebbenden.
- Het pensioenfonds wil transparantie en betrokkenheid realiseren door de informatie te geven die de belanghebbenden daadwerkelijk helpt om de juiste keuzes op pensioengebied te maken.
- Het pensioenfonds wil de deelnemers een helder inzicht geven in hun pensioensituatie.
- Het pensioenfonds ondersteunt de werkgever bij de communicatie naar de werknemers en adviseert bij ontwikkelingen op pensioengebied.

Doelstellingen

Het pensioenfonds heeft zich ten doel gesteld om pensioenen en andere uitkeringen ter zake van ouderdom, invaliditeit en overlijden aan pensioengerechtigde gewezen werknemers alsmede hun nagelaten betrekkingen te verstrekken, overeenkomstig de bepalingen van de pensioenreglementen en de statuten. Het pensioenfonds wil dit doel bereiken door:

- Het uitvoeren van de pensioenregelingen zoals in de pensioenreglementen omschreven;
- Het vormen, in stand houden en beheren van een vermogen, bestemd om daaruit de pensioenuitkeringen te voldoen;
- Het sluiten van overeenkomsten van verzekering of herverzekering met één of meer in Nederland werkzaam zijnde levensverzekeringsmaatschappijen als bedoeld in de Pensioenwet;
- Alle andere wettige middelen die in de ruimste zin met het één en/of ander verband houden.

VERSLAG VAN HET BESTUUR

In de uitvoering van de kernactiviteiten van het fonds, zijnde het administreren, beheren en uitbetalen van de pensioenen en het vermogensbeheer, staan zowel vertrouwelijkheid als maximale kwaliteit van dienstverlening voorop.

Uitgangspunten

Het pensioenfonds heeft tot opdracht het uitvoeren van de pensioenregeling van Heineken en gelieerde ondernemingen. Het bestuur van het fonds heeft, binnen de kaders van de wet- en regelgeving, de met de werkgever afgesloten uitvoeringsovereenkomst en de tussen werkgever en werknemers afgesproken pensioenregeling, een eigen verantwoordelijkheid. Deze verantwoordelijkheid strekt zich ook uit tot de beslissing over het in uitvoering nemen van (gewijzigde) afspraken over de pensioenregeling.

Leidraad bij de beleidsbepaling door het bestuur is de evenwichtige afweging van de belangen van alle bij het fonds betrokken partijen. Het bestuur legt verantwoording af aan degenen voor wie de pensioenaanspraken en pensioenrechten worden beheerd, zijnde de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden, en aan de werkgever.

Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN)

De ABTN is tijdens het verslagjaar op diverse punten aangepast. Het beleggingsbeleid is onder andere verder uitgewerkt, bijvoorbeeld ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen. Daarnaast zijn er in de ABTN wijzigingen aangebracht in verband met de oprichting van de beleggingscommissie.

Toeslag- en premiebesluiten

Het bestuur heeft besloten de doorsneepremie voor het oudedags-, partner- en wezenpensioen per 1 januari 2016 te handhaven op het maximumniveau, aangezien er bij het fonds sprake was van een tekort onder het vereist eigen vermogen per 31 december 2015. De overige premiepercentages voor de (vrijwillige) aanvullende regelingen zijn per 1 januari 2016 gewijzigd:

- De pensioenpremie voor het arbeidsongeschiktheidspensioen is verlaagd naar 0,4% (voorheen 0,5%);
- De pensioenpremie voor het vrijwillige aanvullende arbeidsongeschiktheidspensioen is verlaagd naar 2,4% (voorheen 4,2%);
- De pensioenpremie voor het vrijwillige aanvullende partnerpensioen is verhoogd naar 3,8% (voorheen 3,6%).

Daarnaast heeft het bestuur besloten per 1 januari 2016 de opgebouwde pensioenaanspraken van actieve deelnemers en de premievrije en reeds ingegane pensioenen niet te verhogen.

Resultaten haalbaarheidstoets 2016

De haalbaarheidstoets wordt uitgevoerd op basis van voorgeschreven uniforme scenario's en de uitkomsten betreffen een gemiddelde over een periode van 60 jaar.

Het pensioenfonds moest voor 1 april 2016 een haalbaarheidstoets uitvoeren. In deze haalbaarheidstoets is getoetst of het pensioenresultaat van de huidige pensioenregeling binnen de ambitie en de kritische grenzen blijft. Deze ambitie en kritische grenzen voor het pensioenresultaat zijn vastgesteld in overleg met sociale partners.

Uit de jaarlijkse haalbaarheidstoets is gebleken dat het pensioenresultaat binnen de eigen ambitie en kritische grenzen blijft. Dit betekent dat:

- Het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau boven de hiervoor geldende ondergrens blijft;
- Het pensioenresultaat in een slechtweerscenario op fondsniveau niet te veel afwijkt van het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau.

Jaarlijks zal via de haalbaarheidstoets worden bekeken of het verwachte pensioenresultaat nog aansluit bij de gekozen kritische grenzen en of het pensioenresultaat in een slechtweerscenario niet te veel afwijkt van het verwachte pensioenresultaat.

Het pensioenfonds wil duidelijk maken dat de haalbaarheidstoets een toetsing voor de langere termijn betreft. Momenteel is de financiële situatie van het pensioenfonds nog niet voldoende om aan het verwachte pensioenresultaat te voldoen. Op korte termijn voorziet het pensioenfonds dat er geen toeslagverlening kan plaatsvinden en het verwachte pensioenresultaat dus op korte termijn afwijkt van de ambitie van de pensioenregeling.

VERSLAG VAN HET BESTUUR

Grondslagen

Het fonds berekent hoeveel geld er nodig is om de pensioenen nu en in de toekomst te kunnen betalen. Dit geld wordt gereserveerd in voorzieningen. Het pensioenfonds kijkt hierbij onder andere naar de gemiddelde levensverwachting. Een wijziging in de levensverwachting heeft gevolgen voor de voorzieningen van het fonds. Wanneer de gemiddelde levensverwachting meer stijgt dan van te voren is geschat, dan moet het fonds de pensioenen gedurende een langere periode uitkeren. De voorzieningen zijn dan niet toereikend.

Het Koninklijk Actuariel Genootschap (AG) heeft op 13 september 2016 de nieuwe verwachting van de overlevingskansen voor de Nederlandse bevolking gepresenteerd in de Prognosetafel AG2016. De nieuwe waarnemingen en voorspellingen zijn in lijn met de eerder afgegeven prognose en zorgen daarom slechts voor een lichte stijging (+0,2%) van de technische voorziening en de premie.

Pensioenfondsen dienen daarnaast op basis van het bepaalde in artikel 126 lid 2 van de Pensioenwet juncto artikel 2 lid 3 van het Besluit Financieel Toetsingskader onderzoek te doen naar de ervaringssterfte. Naar aanleiding van de gewijzigde prognosetafel is op verzoek van het bestuur door de adviserend actuaire van het Pensioenfonds, Sprenkels & Verschuren, het ervaringssterftemodel Stichting Heineken Pensioenfonds aangepast. In het ervaringssterftemodel Stichting Heineken Pensioenfonds zijn op basis van de kenmerken van het fonds (in het bijzonder inkomensniveau gecombineerd met sector) de correlaties op de sterftetekansen van de gehele bevolking voor de deelpopulatie van het fonds vastgesteld. De gewijzigde ervaringssterfte leidt per saldo tot een daling (-0,6%) van de technische voorziening en de premie.

Tot slot zijn ter volledigheid ook enkele andere actuariële grondslagen gewijzigd, namelijk de grondslagen ten aanzien van de partnerfrequentie, het leeftijdsverschil tussen mannen en vrouwen en de opslag op het latent partnerpensioen. De wijziging van de andere actuariële grondslagen leidt tot een daling (-0,3%) van de technische voorziening en de premie. Per saldo daalt de technische voorziening met 0,7% als gevolg van de gewijzigde grondslagen van het fonds.

Mogelijkheid verrekening gevolgen levensverwachting met toekomstige toeslagen

Het bestuur heeft in 2013 besloten om de effecten van wijziging van de gemiddelde levensverwachting (wijziging van overlevingstafel en ervaringssterfte) vanaf 2012 mee te nemen bij besluiten over toekomstige toeslagverlening, zodat het effect van een wijziging van de levensverwachting gecompenseerd kan worden door de toekomstige toeslagen. De effecten van de overgang naar de Prognosetafel AG2016 en bijbehorende ervaringssterfte in 2016 kunnen conform dit besluit worden meegenomen bij toekomstige besluiten over toeslagverlening.

In 2016 is overgegaan naar de prognosetafel AG2016 met het bijbehorende ervaringssterftemodel 2016, hetgeen per saldo een daling van 0,5% van de voorziening ultimo verslagjaar met zich meebrengt.

In 2012, 2014 en 2016 is de levensverwachting gewijzigd. Ultimo 2013 was de financiële positie toereikend om een gedeeltelijke toeslagverlening toe te kennen. Bij de besluitvorming over de toeslagverlening per 1 januari 2014 heeft (nog) geen verrekening plaatsgevonden met de wijziging van de levensverwachting uit 2012, in verband met de nieuwe verwachte wetgeving die hierop van invloed kon zijn.

Deze wijzigingen kunnen met toekomstige toeslagverlening worden verrekend. Het toeslagenbeleid van het fonds is voorwaardelijk en hangt samen met de financiële positie van het fonds. Doordat per 1 januari 2016 geen toeslag is verleend, konden de gevolgen van de wijzigingen van de levensverwachting die in 2012 en 2014 hebben plaatsgevonden niet worden verrekend met deze toeslagverleningen. Vervolgens is later in 2016 de levensverwachting wederom gewijzigd. In de toekomst kunnen de gevolgen van de wijzigingen van de levensverwachting worden verrekend met de toeslagverlening.

Toeslag overzicht actieve deelnemers over de laatste 10 jaar:

<i>Datum toeslag</i>	<i>Maatstaf (CAO-loonindex) (1)</i>	<i>Toegekend</i>	<i>Inhaaltoeslag</i>	<i>Niet-toegekend</i>
<i>1 januari 2008</i>	<i>2,55%</i>	<i>2,55%</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>1 januari 2009</i>	<i>3,55%</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>3,55%</i>
<i>1 januari 2010</i>	<i>2,00%</i>	<i>2,00%</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>1 januari 2011</i>	<i>1,30%</i>	<i>0,95%</i>	<i>-</i>	<i>0,35%</i>
<i>1 januari 2012</i>	<i>2,00%</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>2,00%</i>
<i>1 januari 2013</i>	<i>2,00%</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>2,00%</i>
<i>1 januari 2014</i>	<i>2,00%</i>	<i>1,60%</i>	<i>-</i>	<i>0,40%</i>
<i>1 januari 2015</i>	<i>2,00%</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>2,00%</i>
<i>1 januari 2016</i>	<i>0,65%</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>0,65%</i>
<i>1 januari 2017</i>	<i>0,45%</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>0,45%</i>

(1) Vanaf 1-1-2016 is de maatstaf voor de actieve deelnemers ook de CPI-index.

VERSLAG VAN HET BESTUUR

Toeslag overzicht niet-actieve deelnemers over de laatste 10 jaar:

<i>Datum toeslag</i>	<i>Maatstaf (CPI-index)</i>	<i>Toegekend</i>	<i>Inhaaltoeslag</i>	<i>Niet toegekend</i>
1 januari 2008	1,65%	1,65%	–	–
1 januari 2009	2,80%	–	–	2,80%
1 januari 2010	0,75%	0,35%	–	0,40%
1 januari 2011	1,60%	0,65%	–	0,95%
1 januari 2012	2,65%	–	–	2,65%
1 januari 2013	2,90%	–	–	2,90%
1 januari 2014	1,60%	0,45%	–	1,15%
1 januari 2015	1,10%	–	–	1,10%
1 januari 2016	0,65%	–	–	0,65%
1 januari 2017	0,45%	–	–	0,45%

Effect gewijzigde levensverwachting uitgedrukt in een percentage van de voorziening:

De wijziging is opgenomen met de datum waarop de wijziging is doorgevoerd in de voorziening.

<i>Datum</i>	<i>Percentage</i>
31 december 2002	0,3%
1 januari 2007	3,4%
31 december 2009	4,0%
1 januari 2010	2,7%
31 december 2012	1,7%
31 december 2014	–0,3%
31 december 2016	–0,5%

In de volgende overzichten zijn de premiepercentages over de desbetreffende grondslagen per reglement vermeld met daarbij de aantallen premiebetalende deelnemers:

<i>Gegevens per december 2016</i>			
<i>Regeling</i>	<i>Totale premie</i>	<i>Premie vorig jaar</i>	<i>Aantal premiebetalende deelnemers</i>
<i>Pensioenreglement I</i>	31,00%	31,00%	1.891
<i>Pensioenreglement I voormalige deelnemers HIB</i>	<i>Actuariële premie</i>	<i>Actuariële premie</i>	2
<i>Pensioenreglement I incl. overgangsbepalingen</i>	34,00%	34,00%	2.013
<i>Pensioenreglement II</i>	28,50%	28,50%	58
<i>AO reglement</i>	0,40%	0,50%	2.707

<i>Vrijwillige Werknemerspremies</i>		
		<i>Aantal</i>
<i>Reglement Aanvullend Partnerpensioen</i>	€505,44 per jaar	2.856
<i>Reglement Aanvullend Arbeidsongeschiktheidspensioen</i>	0,2221% van het jaarsalaris (gemaximeerd op €47.490)	909

Overeenkomsten inzake dienstverlening

Heineken verricht ten behoeve van het fonds een aantal werkzaamheden op het gebied van IT, Human Resources Management en facilitaire diensten. Daarnaast verricht het fonds ten behoeve van Heineken een aantal werkzaamheden die verband houden met het voeren van de administratie van de Top-overgangs- en Versleepregeling. De overeenkomsten inzake dienstverlening tussen enerzijds het fonds en anderzijds de werkgever zijn in het verslagjaar niet gewijzigd.

VERSLAG VAN HET BESTUUR

Het fonds voert namens Heineken International B.V. de Regeling Voorwaardelijk Extra Oudedagspensioen en Nabestaandenpensioen uit. De uitvoeringsovereenkomst ter zake van de Regeling Voorwaardelijk Extra Oudedagspensioen en Nabestaandenpensioen tussen het fonds en Heineken International B.V. is in het verslagjaar niet gewijzigd. Het fonds voert namens Heineken en de gelieerde ondernemingen eenzelfde regeling onder de naam Versleepregeling uit. De uitvoeringsovereenkomsten ter zake van de Versleepregeling tussen het fonds enerzijds en Heineken Nederlands Beheer B.V. en Heineken Group B.V. anderzijds zijn in het verslagjaar niet gewijzigd.

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB)

Het fonds hanteert een maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid waarin criteria zoals milieu en klimaat, corporate governance, sociale verhoudingen en mensenrechten een rol spelen. Het bestuur is van mening dat MVB onderdeel dient te zijn van het beleggingsproces en besteedt daarom regelmatig aandacht aan het MVB-beleid in bestuursvergaderingen en heeft een MVB missie, visie en lange termijn doelstelling vastgesteld. Bij het MVB-beleid is rekening gehouden met de vastgestelde risicohouding van het pensioenfonds en het beleid wordt periodiek gemonitord en geëvalueerd. Daarnaast is het pensioenfonds transparant over het MVB-beleid. Het pensioenfonds rapporteert o.a. op de website en in de nieuwsbrief over het MVB-beleid dat gevoerd wordt.

Het fonds heeft in 2016 opnieuw extra aandacht besteed aan het MVB-beleid. De Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO) publiceert jaarlijks het onderzoek "Benchmark verantwoord beleggen door pensioenfondsen in Nederland" met daarin een ranglijst van de 50 grootste pensioenfondsen. Het fonds is in het onderzoek uitgevoerd in 2016 8 plekken gestegen van de 24ste plaats in 2015 naar de 16de plaats in 2016.

Daar het pensioenfonds een groot gedeelte van de beleggingen belegt middels externe beheerders, beoordeelt het fonds het MVB-beleid van een potentiële beheerder tijdens het selectieproces. Tevens wordt het MVB-beleid van bestaande beheerders periodiek gemonitord.

Bij het selecteren worden potentiële beheerders gevraagd naar hun MVB-beleid, wat vervolgens wordt meegewogen in de beoordeling van de beheerder. Positieve selectie is verweven in de manier waarop één van onze beheerders Environmental, Social and Governance (ESG) factoren integreert in het beleggingsproces. Bij andere beheerders heeft het fonds ervoor gekozen de beheerders te stimuleren om namens het pensioenfonds dialogen (engagement) aan te gaan met bedrijven. Het fonds probeert hiermee goede corporate governance, sociale en milieu aspecten bij bedrijven te stimuleren en hen aan te moedigen tot goed ondernemingsbestuur en het nemen van hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. Door niet alleen positieve selectie toe te passen houdt het fonds de mogelijkheid open om ook bij bedrijven die minder goed om gaan met MVB-aspecten het duurzame gedrag en de kwaliteit van het bestuur te verbeteren middels engagement. De beheerders van aandelenbeleggingsfondsen waarin het pensioenfonds participeert, maken wereldwijd gebruik van het stemrecht. Daar wordt door het pensioenfonds bij de selectie van het beleggingsfonds aandacht aan besteed. Bij beleggingen middels discretionair beheerde mandaten, dient de beheerder namens het pensioenfonds gebruik te maken van het stemrecht. Het fonds heeft de afspraak met de beheerders dat er gestemd wordt volgens richtlijnen die afgeleid zijn van het International Corporate Governance Network (ICGN).

Naast het uitoefenen van het stemrecht en het voeren van dialogen, neemt het fonds deel aan collectieve rechtszaken (class actions). Het pensioenfonds voert class actions tegen bedrijven die overtredingen hebben begaan en daardoor financiële schade hebben toegebracht aan aandeelhouders. Met behulp van deze class actions probeert het fonds de financiële schade voor het pensioenfonds vergoed te krijgen. Daarnaast wordt door middel van class actions geprobeerd de corporate governance in het algemeen te verbeteren.

Ten aanzien van beleggingen in vastgoed stimuleren we onze beheerders een duurzaamheidsbeleid te implementeren en onderdeel te laten zijn van de dagelijkse bedrijfsprocessen. Daarnaast belegt het pensioenfonds voornamelijk in vastgoed fondsen die een 'Green Star' waardering hebben behaald in het jaarlijkse Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB) onderzoek.

Bovendien vraagt het fonds alle beheerders, daar waar mogelijk, de UN Global Compact principes en UN Principles for Responsible Investment (PRI) toe te passen.

Het uitsluitingsbeleid van het fonds houdt in dat er niet belegd wordt in bedrijven die betrokken zijn bij de productie, verkoop of distributie van clusterbommen en landmijnen. Daarnaast belegt het fonds niet in nieuw uitgegeven effecten en kapitaal- en geldmarktinstrumenten van geselecteerde entiteiten in Rusland. Het beleid ten aanzien van MVB voldoet hiermee aan het per 1 januari 2013 van kracht geworden wettelijk verbod op investeren in bedrijven die betrokken zijn bij de productie, verkoop en distributie van clustermunitie en het per 1 augustus 2014 geldende verbod op het investeren in nieuw uitgegeven effecten en kapitaal- en geldmarktinstrumenten van geselecteerde

VERSLAG VAN HET BESTUUR

entiteiten in Rusland. Daarnaast kan het fonds uiteindelijk besluiten niet te beleggen in bedrijven die na engagement niet bereid blijken te zijn verbeteringen door te voeren en worden er op basis van het non-proliferatieverdrag bedrijven uitgesloten. Het non-proliferatieverdrag is een verdrag dat het bezit van kernwapens probeert te beperken. Bovendien belegt het fonds niet in staatsobligaties van landen die vallen onder het wapenembargo van de Verenigde Naties vanwege het systematisch schenden van de mensenrechten. Ten slotte belegt het fonds in de intern beheerde staatsobligatie portefeuille alleen in obligaties van landen met een goede governance structuur (investment grade).

Vervolg-meting Informatiebeveiliging

DNB heeft in 2015 een vervolg-meting uitgevoerd ten aanzien van de informatiebeveiliging. Het dossieronderzoek door DNB heeft in november 2015 plaatsgevonden. De rapportage van DNB ten aanzien van deze vervolg-meting ondersteunt het standpunt van het fonds om voort te gaan met de uitvoering van de informatiebeveiliging op de huidige voet met verdere verdieping op enkele aandachtspunten.

Eind 2016 heeft DNB een aanvullende vraag gesteld ten aanzien van follow up op een aanbeveling. DNB wenst in aanvulling op het onderzoek uitgevoerd eind 2015 inzicht in de wijze waarop het bestuur periodiek wordt geïnformeerd over de voortgang van het opgestelde actieplan inzake (ontwikkelingen op het gebied van) informatiebeveiliging bij het fonds. Het fonds heeft op basis van zowel een telefonische toelichting als het verschaffen van inzicht in de huidige situatie (via documentatie) begin 2017 de vragen van DNB naar tevredenheid beantwoord.

Onderzoek naar Financiële Opzet & Informatie

De AFM en DNB hebben in 2016 onderzocht in hoeverre informatie van pensioenfondsen consistent is met de te verwachten pensioenuitkomst. De informatie van het fonds over mogelijke kortingen op middellange termijn is beoordeeld als correct en duidelijk. Dit betekent dat met onze boodschap een verwachting wordt gewekt die in lijn is met de verwachting op basis van de cijfermatige analyse. De informatie van het fonds over de toeslagverlening op de middellange termijn is beoordeeld als duidelijk, maar de toezichthouders zijn van mening dat de informatie niet voldoende aansluit bij de verwachting die op basis van de cijfermatige analyse realistisch wordt geacht. Daarom communiceert het fonds voortaan bij communicatie-uitingen over toeslagverlening dat het niet verwacht in de komende jaren de pensioenen te kunnen verhogen.

Onderzoek zelfevaluatie

Het fonds is door DNB geselecteerd voor het onderzoek naar de kwaliteit van de zelfevaluatie bij pensioenfondsen. Met dit onderzoek wil DNB in beeld krijgen hoe middelgrote fondsen het instrument van de zelfevaluatie gebruiken om het eigen functioneren kritisch aan de orde te stellen en om voldoende concrete actie-/verbeterpunten te formuleren die leiden tot een daadwerkelijke verbetering van het eigen functioneren. Het fonds heeft voor dit onderzoek een online vragenlijst ingevuld en er hebben een aantal interviews plaatsgevonden. De uitkomsten van dit onderzoek worden verwerkt tot "good practices".

Onderzoek on-site naar beheersing beleggingen 2017

DNB heeft in het verslagjaar aangekondigd bij het fonds een onderzoek uit te voeren naar de kwaliteit van de beheersomgeving van de beleggingen. Het onderzoek zal bestaan uit het opstellen en uitwerken van hypothesen. Door middel van documentenonderzoek, interviews en deelwaarnemingen zal DNB vaststellen of de hypothesen kunnen worden verworpen. Ten behoeve van het documentenonderzoek is het pensioenfonds gevraagd om voor 1 januari 2017 een vragenlijst in te vullen en documentatie te verstrekken. Het on-site onderzoek zal verder in 2017 worden uitgevoerd.

Governanceparagraaf

Personele mutaties

Bestuur

De heer Groot is, op voordracht van de COR, per 1 januari 2016 door het bestuur herbenoemd als bestuurslid van het fonds. DNB heeft geen bezwaar gemaakt tegen de herbenoeming.

Beleggingsadviescommissie (BAC)

De samenstelling van de Beleggingsadviescommissie is in 2016 gewijzigd. De zittingstermijn van de heer De Vrij liep af per 1 januari 2016. Hij is herbenoemd voor een volgende zittingsperiode van drie jaar. De zittingstermijn van de heer Bartlema liep ook af per 1 januari 2016. De heer Bartlema is per 1 januari 2016 opgevolgd door de heer Menco. Wij bedanken de heer Bartlema voor zijn waardevolle bijdrage in de Beleggingsadviescommissie.

VERSLAG VAN HET BESTUUR

Verantwoordingsorgaan (VO)

De heren Hopstaken en Van Veen zijn per 1 juli 2016 afgetreden als lid van het Verantwoordingsorgaan namens de werknemers. De werknemers hebben vervolgens middels verkiezingen de heren Van Lint en Sträter gekozen als vertegenwoordiger namens de werknemers in het Verantwoordingsorgaan.

De heer Van Gent is per 1 juli 2016 afgetreden als lid van het Verantwoordingsorgaan namens de pensioengerechtigden. Namens de gepensioneerden is de heer Jansen per 1 juli 2016 op voordracht door de Vereniging van Gepensioneerden bij Heineken (VvGH) gekozen als lid in het Verantwoordingsorgaan.

Het VO heeft deze drie nieuwe leden benoemd tot lid van het Verantwoordingsorgaan.

Wij bedanken de heren Hopstaken, Van Veen en Van Gent voor hun bijdrage in het Verantwoordingsorgaan.

Visitatiecommissie (VC)

In 2012 is door het bestuur een Visitatiecommissie (VC) benoemd. In de VC hebben drie niet aan het fonds verbonden (externe) leden zitting, zijnde de heren Wenting, Strang en Groenewoud. In 2016 heeft de Visitatiecommissie een visitatie bij het fonds uitgevoerd en hierover in 2017 een rapport uitgebracht.

Personele mutaties van werknemers in dienst van het fonds

Er zijn in 2016 geen personele mutaties van werknemers in dienst van het fonds geweest.

Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen is opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid, die hiermee normen formuleren voor 'goed pensioenfondsbestuur'. De Code staat niet op zichzelf, maar maakt deel uit van het volledige stelsel van bestaande wet- en regelgeving.

De Code is op 1 januari 2014 in werking getreden. Pensioenfondsen moeten de Code naleven volgens het 'comply or explain' principe. Het fonds past de 83 normen van de Code Pensioenfondsen grotendeels toe. De normen waarvan het fonds afwijkt, zijn hieronder weergegeven en gemotiveerd.

Norm 26: Het bestuur meet hoe effectief de ingezette communicatiemiddelen zijn. Dit doet het periodiek, maar ten minste elke drie jaar.

Het fonds heeft in 2013 voor het laatst de effectiviteit van de ingezette communicatiemiddelen uitgevoerd. Het fonds had in 2016 opnieuw de effectiviteit van de communicatiemiddelen moeten meten. Het fonds heeft echter het communicatiebeleid in 2016 aangepast naar aanleiding van mogelijkheden in de wet- en regelgeving en ter invulling van de visie van het fonds dat gecentraliseerde communicatie over pensioenen wenselijk is. Door de wijziging van de ingezette communicatiemiddelen was het niet zinvol om de ingezette communicatiemiddelen te meten. Het fonds is voornemens de effectiviteit van de ingezette communicatiemiddelen in een later stadium te meten.

Norm 60: De zittingsduur van een bestuurslid is maximaal vier jaar. Een bestuurslid kan maximaal twee keer worden herbenoemd.

Het fonds sluit aan bij de zittingsduur van vier jaar. Het fonds hanteert echter geen beperking voor de herbenoeming. In verband met de verhoogde geschiktheidseisen van bestuursleden en het behoud van de continuïteit in het bestuur, acht het bestuur een beperking voor het aantal herbenoemingen niet wenselijk. Om deze reden wijkt het bestuur af van deze norm door geen beperking aan het aantal herbenoemingen toe te passen. Het bestuur stelt bij iedere (her)benoeming een profiel op voor de vacature in het bestuur en toetst kritisch of het bestuurslid en het bestuur als geheel blijft voldoen aan de geschiktheidseisen, de interne dynamiek en een evenwichtige samenstelling. Hierdoor voldoet het fonds wel aan het doel van de opgestelde norm.

Norm 79: Het bestuur is terughoudend als het gaat om prestatie gerelateerde beloningen. Prestatie gerelateerde beloningen zijn niet hoger dan 20 procent van de vaste beloning. Ze zijn niet gerelateerd aan de financiële resultaten van het fonds.

Het fonds voert een beheerst en integer beloningsbeleid uit. Hierbij sluit het fonds voor het personeel in dienst van het fonds aan bij het beloningsbeleid van de werkgever. De beloningen zijn in principe vast en niet gerelateerd aan prestaties. Conform het arbeidsvoorwaardenbeleid van de werkgever wordt in een enkel geval afgeweken van norm 79. Waar sprake is van een variabele en/of prestatie gerelateerde beloning, zorgt het bestuur ervoor dat de beloning geen reden vormt voor het nemen van ongewenste besluiten en risico's.

VERSLAG VAN HET BESTUUR

Geschiktheid bestuur

Het bestuur zorgt voor geschiktheid, complementariteit en continuïteit binnen het bestuur. Het bestuur toetst de geschiktheid van de bestuursleden bij het aantreden en gedurende het lidmaatschap. Een bestuurslid is geschikt indien er voldoende deskundigheid, bepaalde competenties en professioneel gedrag aanwezig is.

Meerdere bestuursleden hebben ten tijde van hun aantreden een algemene pensioenopleiding gevolgd. Bovendien hebben de bestuursleden meerjarige ervaring opgedaan als pensioenfondsbestuurder alsmede (verdere) specifieke scholing gevolgd. Twee bestuursleden bezoeken in principe de maandelijkse vergaderingen van de Beleggingsadviescommissie als procesbewaker en houden daarmee tevens hun beleggingskennis op peil. Van de overige bestuursleden bezoekt een aantal op ad hoc basis de vergaderingen van de Beleggingsadviescommissie en vergroot daarmee hun beleggingskennis.

Het deskundigheidsbeleid ter zake van het bestuur van het fonds, is vastgelegd in een geschiktheidsplan en is er op gericht dat binnen het bestuur een zodanig deskundigheidsniveau van kennis, ervaring en oordeelsvorming alsmede voldoende verdiepte, specialistische kennis aanwezig is, dat zeker is gesteld dat het fonds behoorlijk bestuurd wordt. Daarnaast wordt in het geschiktheidsplan ingegaan op de eisen ten aanzien van competenties en de professionaliteit van bestuursleden. Het geschiktheidsplan kent een programma van permanente educatie, waardoor de geschiktheid van bestuursleden op peil blijft en waar nodig wordt verbreed of ontwikkeld. Deskundigheid is mede van belang met het oog op een evenwichtige belangenbehartiging. De eisen die worden gesteld aan de deskundigheid van de bestuursleden, zijn een nadere invulling van de aandachtsgebieden, zoals die zijn opgenomen in de pensioenwet- en regelgeving en de Beleidsregel Geschiktheid 2012 van DNB dienaangaande.

De benodigde geschiktheid op de verschillende deskundigheidsgebieden en competenties zijn in 2016 door het bestuur vastgelegd. Teneinde vast te stellen of de gewenste deskundigheid en competenties aanwezig zijn, worden deze op basis van het geschiktheidsplan om het jaar getoetst door middel van een geschiktheidstoets.

In 2016 is de vereiste geschiktheid van het bestuur getoetst. De resultaten van de geschiktheidstoets hebben het bestuur aanleiding gegeven om collectief een opleiding te volgen over actuariële aspecten ter bevordering van de geschiktheid van de individuele bestuursleden en het bestuur als collectief.

(Het niveau van) de vereiste deskundigheid is in overeenstemming met de pensioenwet- en regelgeving en de Beleidsregel Geschiktheid 2012 van DNB. Jaarlijks wordt ten minste één studiebijeenkomst voor bestuursleden georganiseerd waar actuele onderwerpen en recente ontwikkelingen op pensioengebied worden besproken en toegelicht onder leiding van één of meer (externe) deskundigen. Verder maakt het bestuur en het fonds op reguliere basis gebruik van de expertise van externe deskundigen zoals de externe deskundigen binnen de Beleggingsadviescommissie, de adviserend actuaris, de certificerende actuaris, de accountant alsmede afdelingen en functionarissen van de werkgever. Deze adviseurs worden ingeschakeld door het bestuur om op specifieke onderwerpen onderbouwd en beargumenteerd advies te geven, opdat het bestuur met behulp daarvan tot een verantwoorde en afgewogen besluitvorming en oordeelsvorming kan komen. Via de hiervoor omschreven structuur is voldoende gewaarborgd dat het bestuur deskundig blijft op de aandachtsgebieden waarop dit volgens DNB vereist is alsmede dat de vereiste competenties, mede in relatie tot de aandachtsgebieden, binnen het bestuur aanwezig blijven.

Evenwichtige belangenafweging

Binnen het pensioenfonds is sprake van tegenstrijdige belangen. Daarbij gaat het niet alleen om actieve en gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden, maar ook om ouderen, jongeren, gezonden, zieken, lager en hoger opgeleiden en de werkgever. Het bestuur is belast met het afwegen van tegenstrijdige belangen. Het bestuur is samengesteld uit vertegenwoordigers van groepen belanghebbenden. Elk bestuurslid dient het eigen deelbelang te overstijgen en met de andere bestuursleden gezamenlijk de verschillende deelbelangen af te wegen. Evenwichtige belangenafweging is het richtsnoer voor al het bestuurlijk handelen.

Op grond van de pensioenwet en -regelgeving dient het bestuur zich bij de vervulling van de taak te richten naar de belangen van de bij het fonds betrokken actieve en gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden, pensioengerechtigden en de werkgever. Tevens dient het bestuur er voor te zorgen dat alle betrokkenen zich op evenwichtige wijze vertegenwoordigd voelen.

Het bestuur van het fonds is zich bewust van het beginsel van evenwichtige belangenafweging. Bij elk belangrijk besluit dient het bestuur na te gaan welke belangen er op het spel staan (van welke groepen), welke normen van toepassing zijn en welke risico's voor de verschillende belangen er aan dat besluit zijn verbonden. Daarbij hoort dat de intergenerationele gevolgen in het oog worden gehouden bij besluitvorming.

VERSLAG VAN HET BESTUUR

Door een expliciete afweging te maken tussen belangen, normen en risico's neemt het bestuur een gefundeerd besluit waarover verantwoording aan de belanghebbenden kan worden afgelegd. Hierdoor kunnen ook de andere organen van het fonds de evenwichtigheid van de belangenafweging goed toetsen.

Compliance

Het bestuur hecht groot belang aan de naleving van interne en externe regelgeving die dient ter waarborging van de integriteit van bestuursleden, medewerkers en andere verbonden personen en insiders van het fonds.

Het beleid ter zake van compliance is door het bestuur vastgelegd in het Compliance Program van het fonds. Om dit te bevorderen is een overeenkomst afgesloten met het Nederlands Compliance Instituut (NCI). Deze organisatie treedt op als compliance officer van het fonds.

Het bestuur heeft een Gedragscode vastgesteld, welke laatstelijk in december 2016 is herzien. Deze gewijzigde gedragscode gaat in per 1 januari 2017. Alle verbonden personen zijn een overeenkomst met het fonds aangegaan waarin zij zich verbonden hebben alle voor hen relevante regels uit de Gedragscode strikt na te leven. Aan het einde van elk kalenderjaar of bij tussentijds vertrek dient elke verbonden persoon een verklaring over de juiste naleving van de geldende bepalingen in de Gedragscode over het afgelopen jaar te ondertekenen. In 2016 zijn de procesbewakers van de BAC vanuit het bestuur en de risicomanager aangewezen als insider. De directie, de medewerkers van de afdeling portfoliomanagement en de medewerkers van de afdeling Finance & Control waren al eerder aangewezen als insider. Insiders dienen inzicht te geven in hun persoonlijke beleggingstransacties en dienen periodiek aan de compliance officer te bevestigen dat zij de uitgangspunten van de insidersregeling in de Gedragscode hebben nageleefd. De compliance officer ziet hierop toe. Verder houdt de compliance officer toezicht op de deugdelijkheid en effectiviteit van interne regels en procedures. Daarnaast wordt jaarlijks nagegaan of de Gedragscode nog in overeenstemming is met wat gebruikelijk is in de sector. De compliance officer rapporteert aan het bestuur ten minste jaarlijks over zijn werkzaamheden en doet aanbevelingen op basis van de resultaten van zijn werkzaamheden. Daarnaast adviseert en informeert de compliance officer gevraagd en ongevraagd verbonden personen over de uitleg en toepassing van de Gedragscode. Verbonden personen zijn bestuursleden, leden van het Verantwoordingsorgaan, leden van de Visitatiecommissie, BAC-leden en medewerkers van het fonds, inclusief degenen die niet bij het fonds in dienst zijn voor zover zij niet aan een soortgelijke gedragscode als Gedragscode Heineken Pensioenfonds gebonden zijn.

Daarbuiten kan het bestuur desgewenst bepaalde personen als verbonden personen aanwijzen. Aan de verbonden personen van het fonds is gevraagd te verklaren dat zij in het kalenderjaar 2016 hebben voldaan aan de bepalingen uit hoofde van de Gedragscode. Alle door de verbonden personen ondertekende verklaringen omtrent naleving van de Gedragscode in 2016 zijn door de compliance officer ontvangen en beoordeeld.

De voorzitter en de directeur hebben de compliance officer bericht over meldingen die zij hebben ontvangen. Deze zijn door de compliance officer geadministreerd. Daarnaast zijn de meldingen van de voorzitter zelf door de voorzitter aan de compliance officer gemeld, beoordeeld en geadministreerd. Er zijn geen overtredingen van de Gedragscode geconstateerd. Tevens heeft de compliance officer de nevenfuncties van de verbonden personen in 2016 beoordeeld en op basis daarvan geoordeeld dat er geen sprake is geweest van (de schijn van) belangenverstrengeling. Voorts heeft de compliance officer alle insiders schriftelijk verzocht opgave te doen van de door hen verrichte beleggingstransacties. Alle ingezonden beleggingstransacties en overzichten van effectenportefeuilles zijn door de compliance officer gecontroleerd. Naar het oordeel van de compliance officer zijn alle gemelde transacties over 2016 in overeenstemming met de Gedragscode verricht.

Zelfevaluatie bestuur

Het fonds heeft in 2009 een procedure opgesteld voor een periodieke evaluatie van het functioneren van het bestuur als geheel en van de individuele bestuursleden. Mede door zelfevaluatie kan het bestuur invulling geven aan zelfregulering. Verder is zelfevaluatie een instrument om het bestuur zo optimaal mogelijk in te richten en te laten functioneren. Door middel van een zelfevaluatie benadrukt het bestuur dat het zijn eigen functioneren aantoonbaar serieus neemt. Deze zelfevaluatie wordt in principe elk jaar uitgevoerd.

In 2016 heeft er een zelfevaluatie van het bestuur plaats gevonden. Daarbij is zowel aandacht besteed aan elementen die goed gaan als aan elementen die beter zouden kunnen. Naar aanleiding van de bevindingen dienaangaande zullen in 2017 bepaalde vervolgstappen worden genomen, zoals het verbeteren van de agenda van bestuursvergaderingen, de hoeveelheid van informatie bij bestuursvergaderingen en de tijdsbesteding voor het besturen van het fonds.

Het bestuur heeft tevens het functioneren van de uitvoeringsorganisatie, de risicomanager en diverse adviseurs beoordeeld.

VERSLAG VAN HET BESTUUR

Diversiteitsbeleid

Het fonds heeft de diversiteit die binnen de organen nagestreefd wordt, vastgelegd in een diversiteitsbeleid. Het fonds ziet de diversiteit als een kernelement voor de samenstelling van de organen. Naast de vereiste deskundigheid, competenties en professioneel gedrag wordt daarom rekening gehouden met de diversiteit binnen het bestuur en het Verantwoordingsorgaan. Ook wordt gekeken hoe het bestuur vanuit diversiteit kan worden aangevuld met deskundigheid en competenties. De geschiktheid van de leden van de organen van het pensioenfonds dient echter voorop te staan.

Bij een vacature in het bestuur wordt een profielschets opgesteld. In deze profielschets wordt rekening gehouden met het diversiteitsbeleid. Bij een vacature in het Verantwoordingsorgaan wordt rekening gehouden met de competentievisie voor een lid van het Verantwoordingsorgaan. In deze competentievisie wordt rekening gehouden met het diversiteitsbeleid.

Voor de samenstelling van het bestuur en het Verantwoordingsorgaan wordt gestreefd naar:

- Een samenstelling die aansluit op de opbouw van het deelnemersbestand (ten minste één lid onder en één lid boven de veertig jaar).
- Een goede verhouding tussen mannen en vrouwen (ten minste één man en één vrouw).
- Verscheidenheid aan vaardigheden, culturen en zienswijzen, waarbij de samenstelling een redelijke afspiegeling vormt van de belanghebbenden van Heineken.

Deze gestelde doelen van het diversiteitsbeleid zijn gehaald.

Risicomanagement

Sinds enkele jaren is er een risicomanager binnen de Stichting Heineken Pensioenfonds. Dit heeft meer bewustzijn rondom risicomanagement gecreëerd en er zijn stappen genomen richting een stabiele basis voor het risicomanagement. De risicomanager heeft een Beleidsplan Risicomanagement en een Jaarplan Risicomanagement opgesteld, welke beide door het bestuur zijn goedgekeurd. In het Beleidsplan Risicomanagement, dat periodiek herzien wordt en het Jaarplan Risicomanagement, staan de uitgangspunten, procedures en de werkzaamheden met betrekking tot het risicomanagement en de risicomanager nader omschreven. Voor de identificatie van risico's wordt de 'FIRM/FOCUS!'-indeling gehanteerd. Periodiek wordt op gestructureerde wijze een risico-inventarisatie en -analyse gehouden. Hierbij worden de door het bestuur gesignaleerde risico's samen met de ingestelde beheersmaatregelen in kaart gebracht en is er inzicht in de aanwezige netto risico's. Het is de verantwoordelijkheid van de risicomanager om wijzigingen die zich tussentijds voordoen te signaleren en te rapporteren aan het bestuur en aan de directie. Dit geldt eveneens voor belangrijke ontwikkelingen die de risicomanager signaleert. Bij belangrijke wijzigingen, zoals een mandaatwijziging, is de risicomanager betrokken om een beoordeling te kunnen doen van het (mogelijke) risico van de voorgestelde wijziging. Het fonds heeft een Commissie Financiële Rapportage en Risicobeheersing, die in ieder geval bestaat uit twee bestuursleden, de risicomanager en de directeur van het pensioenfonds. De commissie bespreekt onder andere periodiek de stand van zaken omtrent risicomanagement ontwikkelingen en voortgang met betrekking tot het jaarplan.

Op deze manier wordt er door het bestuur gewaarborgd dat er een goede invulling wordt gegeven aan de risicomanagement activiteiten voor het fonds. Het betreffende beleid van het fonds is onder andere vastgelegd in de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) en het Integriteitsbeleid (zie hierna). Periodiek vindt een evaluatie plaats van de belangrijkste primaire (en secundaire) processen om inzicht te verkrijgen in de volledigheid van de risico's en de effectiviteit van de beheersmaatregelen. Dit heeft geleid tot inzichtelijke beschrijvingen van de administratieve organisatie en interne controle. De belangrijkste beheersmaatregelen zijn opgenomen in het key control framework.

Met behulp van dit framework vindt een systematische uitvoering en vastlegging plaats zodat hierover gerapporteerd kan worden. Voor meer inzicht in de financiële situatie en de toekomstverwachtingen en financiële risico's van het fonds wordt het bestuur twee keer per jaar door middel van een balansrapportage geïnformeerd. Zie voor een nadere toelichting van het risicomanagement ook de risicoparagraaf.

Beleid van integere en beheerste bedrijfsvoering

Op basis van het bepaalde in de pensioenwet- en regelgeving is het bestuur verantwoordelijk om ervoor te zorgen dat de organisatie van het fonds zodanig is ingericht dat deze een beheerste en integere bedrijfsvoering waarborgt. Een pensioenfonds dient de procedures zo in te richten dat deze beheersbaar zijn. Daarbij dient het fonds zelf te bepalen welke daarmee samenhangende risico's het wenst te accepteren en op welke wijze het deze risico's zoveel mogelijk zal afzwakken. De bedrijfsvoering dient hier adequaat op aan te sluiten.

In het kader hiervan heeft het bestuur het Integriteitsbeleid vastgesteld. Dit document beschrijft het beleid ter beheersing van integriteitsrisico's als onderdeel van het risicomanagement. Het integriteitsbeleid heeft, behalve in voormelde externe wet- en regelgeving, zijn grondslag in interne procedures en (gedrags)regels die de professionele dienstverlening en de weerbaarheid tegen mogelijke aantasting van soliditeit, integriteit en reputatie versterkt.

VERSLAG VAN HET BESTUUR

De integriteit van externe partijen wordt beoordeeld op basis van schriftelijke rapportages ten aanzien van de service levels en evaluatiebesprekingen tussen het fonds enerzijds en vertegenwoordigers van deze partijen anderzijds. Ook worden ISAE of soortgelijke assurance verklaringen opgevraagd en beoordeeld.

In het Integriteitsbeleid zijn zowel de bruto- en netto integriteitsrisico's beschreven welke door het fonds zijn onderkend alsmede welke beheersmaatregelen dienaangaande door het fonds zijn genomen. Naar aanleiding van de evaluatie van (de resultaten van) deze beheersmaatregelen is het bestuur van mening dat het fonds zicht heeft op integriteitsrisico's, de nodige beheersmaatregelen heeft toegepast ten einde de netto-risico's te elimineren dan wel tot een acceptabel niveau te reduceren, maar dat permanente aandacht noodzakelijk is en blijft.

Toezichthouders

Het afgelopen jaar zijn aan het fonds geen dwangsommen of boetes opgelegd. Er zijn door DNB geen aanwijzingen aan het fonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is de bevoegdheidsuitoefening van organen van het fonds gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

Klachten en geschillen

Er is in 2016 één klacht ingediend. Deze klacht is conform de klachten- en geschillenprocedure afgehandeld.

Besturing pensioenfondsen (beschrijving per orgaan)

Het bestuur

Het bestuur van het fonds bestaat uit acht leden die elk een zittingsduur hebben van vier jaar met de mogelijkheid tot herbenoeming. Vier bestuursleden worden benoemd door het bestuur na voordracht door de directie van de werkgever, twee leden worden benoemd door het bestuur na voordracht door de Centrale Ondernemingsraad en twee leden worden benoemd door het bestuur na verkiezingen door de pensioengerechtigden. Hierdoor zijn de werkgever, de werknemers en de gepensioneerden vertegenwoordigd in het bestuur. Door middel van een zogeheten Directiereglement is een aantal bevoegdheden met betrekking tot de dagelijkse gang van zaken, zowel in het algemeen als op gebied van pensioenzaken, beleggingen en administratie gemandateerd aan de directie van het fonds al dan niet samen met één of meer procuratiehouders.

Het bestuur heeft in 2016 in totaal tien keer regulier vergaderd en is één keer bij elkaar geweest in het kader van een studiebijeenkomst. Daarnaast heeft het bestuur in 2016 drie keer met het Verantwoordingsorgaan en één keer met de Beleggingsadviescommissie vergaderd. Ter voorbereiding op bestuursvergaderingen worden agendapunten met betrekking tot fondsdocumenten, pensioenzaken, risicobeheersing, financiële rapportage en communicatie vooraf behandeld in speciaal daarvoor ingestelde commissies, waarin een aantal bestuursleden zitting hebben.

Het Verantwoordingsorgaan (VO)

Het VO bestaat uit negen leden: drie leden namens de werkgever, drie leden namens de werknemers en drie leden namens de pensioengerechtigden. Het oordeel van het VO over het handelen van het bestuur, het door het bestuur uitgevoerde beleid, de beleidskeuzes voor de toekomst en over de naleving van de regelgeving met betrekking tot de pensioenfondsen governance is, samen met de reactie van het bestuur daarop, in dit jaarverslag opgenomen.

Het VO heeft tevens de wettelijke adviesrechten die aan een VO toekomen.

Het VO heeft in 2016 drie keer met het bestuur vergaderd, waarvan één keer in het kader van de bespreking van zijn oordeel over 2015. Daarnaast heeft het VO nog twee maal vergaderd met het bestuur over andere aangelegenheden. Ook heeft het VO met de directeur dan wel andere medewerkers van de uitvoeringsorganisatie gesprekken gevoerd inzake lopende zaken en ontwikkelingen.

Visitatiecommissie (VC)

Het interne toezicht bij het fonds wordt uitgeoefend door een VC, bestaande uit drie niet aan het fonds verbonden (externe) leden. De VC heeft de taken zoals omschreven in de wet- en regelgeving en in de statuten van het fonds op zich genomen.

De VC heeft in 2016 tijdens een bestuursvergadering de bevindingen over 2015 toegelicht. Deze bevindingen zijn gebaseerd op documentatie die de VC heeft ontvangen en op een overleg met het bestuur dat begin 2016 tijdens een bestuursvergadering heeft plaatsgevonden. De VC heeft in 2016 een visitatie uitgevoerd en afgerond. De bevindingen van deze commissie zijn in dit jaarverslag opgenomen op pagina 44.

VERSLAG VAN HET BESTUUR

Beleggingsadviescommissie (BAC)

De directie van het fonds wordt voor wat betreft de uitvoering het beleggingsbeleid geadviseerd door de BAC. De BAC bestaat uit de heer De Waardt (voorzitter), de heer Groothuis (uitvoeringsorganisatie), mevrouw Van de Bor (secretaris) en drie externe deskundigen, zijnde de heren De Vrij, De Jong en Menco.

De BAC heeft in 2016 tien keer vergaderd en daarnaast één keer met het bestuur van het fonds. De BAC is één keer in het kader van een studiedag bijeen geweest. De vergaderingen van de BAC worden in principe bijgewoond door twee leden van het bestuur van het fonds, zijnde de heren Beukhof en Konijn. Daarnaast wonen andere bestuursleden deze vergaderingen ad hoc bij.

De BAC heeft tevens een adviserende taak inzake het te voeren strategische beleggingsbeleid, bespreekt het uitvoeren van het dynamisch beleggingsbeleid en is betrokken bij de beoordeling van de uitvoering van het beleggingsbeleid.

Externe ondersteuning

Het fonds is bijgestaan door Willis Towers Watson voor actuariel en juridisch advies tot 1 augustus 2016. Vanaf 1 augustus 2016 is Sprenkels & Verschuren de adviseur geweest op deze onderdelen. Voorts wordt op ad hoc basis gebruik gemaakt van andere adviseurs.

Financiële paragraaf

Samenvatting van het financiële resultaat en het gevoerde beleid

Verloop pensioenvermogen en technische voorzieningen:

<i>Bedragen x € 1 duizend</i>	<i>Pensioenvermogen</i>	<i>Technische voorzieningen</i>
<i>Stand per 31-12-2015</i>	<i>3.125.776</i>	<i>3.036.862</i>
<i>Beleggingsresultaten</i>	<i>271.603</i>	<i>265.358</i>
<i>Premiebijdragen</i>	<i>83.421</i>	<i>71.351</i>
<i>Waardeoverdrachten</i>	<i>541</i>	<i>684</i>
<i>Kosten</i>	<i>-1.886</i>	<i>-2.019</i>
<i>Kanssystemen</i>	<i>-</i>	<i>-4.631</i>
<i>Uitkeringen</i>	<i>-100.873</i>	<i>-100.961</i>
<i>Overige</i>	<i>288</i>	<i>-20.206</i>
<i>Correcties voorziening</i>	<i>-</i>	<i>-651</i>
<i>Achtergestelde lening op marktwaarde</i>	<i>13.082</i>	<i>-</i>
<i>Stand per 31-12-2016</i>	<i>3.391.952</i>	<i>3.245.787</i>

Verloop dekkingsgraad:

<i>In procenten</i>	<i>2016</i>	<i>2015</i>	<i>2014</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
<i>Dekkingsgraad voorgaande jaar</i>	<i>102,9</i>	<i>105,6</i>	<i>110,3</i>	<i>99,2</i>	<i>99,6</i>
<i>Premieresultaat</i>	<i>0,1</i>	<i>0,3</i>	<i>0,7</i>	<i>0,5</i>	<i>0,6</i>
<i>Uitkering</i>	<i>0,5</i>	<i>0,2</i>	<i>0,4</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Toeslagen</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-0,9</i>	<i>0,1</i>	<i>-</i>
<i>Interestresultaat</i>	<i>-9,2</i>	<i>-5,5</i>	<i>-18,1</i>	<i>2,9</i>	<i>-6,4</i>
<i>Overrendement</i>	<i>9,0</i>	<i>2,6</i>	<i>12,8</i>	<i>5,8</i>	<i>7,4</i>
<i>Effect marktwaarde achtergestelde lening</i>	<i>0,4</i>	<i>-0,6</i>	<i>-</i>	<i>1,7</i>	<i>0,1</i>
<i>Wijziging grondslagen</i>	<i>0,7</i>	<i>-</i>	<i>0,3</i>	<i>-</i>	<i>-1,6</i>
<i>Overig</i>	<i>0,1</i>	<i>0,3</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>-0,5</i>
<i>Totaal mutaties</i>	<i>1,6</i>	<i>-2,7</i>	<i>-4,7</i>	<i>11,1</i>	<i>-0,4</i>
<i>Dekkingsgraad einde van het jaar</i>	<i>104,5</i>	<i>102,9</i>	<i>105,6</i>	<i>110,3</i>	<i>99,2</i>

VERSLAG VAN HET BESTUUR

De mate waarin de technische voorzieningen worden gedekt door de bezittingen van het pensioenfonds (de dekkinggraad) is in 2016 gestegen van 102,9% naar 104,5%.

Bij het contant maken van de in de toekomst te verwachten pensioenuitkeringen wordt uitgegaan van de rente termijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB. Het dalen van de gemiddelde rekenrente in 2016 was ongunstig voor de dekkinggraad van het fonds omdat de waarde van de verplichtingen hierdoor is gestegen. De pensioenen zijn per 1 januari 2016 niet geïndexeerd. De pensioenpremie werd in 2016 gehandhaafd op het maximum niveau.

De financiële markten waren in 2016 positief gestemd. Het rendement over de totale beleggingsportefeuille bedroeg 8,8% (2015: 2,8%). Aan het begin van het jaar was de dekkinggraad 102,9%. Dit was onvoldoende om een toeslag te kunnen verlenen. De premie bleef op het maximumniveau zodat die kon bijdragen aan een verder herstel. In 2016 renderden alle beleggingscategorieën (behalve cash) positief. Commodities, emerging market debt en high yield bonds renderden het best. De gemiddelde rekenrente die voor de berekening van de verplichtingen in acht moet worden genomen daalde, waardoor de verplichtingen van het fonds zijn toegenomen. Die toename van de verplichtingen was met € 267,2 miljoen (2015: toename van € 159,7 miljoen) lager dan de toename van de beleggingen, zijnde € 271,6 miljoen. Het jaar is afgesloten met een positief resultaat van € 44,2 miljoen (2015: negatief resultaat van € 57,7 miljoen). De (actuele) dekkinggraad steeg daardoor in 2016 en kwam uit op 104,5%. De beleidsdekkinggraad bedroeg 95,7%. Daarmee is sprake van een vermogenstekort.

De reserves

De reserves, het totaal van de vrije reserve, het vereist eigen vermogen en het minimaal vereist eigen vermogen, bedroegen ultimo 2016 € 37,2 miljoen. Het tekort van de vrije reserves is gedaald van € 733,6 miljoen ultimo 2015 naar € 674,5 miljoen ultimo 2016. Het minimaal vereist eigen vermogen bedraagt 4,2% van de totale technische voorzieningen die ten laste van het fonds komen. Het vereist eigen vermogen wordt zodanig vastgesteld, dat met een zekerheid van 97,5% wordt voorkomen dat het pensioenfonds binnen een periode van een jaar over minder waarden beschikt dan de hoogte van de technische voorzieningen. Het totaal vereist eigen vermogen is gedaald van € 726,7 miljoen ultimo 2015 naar € 711,7 miljoen ultimo 2016. Dit is inclusief het minimaal vereist eigen vermogen van 4,2% van de totale verplichtingen. Hierbij is het vereist eigen vermogen gebaseerd op de strategische beleggingsmix.

Reserves:

<i>Bedragen x € 1 miljoen</i>	<i>2016</i>	<i>2015</i>	<i>2014</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
<i>Vereist Eigen Vermogen (excl. het minimaal vereiste)</i>	<i>574,8</i>	<i>602,2</i>	<i>550,3</i>	<i>490,7</i>	<i>458,3</i>
<i>Minimaal Vereist Eigen Vermogen</i>	<i>136,9</i>	<i>124,5</i>	<i>119,6</i>	<i>100,6</i>	<i>104,0</i>
<i>Totaal Vereist Eigen Vermogen</i>	<i>711,7</i>	<i>726,7</i>	<i>669,9</i>	<i>591,3</i>	<i>562,3</i>
<i>Vrije reserve</i>	<i>-674,5</i>	<i>-733,6</i>	<i>-619,1</i>	<i>-452,0</i>	<i>-659,3</i>
<i>Reserves</i>	<i>37,2</i>	<i>-6,9</i>	<i>50,8</i>	<i>139,3</i>	<i>-97,0</i>

Achtergestelde lening

Heineken heeft in 2003 een renteloze achtergestelde lening aan het fonds verstrekt. Deze lening is alleen na goedkeuring van DNB opeisbaar. Ultimo 2016 bedraagt de nominale waarde van de lening € 112,8 miljoen (2015: € 112,8 miljoen).

Beleggingenparagraaf

Risicomanagement

Iedere bestuursvergadering wordt de performance van de portefeuille vergeleken met de benchmarks van de strategische en van de dynamische portefeuille. Tevens wordt beoordeeld of het beleggingsbeleid wordt uitgevoerd binnen de grenzen van de beleggingsopdracht van de directie. Ieder kwartaal wordt de totale positie van het fonds in kaart gebracht en worden risico's op hoofdlijnen besproken door het bestuur.

Strategisch beleid

Het bestuur heeft het strategisch beleggingsbeleid vastgesteld op basis van een ALM-studie. Een dergelijke studie wordt in principe minimaal één keer per drie jaar uitgevoerd, waarvan de meest recente in 2015. De strategische beleggingsmix wordt in principe voor langere tijd vastgesteld. De strategische beleggingsmix is tijdens het verslagjaar niet gewijzigd. Wel heeft het bestuur besloten een matchingmatrix in te voeren en de vooraf in te schatten bijdragen van de vastrentende beleggingen aan de renteafdekking te wijzigen. De dynamische beleggingsmix kan afwijken van deze strategische mix.

VERSLAG VAN HET BESTUUR

Voor iedere categorie heeft het bestuur benchmarks vastgesteld, wat leidt tot een strategische benchmark van het fonds. Het rendement van die strategische benchmark bedroeg in 2016 8,3% (2015: 2,4%).

Portefeuille van het fonds

De portefeuille van het fonds zag er in 2016 als volgt uit:

<i>Categorie</i>	<i>Strategisch</i>	<i>Portefeuille</i>	
<i>In procenten</i>	<i>31-12-2016</i>	<i>1-1-2016</i>	<i>31-12-2016</i>
Aandelen			
Europa	15	18	18
Noord-Amerika	12	12	12
Azië + Pacific	5	6	5
Emerging markets	6	5	5
subtotaal	38	41	40
Indirect onr. goed	7	6	8
Vastr. waarden			
Nominale obligaties	30	34	29
Hypotheke	-	-	4
Investment grade credits	5	5	5
Infl. Linked obligaties	5	-	-
subtotaal	40	39	38
Overige beleggingen			
High yield bonds	2,5	2	3
Emerging markets debt	2,5	2	2
Hedge funds	7,5	8	6
Commodities	2,5	1	1
subtotaal	15	13	12
Liquide middelen	-	1	2
	100	100	100

Dynamische Asset Allocatie / feitelijke benchmark

De directie van het fonds, geadviseerd door de Beleggingsadviescommissie, stelt de feitelijke benchmark van het fonds vast, die binnen door het bestuur vastgestelde grenzen kan afwijken van de strategische benchmark. Deze feitelijke (of dynamische) benchmark geldt als benchmark voor de (externe) vermogensbeheerders. Bij de invulling van dit dynamische beleid geldt, dat het beleid erop gericht moet zijn om op voortschrijdende driejaarsbasis outperformance te behalen ten opzichte van de strategische benchmark bij een aanvaardbaar risiconiveau. Hierbij geldt bovendien dat het bestuur outperformance in dalende markten belangrijker acht dan underperformance in stijgende markten. Dit wordt onder meer gemonitord door in de maanden met een negatieve (absolute) strategische performance te beoordelen of sprake is van outperformance van de feitelijke benchmark.

Dynamische positionering in 2016

Bij aanvang van het jaar was sprake van een overweging naar risicovolle categorieën als aandelen. Gedurende het jaar zijn aandelen een aantal maanden neutraal gepositioneerd geweest. Als gevolg van marktomstandigheden is de aandelen positie inmiddels weer overwogen. De positie in nominale staatsobligaties is het gehele jaar overwogen geweest. De categorie nominale staatsobligaties werd in 2016 belegd in Nederlandse, Duitse en Amerikaanse obligaties. In 2016 is er niet in inflatie gerelateerde obligaties belegd en was er gedurende het jaar voornamelijk sprake van een neutrale positie in credits. In 2016 is er positie opgebouwd naar hypotheke en de positie in high yield bonds en emerging markets debt is gedurende het jaar neutraal geweest. Bij aanvang van het jaar was er sprake van een overwogen positie in hedgefunds. Gedurende het jaar is die positie door marktomstandigheden teruggelopen. Eind 2016 is de positie naar hedgefunds onderwogen daar er afscheid is genomen van een hedgefund manager.

VERSLAG VAN HET BESTUUR

De positie in onroerend goed was bij aanvang van het jaar onderwogen. Gedurende het jaar is er extra positie ingenomen in onroerend goed waardoor de positie eind 2016 licht overwogen is. De positie in commodities is het gehele jaar onderwogen geweest. In het begin van het jaar was de vreemde valuta positie van de aandelen exposure (US Dollar, Sterling en Yen) minder afgedekt dan in het strategische valutabeleid is bepaald. In de tweede helft van 2016 zijn de US Dollar en Yen posities terug gebracht naar neutraal. De positie in de Sterling is minder afgedekt dan in het strategische valuta beleid is bepaald. Daarnaast is de US Dollar positie van de US Treasuries niet afgedekt. Binnen de categorie aandelen werd een significant gedeelte van de portefeuille passief belegd volgens een zogenaamde fundamentele index. Aandelen worden in die index opgenomen op basis van fundamentele factoren, zoals winst en dividend (in plaats van marktkapitalisatie). Daarnaast is een groot gedeelte van de categorie aandelen belegd op basis van verschillende factoren (momentum, lage volatiliteit en waardering).

Verder was sprake van een andere regioverdeling. In 2016 was voornamelijk sprake van een overwogen positie in Europese aandelen en een onderwogen positie in Emerging Markets. De positie in Amerikaanse aandelen is gedurende het jaar voornamelijk licht onderwogen geweest en de positie in Azië + Pacific was neutraal.

Bovenstaande beslissingen om af te wijken van de strategische benchmark hebben in positieve zin bijgedragen aan het rendement. Vooral de dynamische invulling van de aandelen portefeuille, de hedgefund portefeuille en het valutabeleid resulteerde in een hoger rendement van de beleggingsportefeuille ten opzichte van de strategische beleggingsmix.

Leverage en derivaten

Derivaten worden door het fonds/de externe beheerders vooral ingezet voor het beheersen van valuta- en renterisico. Hedge funds gebruiken derivaten voor het positioneren van de portefeuille. Met name bij onroerend goed en hedge funds maken externe vermogensbeheerders gebruik van leverage.

Resultaten en risico dynamisch beleid

Het rendement van de dynamische benchmark bedroeg in 2016 8,7% (strategisch 8,3%). De dynamische afwijkingen hebben geleid tot een outperformance van 0,4% ten opzichte van de strategische benchmark.

Sinds 1 oktober 2000 (het moment waarop door de directie gestart werd met het voeren van het dynamische asset allocatie beleid) waren de rendementen van de benchmarks als volgt:

<i>In procenten</i>	<i>2016</i>	<i>3-jaar*</i>	<i>sinds 01-10-2000*</i>
<i>Dynamisch</i>	8,7%	8,7%	5,3%
<i>Strategisch</i>	8,3%	7,5%	3,2%
<i>Vershil</i>	0,4%	1,3%	2,1%

** percentages geannualiseerd*

Het dynamische beleid heeft sinds oktober 2000 per jaar gemiddeld 2,1% extra rendement opgeleverd. Dit positieve resultaat werd behaald met een beperkt risico; de informatieratio bedraagt 1,2. In 64% van het aantal maanden was sprake van outperformance van de dynamische (portefeuille) benchmark versus de strategische benchmark; in de maanden met een negatieve (absolute) strategische performance was in 68% van de gevallen sprake van outperformance. Dit is in lijn met het bestuursbeleid, dat outperformance in negatief renderende markten belangrijker wordt geacht dan underperformance in positief renderende markten. Het risico van de dynamische benchmark versus de verplichtingen (gemeten als 'tracking error') was lager dan het risico van de strategische benchmark versus de verplichtingen. Hiermee is aan de doelstelling van het dynamische beleid voldaan.

Portefeuillerendement

Het rendement op de totale portefeuille bedroeg in 2016 8,8% (na kosten). Dit is een outperformance van 0,5% ten opzichte van de strategische benchmark (8,3%), en tevens een outperformance van 0,1% versus de dynamische benchmark (8,7%). De outperformance ten opzichte van de strategische benchmark is vooral veroorzaakt door de dynamische invulling van de aandelen portefeuille, de hedgefund portefeuille en het valutabeleid. In 2016 werd een groot deel van de portefeuille passief volgens een index belegd.

Commodities behaalden de hoogste rendementen in 2016 (15,4%), gevolgd door emerging market debt en onroerend goed (beide 11,9%). High yield bonds en aandelen behaalden een rendement van respectievelijk 11,3% en 10,6%. Het rendement op nominale staatsobligaties en credits bedroeg respectievelijk 6,7% en 6,3%. Hedge funds behaalden een rendement van 4,7%.

VERSLAG VAN HET BESTUUR

De gewogen bijdragen aan het rendement waren:

<i>In procenten</i>	<i>Strategische benchmark</i>	<i>Portefeuille</i>
Nominale obligaties	2,4%	2,4%
Credits	0,2%	0,3%
Inflation linked obligaties	0,3%	–
High yield bonds	0,3%	0,3%
Aandelen	3,6%	3,9%
Indirect onroerend goed	0,9%	0,8%
Hedge funds	0,1%	0,4%
Commodities	0,3%	0,2%
Cash	–	–
Emerging markets debt	0,3%	0,3%
Overig	–	0,1%
Resultaat vóór valutahedge	8,4%	8,7%
Resultaat op valutahedging	–0,1%	0,1%
Resultaat totale portefeuille na valutahedge	8,3%	8,8%

Rendement:

<i>In procenten</i>	<i>2016</i>	<i>2015</i>	<i>2014</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Totale portefeuillerendement	8,8%	2,8%	14,4%	6,2%	9,1%

Beleggingskosten

<i>Bedragen x € duizend</i>	<i>2016</i>	<i>2015</i>
	<i>% van gem. belegd vermogen</i>	<i>% van gem. belegd vermogen</i>
Gefactureerde kosten vermogensbeheer	1.197	1.461
Gefactureerde overige beleggingskosten	745	821
Beleggingskosten	1.942	2.282
Uitvoeringskosten toegedeeld aan beleggingen	861	828
Kosten opgenomen in de jaarrekening	2.803	3.110
Kosten opgenomen in de waardeveranderingen van beleggingen	7.226	5.675
Prestatieafhankelijke vergoedingen	–	5.216
Overige beleggingskosten in fondsen	1.883	1.828
Transactiekosten	372	1.305
Kosten niet opgenomen in de jaarrekening	9.481	14.024
Totaal beleggingskosten	12.284	17.134

De hierboven genoemde kosten die in waardeveranderingen van fondsen zijn begrepen zijn gebaseerd op schattingen die berekend zijn met behulp van door de fondsbeheerders opgegeven percentages van kosten gerelateerd aan het gemiddeld belegd vermogen in die fondsen. De daling ten opzichte van het vorig boekjaar wordt voornamelijk veroorzaakt door het feit, dat geen prestatieafhankelijke kosten in rekening zijn gebracht, terwijl dit vorig boekjaar wel het geval was. Verder is er een schatting gemaakt van de kosten van de in eigen beheer uitgevoerde transacties in valuta's en vastrentende waarden. Voor valuta's is hierbij uitgegaan van 5 basispunten aan kosten conform één van de in de aanbevelingen van de Pensioenfederatie genoemde opties.

VERSLAG VAN HET BESTUUR

Voor vastrentende waarden is uitgegaan van de in dezelfde aanbevelingen genoemde staffel, waarbij voor transacties van de door AAA gerate tegenpartijen uitgegeven stukken 10 basispunten aan kosten is gerekend en voor de overige stukken 35 basispunten. Exclusief de transactiekosten bedraagt het totaal van de beleggingskosten 0,37%.

De procentuele kosten per beleggingscategorie bedragen:

<i>In procenten</i>	<i>Vaste beheerkosten</i>	<i>Performance gerelateerde kosten</i>	<i>Transactie kosten</i>	<i>Totale kosten 2016</i>	<i>Totale kosten 2015</i>
<i>Vastgoed</i>	<i>0,05%</i>			<i>0,05%</i>	<i>0,03%</i>
<i>Aandelen</i>	<i>0,05%</i>		<i>0,00%</i>	<i>0,05%</i>	<i>0,08%</i>
<i>Vastrentende waarden</i>	<i>0,03%</i>		<i>0,00%</i>	<i>0,03%</i>	<i>0,04%</i>
<i>Hedgefonds</i>	<i>0,11%</i>		<i>0,00%</i>	<i>0,11%</i>	<i>0,25%</i>
<i>Overige beleggingen</i>	<i>0,03%</i>			<i>0,03%</i>	<i>0,02%</i>
<i>Totaal</i>	<i>0,26%</i>		<i>0,01%</i>	<i>0,27%</i>	<i>0,42%</i>
<i>Uitvoeringskosten</i>				<i>0,03%</i>	<i>0,03%</i>
<i>Bewaarloon</i>				<i>0,01%</i>	<i>0,01%</i>
<i>Advieskosten</i>				<i>0,00%</i>	<i>0,00%</i>
<i>Overig</i>				<i>0,07%</i>	<i>0,07%</i>
<i>Totaal</i>				<i>0,38%</i>	<i>0,53%</i>
<i>Waarvan in performance begrepen</i>				<i>0,32%</i>	<i>0,49%</i>

Naleving van wet- en regelgeving

Het bestuur is niet bekend met overtredingen van wet- en regelgeving.

Pensioenparagraaf

De pensioenregeling

Wijziging pensioenregeling

De pensioenregelingen zijn inhoudelijk in 2016 ongewijzigd gebleven.

De hoofdlijnen van de pensioenregelingen 2016

Pensioenreglement I

Onder dit reglement vallen alle werknemers met uitzondering van werknemers die op 31 december 2005 een non-activiteitsuitkering ontvingen. De pensioenregeling bestaat uit een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling, gebaseerd op het aantal deelnemingsjaren tot de pensioenleeftijd van 67 jaar en het pensioengevend salaris (het gedeelte van het salaris in het betreffende deelnemersjaar waarover pensioen wordt opgebouwd). Per 1 januari 2015 wordt per deelnemingsjaar 1,875% aan oudedagspensioen en 1,3125% aan partnerpensioen van de pensioengrondslag (het pensioengevend salaris minus de pensioenfranchise ter grootte van € 13.877,- (2016) opgebouwd. Deze franchise wordt jaarlijks aangepast aan de ontwikkeling van de enkelvoudige AOW-uitkering voor een gehuwde. Bij gedeeltelijk arbeidsongeschikte deelnemers is voortzetting afhankelijk van het geldende arbeidsongeschiktheidspercentage. Deelnemers die vóór 1 maart 2009 volledig arbeidsongeschikt zijn geworden, bouwen per jaar van de pensioengrondslag 1,67% aan oudedagspensioen en 1,17% aan partnerpensioen op. Deelnemers die op of ná 1 maart 2009 volledig arbeidsongeschikt zijn geworden, bouwen per jaar van de pensioengrondslag 1,25% aan oudedagspensioen en 0,88% aan partnerpensioen op. Het wezenpensioen bedraagt 20% van het partnerpensioen, inclusief bijzonder partnerpensioen.

Er geldt een maximum voor het salaris waarover pensioen kan worden opgebouwd (2016: € 101.519,-). Voor de pensioenopbouw boven het maximum salaris heeft de werkgever een regeling gecreëerd.

VERSLAG VAN HET BESTUUR

De opgebouwde pensioenaanspraken van actieve deelnemers en de pensioenaanspraken van gewezen deelnemers en ingegane pensioenen worden jaarlijks voorwaardelijk verhoogd op basis van de consumentenprijsindex (CPI). Flexibele elementen zijn: deeltijdpensioen, hoog/laagpensioen, uitruil van partnerpensioen in oudedagspensioen, uitruil oudedagspensioen in partnerpensioen, vervroeging van de pensioeningangsdatum en verschillende niveaus van (tijdelijk) oudedags- en partnerpensioen.

Pensioenreglement II

Onder dit reglement vallen de werknemers die een non-activiteitsuitkering ontvingen. Deze pensioenregeling is inhoudelijk gelijk aan de pensioenregeling op grond van Pensioenreglement I, met dien verstande dat de deelnemers in deze pensioenregeling per deelnemingsjaar 1,46% aan oudedagspensioen en 1,02% aan partnerpensioen van de pensioengrondslag opbouwen. Flexibele elementen zijn: deeltijdpensioen, hoog/laagpensioen, uitruil van partnerpensioen in oudedagspensioen, uitruil oudedagspensioen in partnerpensioen, vervroeging van de pensioeningangsdatum en verschillende niveaus van (tijdelijk) oudedags- en partnerpensioen.

Regeling Arbeidsongeschiktheidspensioen

Het fonds voert de Regeling Arbeidsongeschiktheidspensioen uit voor diegenen die 80 tot 100% arbeidsongeschikt zijn volgens de WIA en van wie het dienstverband met Heineken is verbroken. Het arbeidsongeschiktheidspensioen is gelijk aan 70% van het salarisdeel boven de WIA-loongrens vermeerderd met de oudedagstoeslag indien deze door de werkgever wordt toegekend. Het arbeidsongeschiktheidspensioen wordt uitgekeerd tot uiterlijk de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de betrokken (gewezen) deelnemer recht krijgt op een uitkering uit hoofde van de AOW die geldt op het moment dat de deelnemer arbeidsongeschikt is geworden en wordt vanaf 1 januari 2015 voorwaardelijk verhoogd op basis van de consumentenprijsindex.

Regeling Aanvullend Arbeidsongeschiktheidspensioen

De werknemer kan zich voor deze regeling zelf aanmelden bij de Stichting Heineken Pensioenfonds. Vanaf 1 januari 1998 voert het fonds deze pensioenregeling uit. Deze voorziet in een aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen ter grootte van 10% van het salaris, welk salaris gemaximeerd wordt op 108/120 maal de inkomensgrens voor de WIA dan wel de WAO.

De deelneming geschiedt op vrijwillige basis. Het aanvullende arbeidsongeschiktheidspensioen wordt uitgekeerd tot uiterlijk de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de betrokken (gewezen) deelnemer recht krijgt op een uitkering uit hoofde van de AOW die geldt op het moment dat de deelnemer arbeidsongeschikt is geworden en wordt voorwaardelijk verhoogd op basis van de consumentenprijsindex.

Regeling Aanvullend Partnerpensioen

Aan deze regeling kan vrijwillig worden deelgenomen door werknemers met een partner die nog niet AOW-gerechtigd is. Deze voorziet in een aanvullend partnerpensioen ter grootte van € 13.302,24 per jaar (niveau 2016).

Het aanvullend partnerpensioen gaat in bij het overlijden van de deelnemer en wordt uitgekeerd tot en met de maand waarin de achterblijvende partner de AOW-leeftijd bereikt die voor de partner geldt op het moment van overlijden van de deelnemer. De deelneming geschiedt op vrijwillige basis.

Franchise:

<i>Bedragen in euro's</i>	<i>2016</i>	<i>2015</i>	<i>2014</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
<i>Uitkeringsfranchise</i>	<i>13.877</i>	<i>13.545</i>	<i>13.449</i>	<i>13.227</i>	<i>13.062</i>
<i>Premiefranchise</i>	<i>12.956</i>	<i>12.646</i>	<i>12.556</i>	<i>12.349</i>	<i>12.195</i>

VERSLAG VAN HET BESTUUR

Toeslagenbeleid

Het fonds heeft een voorwaardelijk toeslagenbeleid voor zowel actieve als niet-actieve deelnemers. Het is niet zeker of en in hoeverre in de toekomst toeslagen verleend kunnen worden. Het fonds heeft geen geld gereserveerd voor toeslagen. De hoogte van de dekkingsgraad is de bepalende factor bij de vaststelling van de toeslag. De voorwaardelijke toeslag is voor iedereen gebaseerd op de ontwikkeling van het consumentenprijsindexcijfer (CPI). De voorwaardelijke toeslag voor actieven werd tot 1 januari 2015 gebaseerd op de loonontwikkeling bij Heineken. Het toeslagenbeleid gebaseerd op het CPI is voor het eerst toegepast bij de toeslagverlening per 1 januari 2016. De pensioenaanspraken en -rechten zijn echter niet verhoogd per 1 januari 2016.

De statuten

De statuten zijn in 2016 niet gewijzigd. De laatste statutenwijziging dateert van 30 maart 2015 en betrof vooral aanpassingen vanwege wettelijke wijzigingen van de taken van bevoegdheden van het Verantwoordingsorgaan.

De uitvoeringsovereenkomst

De uitvoeringsovereenkomst tussen enerzijds het fonds en anderzijds de werkgever zijn in het verslagjaar gewijzigd naar aanleiding van afwijkende afspraken tussen Sociale Partners over het aanbieden van pensioen aan zogenaamde Third Country Nationals die vanaf 1 januari 2015 in dienst zijn getreden bij de werkgever. Lees hierover meer op pagina 10.

De hoofdlijnen van de overeenkomst per 1 januari 2016 zijn:

Het fonds en de werkgever zijn overeengekomen om de vaststelling van de premie van de werkgever aan het fonds te baseren op de systematiek zoals beschreven in de ABTN van het fonds. Het fonds ontvangt voor iedere actieve deelnemer en iedere arbeidsongeschikte deelnemer die na 1 januari 1988 arbeidsongeschikt is geworden jaarlijks een premie, die gelijk is aan een percentage van de premiegrondslag. De premiegrondslag is gedefinieerd als het geldende jaarsalaris inclusief de vakantietoeslag en de ploegentoeslag, verminderd met de premiefranchise. Het premiepercentage wordt jaarlijks vastgesteld.

De basis voor de vaststelling van de premie wordt gevormd door de contante waarde van de in te kopen pensioenaanspraken, uitgaande van de actuariële grondslagen voor de gedempte premieberekening van het fonds op basis van het verwacht rendement en een opslag voor toekomstige toeslagverlening. Dit leidt tot een basis premiepercentage. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om de premie hoger vast te stellen.

Voor de vaststelling van de uiteindelijke premie wordt de dekkingsgraad getoetst aan het streefniveau van de dekkingsgraad, rekening houdend met het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen. De toets van de dekkingsgraad geeft aan hoe groot de aanpassing van het premiepercentage kan zijn. De maximale aanpassing is plus of min 7%-punt. Dit geldt wanneer het fonds zich in een situatie van tekort bevindt, respectievelijk wanneer de dekkingsgraad hoger is dan het streefniveau.

Uitgaande van het geldende premiepercentage, het basis premiepercentage en de toets van de dekkingsgraad wordt jaarlijks het nieuwe premiepercentage bepaald. De bijdrage van Heineken Nederlands Beheer B.V. (HNB) voor de pensioenregeling zal, inclusief de premies van de deelnemers, minimaal gelijk zijn aan de gedempte kostendekkende premie. Deze premie zal echter niet meer kunnen bedragen dan:

- voor deelnemers aan Pensioenreglement I die op of na 1 januari 2006 bij de werkgever in dienst zijn getreden, dan wel in salaris groep 30 of hoger zijn ingedeeld of die een uitkering uit hoofde van het Reglement Arbeidsongeschiktheidspensioen ontvangen: 31% van de som der bijdragegrondslagen;
- voor deelnemers aan Pensioenreglement I die reeds op 31 december 2005 in dienst van de werkgever waren: 34% van de som der bijdragegrondslagen; en
- voor deelnemers aan Pensioenreglement II: 28,5% van de som der bijdragegrondslagen.

Daarnaast wordt een opslag voor uitvoeringskosten en de premie voor de Regeling Arbeidsongeschiktheid bij de werkgever in rekening gebracht. Voor uitvoeringskosten wordt een opslag van 2% gehanteerd. De premie voor de Regeling Arbeidsongeschiktheidspensioen bedraagt 0,4% van de som der bijdragegrondslagen in 2016.

Heineken International B.V. (HIB) is een afwijkende bijdrage verschuldigd ten aanzien van de werknemers die tot 1 januari 2015 deelnamen aan het Pensioenreglement HIB en per 1 januari 2015 deelnemen aan Pensioenreglement I. Deze bijdrage betreft de contante waarde van de in te kopen pensioenaanspraken, uitgaande van de actuariële grondslagen van het fonds en een opslag voor het in stand houden van het vereiste eigen vermogen.

HIB is tevens jaarlijks een vergoeding voor administratiekosten verschuldigd.

VERSLAG VAN HET BESTUUR

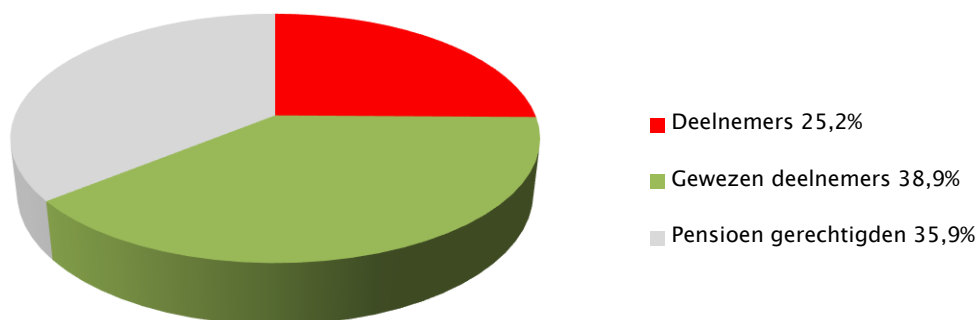
Verzekerden

Bij het fonds zijn uit hoofde van het Pensioenreglement ultimo 2016 de pensioenen verzekerd van 15.788 verzekerden.

Verzekerden:

Aantallen	2016	2015	2014	2013	2012
<i>Deelnemers</i>	<i>3.981</i>	<i>4.099</i>	<i>4.146</i>	<i>4.453</i>	<i>4.592</i>
<i>Gewezen deelnemers</i>	<i>6.147</i>	<i>5.986</i>	<i>5.838</i>	<i>5.667</i>	<i>5.667</i>
<i>Pensioengerechtigden</i>	<i>5.660</i>	<i>5.527</i>	<i>5.465</i>	<i>5.234</i>	<i>4.947</i>
Totaal	15.788	15.612	15.449	15.354	15.206

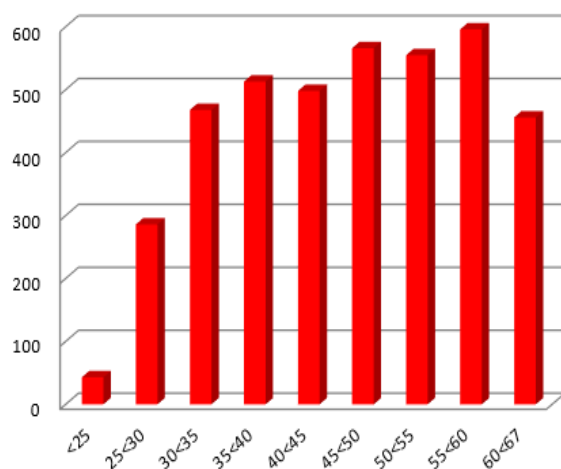
VERZEKERDEN

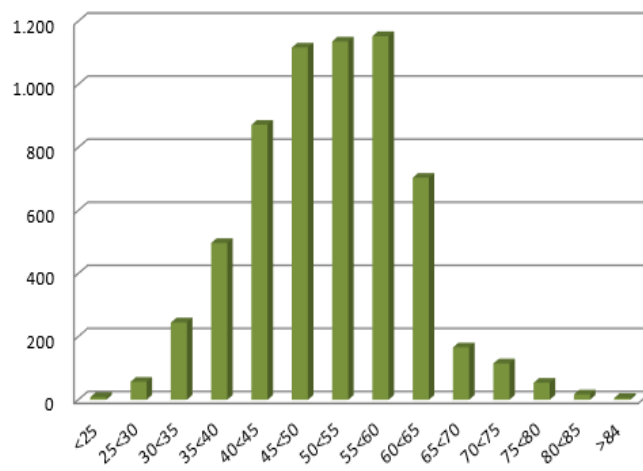
Op 31 december 2016 ontvingen 132 deelnemers een uitkering uit hoofde van het Reglement Arbeidsongeschiktheidspensioen (op 31 december 2015 waren dit 156 deelnemers).

In de grafieken is de leeftijdsopbouw ultimo 2016 in beeld gebracht van de deelnemers en de gewezen deelnemers. De gemiddelde leeftijd van de deelnemers was ultimo 2016 46,0 jaar, en van de gewezen deelnemers 50,0 jaar. Ultimo 2015 waren de gemiddelde leeftijden respectievelijk 46,3 en 50,8 jaar.

DEELNEMERS

GEWEZEN DEELNEMERS

VERSLAG VAN HET BESTUUR

Verzekerden:

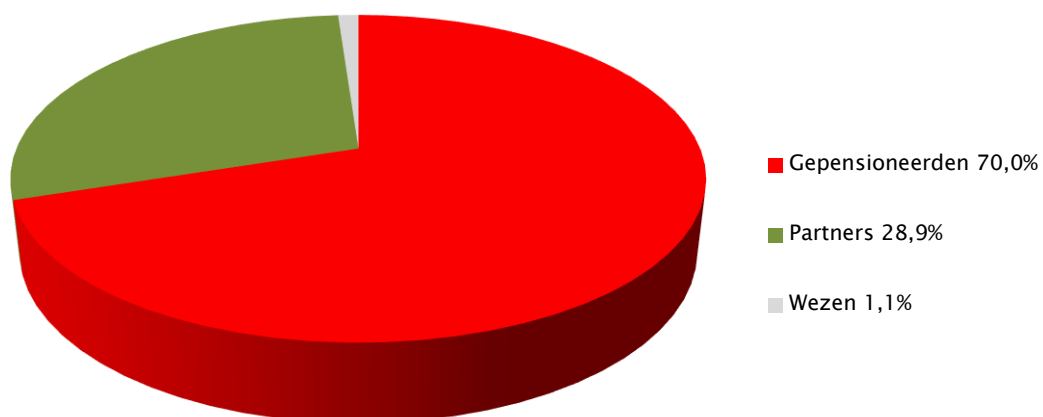
<i>Aantal</i>	<i>Deelnemers</i>	<i>Gewezen deelnemers</i>	<i>Pensioen-gerechtigden</i>	<i>Totaal</i>
<i>31-12-2015</i>	<i>4.099</i>	<i>5.986</i>	<i>5.527</i>	<i>15.612</i>
<i>In dienst</i>	<i>315</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>315</i>
<i>Gepensioneerd</i>	<i>-137</i>	<i>-136</i>	<i>278</i>	<i>5</i>
<i>Overleden</i>	<i>-13</i>	<i>-24</i>	<i>-223</i>	<i>-260</i>
<i>Toekenningen nabestaanden pensioen</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>93</i>	<i>93</i>
<i>Einde dienstverband</i>	<i>-280</i>	<i>280</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Expiratie Wezenpensioen</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-9</i>	<i>-9</i>
<i>Verval verevend c.q. bijz. partnerpensioen i.v.m. overlijden c.q. hertrouwen</i>	<i>-</i>	<i>-3</i>	<i>-2</i>	<i>-5</i>
<i>Uitgaande waarde overdrachten</i>	<i>-3</i>	<i>-13</i>	<i>-</i>	<i>-16</i>
<i>Afkoop</i>	<i>-</i>	<i>-20</i>	<i>-10</i>	<i>-30</i>
<i>Pensioenverevening</i>	<i>-</i>	<i>16</i>	<i>6</i>	<i>22</i>
<i>Echtscheiding, einde samenwonen</i>	<i>-</i>	<i>61</i>	<i>-</i>	<i>61</i>
<i>31-12-2016</i>	<i>3.981</i>	<i>6.147</i>	<i>5.660</i>	<i>15.788</i>

Pensioengerechtigden

Het aantal pensioengerechtigden kan als volgt worden onderverdeeld:

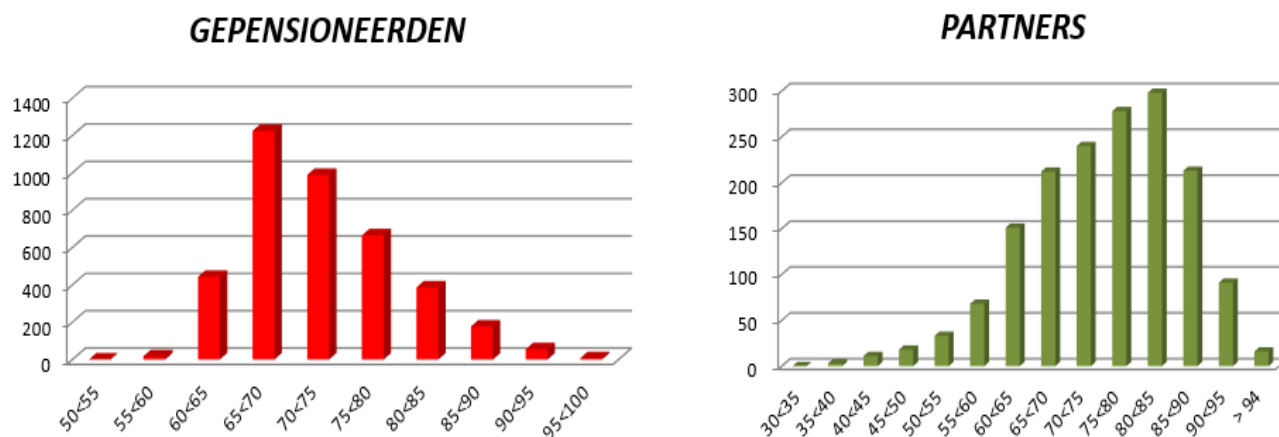
<i>Aantallen</i>	<i>2016</i>	<i>2015</i>	<i>2014</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
<i>Gepensioneerden</i>	<i>3.964</i>	<i>3.851</i>	<i>3.780</i>	<i>3.580</i>	<i>3.329</i>
<i>Partners</i>	<i>1.632</i>	<i>1.615</i>	<i>1.624</i>	<i>1.590</i>	<i>1.553</i>
<i>Wezen</i>	<i>64</i>	<i>61</i>	<i>61</i>	<i>64</i>	<i>65</i>
<i>Totaal</i>	<i>5.660</i>	<i>5.527</i>	<i>5.465</i>	<i>5.234</i>	<i>4.947</i>

PENSIOENGERECHTIGDEN

VERSLAG VAN HET BESTUUR

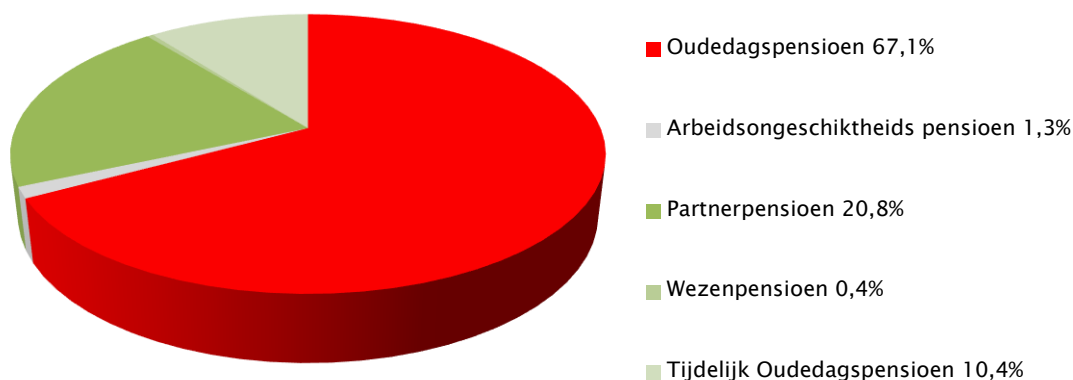
In onderstaande grafieken is de leeftijdsopbouw in beeld gebracht van de gepensioneerden en van de partners.

Aanpassing van de ingegane pensioenen:

In procenten	2016	2015	2014	2013	2012
Pensioenverhogingen	–	–	0,45	–	–

UITGEKEERDE PENSIOENEN

Uitgekeerde pensioenen

In 2016 is er 100,7 miljoen euro aan pensioenen uitgekeerd.

Dit bedrag kan als volgt naar pensioensoort worden uitgesplitst:

Bedragen x € 1 miljoen	2016	2015	2014	2013	2012
Oudedagspensioen	67,6	64,9	62,3	60,2	56,8
Arbeidsongeschiktheidspensioen	1,3	1,6	1,9	2,0	2,2
Partnerpensioen	20,9	20,7	20,6	19,9	19,3
Wezenpensioen	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4
Tijdelijk Oudedagspensioen	10,5	11,9	13,4	14,3	17,3
Totaal	100,7	99,4	98,6	96,8	96,0

VERSLAG VAN HET BESTUUR

Actuariële paragraaf

Verzekeringstechnische analyse

Bij het bepalen van de technische voorzieningen en van de bijdrage welke de werkgever betaalt, wordt door toepassing van kanssystemen uitgegaan van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, invaliditeit, gehuwdheid e.d., alsook van bepaalde veronderstellingen ten aanzien van het beleggingsrendement en de kosten welke aan het uitkeren van pensioenen zijn verbonden. In de verzekeringstechnische analyse worden deze veronderstellingen vergeleken met de werkelijke ontwikkelingen in het verslagjaar.

De verzekeringstechnische analyse is als volgt:

<i>Bedragen x € 1 miljoen</i>	<i>2016</i>	<i>2015</i>
<i>Resultaat op:</i>		
<i>Premies</i>	12,1	12,9
<i>Beleggingsopbrengsten</i>	6,2	-80,1
<i>Kosten</i>	0,1	0,1
<i>Waardeoverdrachten</i>	-0,1	0,1
<i>Uitkeringen</i>	0,1	-0,1
<i>Kanssystemen</i>	4,6	8,9
<i>Wijziging actuariële grondslagen</i>	21,6	-
<i>Incidentele mutaties</i>	0,6	-2,0
<i>Overige resultaten</i>	-1,0	2,5
<i>Totaal resultaat</i>	44,2	-57,7

Risicoparagraaf

Beleid inzake risicobeheer

De vaststelling en uitvoering van het risicobeheer is een belangrijke taak van het bestuur. Hieronder worden de belangrijkste aandachtspunten belicht.

Algemeen

De doelstellingen van het risicomanagement zijn als volgt:

- Het bestuur van het fonds wil 'in control' zijn over de eigen en de uitbestede processen waaronder het adequaat beheersen van de risico's;
- De governance van het risicomanagement moet effectief en volledig transparant zijn. Dit houdt in dat de beheersmaatregelen effectief zijn en dat het helder is waar taken en verantwoordelijkheden zijn belegd;
- Risico's moeten worden beheerst door een effectief risicomanagementproces (identificatie, meting, monitoring en controle);
- De opzet, het bestaan en de werking van het risicomanagementproces wordt periodiek onafhankelijk geëvalueerd;
- De rapportagestructuur dient zodanig te zijn opgezet dat het bestuur in staat is om tijdig en adequaat te kunnen ingrijpen waar nodig.

Het bestuur ontvangt periodiek risicorapportages en adviezen over relevante ontwikkelingen, beleidsaspecten en beleggingsposities en -resultaten. Interne en externe deskundigen beoordelen het risicobeheer periodiek. De risicomanager van het fonds onderzoekt periodiek de door het bestuur signaleerde bruto-risico's en brengt vervolgens samen met het bestuur het netto risico in kaart. Voor de identificatie van risico's wordt de gecombineerde COSO en FIRM/FOCUS!-methodiek indeling gehanteerd. In 2016 is de commissie Financiële Rapportage en Risicobeheersing gedurende acht bijeenkomsten bijeen geweest waarbij diverse risico-gerelateerde onderwerpen zijn behandeld o.a. opvolging Mercer aanbevelingen vermogensbeheer inzake risicomanagement (o.a. AO-IB beschrijvingen, integriteits- en uitbestedingsbeleid, ontwikkeling en implementatie van (integrale) risicomanagementrapportage en financiële verslaggeving).

VERSLAG VAN HET BESTUUR

Het pensioenfonds laat twee keer per jaar een balansrapportage ('Balansmonitor') uitvoeren door de adviserend actuaris. Naast de ontwikkeling van de financiële positie van het fonds wordt gekeken naar de vermogens- en herstelplan ontwikkeling, het vereist eigen vermogen (strategisch versus feitelijk) en renterisico met toepassing van rentegevoeligheidsanalyses voor dekkingsgraad bij een parallelle en niet-parallelle schok en ex-ante rente afdekking over een half jaar periode. Een ander belangrijk onderdeel in de Balansmonitor is het toepassen van stress-tests van de verandering van de dekkingsgraad bij een gecombineerde rente- en aandelenschok bij verschillende niveaus van renteafdekking. Ook ten aanzien van zowel het valuta- als kredietrisico worden stress-tests scenario's uitgevoerd evenals ten aanzien van langlevensrisico. Deze analyses en ontwikkelingen zijn besproken in het bestuur en de commissie Financiële Rapportage en Risicobeheersing.

<i>Gevoeligheidsanalyse</i>		<i>(Bij een actuele DNB dekkingsgraad 2016 van 104,5%)</i>	
<i>Risico</i>	<i>Verandering</i>	<i>Impact</i>	<i>Situatie dekkingsgraad na scenario</i>
<i><u>Parallelle renteschok:</u></i>			
<i>Renterisico</i>	<i>-100 basispunten</i>	<i>-11,6%</i>	<i>92,9%</i>
	<i>+100 basispunten</i>	<i>+12,9%</i>	<i>117,4%</i>
<i><u>Aandelenschok:</u></i>			
<i>Marktrisico</i>	<i>-5%</i>	<i>-3,1%</i>	<i>101,4%</i>
	<i>+5%</i>	<i>+3,2%</i>	<i>107,7%</i>
	<i>-10%</i>	<i>-6,2%</i>	<i>98,3%</i>
	<i>+10%</i>	<i>+4,3%</i>	<i>110,8%</i>
<i><u>Gecombineerde rente en aandelenschok:</u></i>			
<i>Rente- en marktrisico</i>	<i>-100 basispunten / -5%</i>	<i>-14,3%</i>	<i>90,2%</i>
	<i>-100 basispunten / +5%</i>	<i>-9,0%</i>	<i>95,5%</i>
	<i>+100 basispunten / -5%</i>	<i>+9,2%</i>	<i>113,7%</i>
	<i>+100 basispunten / +5%</i>	<i>+16,5%</i>	<i>121,0%</i>
<i><u>Verhoging van pensioenpremie met 5%-punt van de pensioengrondslag:</u></i>			
<i>Premie</i>	<i>+500 basispunten</i>	<i>+0,3%</i>	<i>104,8%</i>
<i><u>Stijging levensverwachting met 5 jaar (waarbij geldt geen correctie bezittingen voor gedeelte marktwaarde achtergestelde lening):</u></i>			
<i>Langlevensrisico</i>	<i>+5 jaar</i>	<i>-14,4%</i>	<i>90,1%</i>

Bron: Balansmonitor H2 2016, Sprenkels & Verschuren en Finance & Control

Het bestuur heeft eind 2016 de risico's van het fonds beoordeeld op impact en actualiteit. De top 10 risico's is ten opzichte van de risico-inventarisatie en -analyse uitgevoerd in 2015 aangevuld met een tweetal (eerder) onderkende risico's, namelijk het risico dat samenhangt met de samenstelling, het behoud en de kwaliteit van het bestuur en/of het Verantwoordingsorgaan en het risico van discontinuïteit van de pensioenregeling(en) en daaraan gekoppeld de afhankelijkheid van de sponsor.

Het bestuur is zich bewust van deze specifieke risico's en is daarbij gericht op enerzijds zorgdragen voor continuïteit en het gewenste kennisniveau van het bestuur en individuele bestuursleden (o.a. het volgen van pensioen gerelateerde opleidingen) en anderzijds met de werkgever continu in gesprek zijn en blijven waarbij de toekomstige ontwikkelingen ten aanzien van de pensioenwereld en de positie van het pensioenfonds hierin nauwgezet worden gevolgd.

Het beleid ten aanzien van de voor het fonds belangrijkste risico's en beheersingsmaatregelen wordt hieronder beschreven.

VERSLAG VAN HET BESTUUR

Risico van onderdekking

Het risico van onderdekking is één van de belangrijkste risico's van het fonds. In dat geval zijn de verplichtingen van het fonds hoger dan het minimaal vereist eigen vermogen. Het bestuursbeleid is erop gericht om onderdekking te voorkomen, hetgeen doorwerkt in het toeslagenbeleid, premiebeleid en beleggingsbeleid. Deze beleidsgebieden worden periodiek in onderling verband en samenhang gezien in een zogenaamde ALM-studie. De concrete invulling van bovengenoemde beleidsgebieden treft u in de toelichting op de jaarrekening, maar vanuit het risicoperspectief kan hierover het volgende worden opgemerkt:

- *het toeslagenbeleid* is voorwaardelijk (bij een goede financiële positie van het fonds worden de pensioenen wel verhoogd, in mindere tijden slechts gedeeltelijk of helemaal niet);
- *het premiebeleid* is erop gericht in ieder geval de gedempte kostendekkende premie te ontvangen. Daarnaast bestaat de mogelijkheid tot het vaststellen van herstellpremie, indien de financiële positie van het fonds daartoe aanleiding geeft. De te ontvangen premie bedraagt maximaal 34% van de premiegrondslag;
- *het beleggingsbeleid* is gediversifieerd. Het bestuur heeft ervoor gekozen het renterisico van de verplichtingen te beperken, maar niet geheel af te dekken teneinde ook in tijden van stijgende rente en inflatie over financiële middelen te beschikken ten behoeve van toeslagverlening op de pensioenen.

Indien in enig jaar de financiële positie van het fonds onvoldoende is, en herstel niet tijdig op andere wijze bewerkstelligd kan worden, zullen de pensioenen van de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden met een gelijk percentage worden verminderd tot een zodanig niveau dat de financiële positie van het fonds weer voldoende is om tijdig te herstellen. Reglementair is vastgelegd onder welke voorwaarden deze aanpassing van de pensioenen plaats kan vinden. De wet biedt hiertoe de mogelijkheid. Deze verlaging van de pensioenen zou in betere tijden geheel of gedeeltelijk kunnen worden hersteld. Verlaging van de pensioenen ziet het bestuur als een zware maatregel, die slechts als uiterste beleidsinstrument wordt beschouwd. Het beleid blijft erop gericht het risico van onderdekking zoveel mogelijk te beperken.

Marktrisiko

Marktrisiko betreft het risico op winst of verlies op financiële instrumenten als gevolg van wijzigingen in de waardering van onderliggende marktvariabelen. Marktrisiko wordt aangegaan om rendement te genereren. Het marktrisiko neemt af bij een zekere spreiding van de portefeuille. Het beleggingsbeleid is gericht op diversificatie en het voorkomen van een te zware weging van één van de beleggingscategorieën waarin wordt belegd.

Voorts wordt een defensief beleid gevoerd, waarbij outperformance in dalende markten belangrijker wordt geacht dan underperformance in stijgende markten (onderdeel van de investment beliefs).

Langlevenrisico

Langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorzieningen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van de prognosetafel AG2016 met adequate correcties voor ervaringssterfte wordt rekening gehouden met de thans waarschijnlijk geachte toekomstige stijging van de levensverwachting in de waardering van de pensioenverplichtingen. Er vindt jaarlijks een actuariële analyse plaats. In 2013 heeft het bestuur besloten de aanpassingen van de levensverwachting te betrekken bij het besluit om toeslag te verlenen. Zowel in 2012, 2014 als in 2016 is de levensverwachting gewijzigd. De effecten van deze wijzigingen kunnen met toekomstige toeslagverlening worden verrekend.

Inflatierisico

Dit is het risico dat de opgebouwde pensioenen worden uitgehold door de inflatie. Het beleggingsbeleid alsmede het toeslagenbeleid is erop ingericht om dit risico, voor zover mogelijk, te beperken.

Solidariteitsrisico

Het solidariteitsrisico betreft het risico ten gevolge van de diversiteit van de deelnemers. Het fonds geeft zoveel mogelijk transparantie over de invulling van de solidariteit en inzicht in de baten en lasten.

Renterisico

Renterisico betreft de verandering in waarde van financiële activa of passiva door verandering in de rentestand. Ten aanzien van de activa wordt dit risico in de obligatieportefeuille bewust genomen om rendement te genereren. De invloed van de rentestand op de passiva is zeer groot, gelet op de langdurige verplichtingen van het pensioenfonds.

VERSLAG VAN HET BESTUUR

Bij een dalende rente nemen de verplichtingen toe en daalt de dekkingsgraad indien dat risico niet geheel is afgedekt. Bij een stijgende rente dalen de verplichtingen en stijgt de dekkingsgraad. Het bestuur heeft deze rentegevoeligheid verminderd door de strategische looptijd van de obligaties vast te stellen op afgerond 11 jaar (de verplichtingen hebben een gemiddelde looptijd van afgerond 18 jaar). Bij de strategische exposure van 40% vastrentende waarden en bij de huidige dekkingsgraad zou dat neerkomen op een afdekking van het renterisico van de verplichtingen van ongeveer 25%. Op de balansdatum is de gewogen looptijd van de beleggingen korter dan de looptijd van de verplichtingen, en ook iets korter dan de strategische looptijd, terwijl de exposure in vastrentende waarden 38% bedraagt. Daarmee is ongeveer 22% van het renterisico afgedekt.

Naar aanleiding van de ALM-studie uitgevoerd in 2015 is besloten om een matchingmatrix in te voeren voor het strategische rente-afdeckingsbeleid. In 2016 is Willis Towers Watson (WTW) om extern advies gevraagd ten aanzien van diverse operationele, juridische en belegging-technische consequenties samenhangend met de implementatie van het matchingbeleid. WTW ondersteunt ook bij de implementatie.

Valutarisico

Valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutakoersen. Het valutarisico manifesteert zich bij beleggingen buiten het eurogebied.

Het US Dollar-, Yen- en Sterlingrisico bij aandelen wordt in de strategische beleggingsmix voor 50% niet afgedekt. In de dynamische portefeuille is ultimo boekjaar 58% (US Dollar), 51% (Yen) en 99% (Sterling) niet afgedekt.

IT risico

Het risico dat de continuïteit van de (kritische) bedrijfsprocessen in gevaar komt als gevolg van het niet beschikbaar zijn van de IT infrastructuur (waaronder applicaties en systemen) evenals het ontbreken van IT beveiliging (informatie alleen toegankelijk voor geautoriseerde gebruikers). Hiertoe is een IT security policy geïmplementeerd waarin o.a. een risico classificatie van de systemen alsmede een risico analyse inclusief de benodigde beheersmaatregelen is opgenomen. Dit beleid wordt periodiek opnieuw beoordeeld. Alle IT activiteiten zijn uitbesteed aan derde partijen. Daardoor is het monitoren van de naleving van de overeengekomen afspraken van essentieel belang.

Periodiek worden de derde partijen verzocht verantwoording af te leggen over de beheersing van hun informatiebeveiliging.

Juridisch risico

Het juridisch risico is het risico dat het pensioenfonds zich niet (tijdig) kan aanpassen om aan veranderende wet- en regelgeving te voldoen. Het gaat hierbij om het mogelijk bedreigd worden van zijn rechtspositie, met inbegrip van de mogelijkheid dat contractuele bepalingen niet afdwingbaar of niet correct zijn gedocumenteerd.

Het risico wordt onder meer beheerst door:

- Het vooraf toetsen van juridische documenten door de beleidsmedewerker en/of andere (externe) deskundigen en bij besluitvorming door het bestuur advisering door externe adviseurs.
- Het stellen van deskundigheids- en geschiktheidseisen aan bestuursleden waarin bij de bestuurssamenstelling zoveel mogelijk gekozen wordt voor (een) relevante (complementaire mix van) disciplines.
- Het toepassen van de gedragscode voor alle bestuursleden, leden van het Verantwoordingsorgaan, leden van de Visitatie- en Beleggingsadviescommissie, medewerkers van het fonds en andere categorieën van personen.

Key Control Framework

Om de kans op verkeerde transacties, gegevensverlies, fraude et cetera te minimaliseren zijn de belangrijkste risico's en interne controles vastgelegd in een beschrijving van de administratieve organisatie en interne controle. Deze risico's worden periodiek gemonitord met behulp van het key control framework. Het key control framework is in 2016 verder uitgebreid met enkele nieuwe geïdentificeerde key controls. De uitkomsten worden gerapporteerd aan het bestuur en de directie.

Rapportagestructuur

In 2016 is de risico manager gestart met de opzet en implementatie van een integrale risicorapportage gebaseerd op de eerdergenoemde FIRM risicomethodiek. Binnen de commissie Financiële Rapportage en Risicobeheersing heeft veelvuldig overleg plaatsgevonden over de opzet en indeling van de risicorapportage en eind 2016 is een eerste concept rapportage in het bestuur besproken. In 2017 wordt de rapportage verder vormgegeven en zal inbedding plaatsvinden in de organisatie gericht op het tijdig kunnen rapporteren aan bestuur en de directie.

Communicatieparagraaf

Het fonds heeft in 2011 een communicatiebeleid vastgesteld waarin een aantal doelstellingen is geformuleerd. Dit communicatiebeleid en de hierin geformuleerde doelstellingen zijn aangepast in 2015 naar aanleiding van nieuwe wetgeving over pensioencommunicatie. Deze nieuwe wetgeving treedt gefaseerd in werking. Het communicatiebeleid is dan ook op 15 maart 2016 wederom aangepast om aan deze nieuwe wetgeving te voldoen.

De belangrijkste wijzigingen in 2016 betreffen de aansluiting bij de Berichtenbox van MijnOverheid.nl en het vervangen van de startbrief, die werd verstuurd aan nieuwe deelnemers, door de Pensioen 1–2–3.

Berichtenbox van MijnOverheid.nl

Het fonds heeft zich eind 2015 aangesloten bij de Berichtenbox van MijnOverheid.nl. Het fonds heeft de visie dat het pensioen bij het fonds steeds meer een onderdeel is van het totale pensioen van een deelnemer, gewezen deelnemer of pensioengerechtigde. Het totale pensioen bestaat onder andere uit de AOW, maar ook uit pensioenen bij andere werkgevers of eventuele aanvullende pensioenvoorzieningen in de derde pijler. Het Heineken pensioen is niet altijd het belangrijkste deel van het pensioen. Gecentraliseerde communicatie over pensioenen en een snelle doorlink naar een geïntegreerde website (Mijnpensioenoverzicht.nl) waarop alle pensioenen van de betreffende persoon staan is daarom wenselijk.

Met inachtneming van deze visie communiceert het fonds zoveel mogelijk via de Berichtenbox van MijnOverheid.nl aan alle deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Op deze manier vindt de communicatie plaats via een centrale plaats waar ook gecommuniceerd wordt door andere pensioenuitvoerders en door de overheid over pensioenen en andere regelingen van het sociale verzekeringsstelsel. De deelnemer, gewezen deelnemer en pensioengerechtigde is hierbij gebaat en kan centraal inzicht krijgen in de financiële informatie rondom zijn/haar pensioen.

Pensioen 1–2–3

De Pensioen 1–2–3 wordt sinds 1 juli 2016 verstrekt aan nieuwe deelnemers en is tevens te raadplegen op de website van het fonds. Met dit document wil het fonds een nadere invulling geven aan enkele doelstellingen ten aanzien van communicatie.

Doelstellingen

Het communicatiebeleid van het fonds kent de volgende doelstellingen:

1. Informatie beschikbaar stellen: het tijdig beschikbaar stellen van begrijpelijke informatie waarbij ten minste wordt voldaan aan de uitgangspunten op grond van de wet- en regelgeving;
2. Pensioenbewustwording: de deelnemer heeft – zowel voor zichzelf als in het algemeen – een idee van de pensioenregeling waaraan hij/zij deelneemt (inclusief de relevante veranderingen) en is zich bewust van het belang van het pensioen, waarbij een houding wordt gecreëerd dat de deelnemer beseft dat pensioen een waardevolle arbeidsvoorwaarde is;
3. Persoonlijke informatie: elke belanghebbende krijgt informatie die aansluit op de informatiebehoefte en kenmerken van de belanghebbende;
4. Pensioeninzicht: elke belanghebbende heeft voldoende inzicht in de betrokken regeling om te weten waar en wanneer hij/zij zelf actie dient te ondernemen, wat de gevolgen zijn van belangrijke gebeurtenissen voor het pensioen en welke keuzes hij/zij kan maken; en
5. Vertrouwen: elke belanghebbende heeft vertrouwen in de pensioenregeling en de goede uitvoering daarvan door het fonds.

Overige ontwikkelingen

In de digitale nieuwsbrief wordt aanvullende informatie gegeven over de actuele ontwikkelingen betreffende de pensioenregelingen en het fonds. De digitale nieuwsbrief is in 2016 vier keer verzonden en is bovendien te raadplegen op de website. De digitale nieuwsbrief wordt opgesteld door de Communicatiecommissie.

Via de website communiceert het fonds onder andere over de pensioenregeling en de uitvoering van de pensioenregeling en de financiële situatie van het fonds en zijn de belangrijkste fondsdocumenten te downloaden. Via de website is tevens een pensioenplanner te raadplegen door (gewezen) deelnemers, zodat inzicht kan worden verkregen (in de effecten van bepaalde wijzigingen op) de pensioenaanspraken.

VERSLAG VAN HET BESTUUR

De belangrijkste informatie voor (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden is tevens in het Engels beschikbaar en te raadplegen op de website. Daarnaast zijn de sociale partners bij Heineken in 2016 schriftelijk geïnformeerd omtrent belangrijke en ingrijpende ontwikkelingen ter zake van het fonds en op het gebied van wet- en regelgeving, waarvan het bestuur verwacht dat deze gedurende het betrokken kalenderjaar zullen plaatsvinden. Ook zijn gedurende het verslagjaar de sociale partners op de hoogte gesteld van verdere belangrijke ontwikkelingen. Tenslotte acht het fonds het van groot belang om (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden te helpen met mogelijke vragen of onduidelijkheden omtrent het pensioen. Hiervoor heeft het fonds een helpdesk ingericht. Belanghebbenden kunnen met vragen en dergelijke zowel schriftelijk, telefonisch, per e-mail of persoonlijk bij deze helpdesk terecht.

Klanttevredenheidsonderzoek

Het bestuur heeft in 2016 geen klanttevredenheidsonderzoek gehouden.

Toekomstparagraaf

In 2017 zullen enkele fiscale wijzigingen ten aanzien van de pensioenregelingen worden doorgevoerd. Ook zal de Verzamelwet Pensioenen 2017 waarschijnlijk wijzigingen met zich meebrengen in 2017. Mede ingegeven door de verwachte wijzigingen voor het intern toezicht vanuit de Verzamelwet Pensioenen 2017 heeft het bestuur de mogelijkheden ten aanzien van de governance van het fonds onderzocht. In het wetsvoorstel voor de Verzamelwet 2017 is opgenomen dat ondernemingspensioenfondsen met een belegd vermogen van meer dan € 1 miljard geen gebruik meer kunnen maken van de mogelijkheid om intern toezicht te laten uitvoeren door een visitatiecommissie. De vermoedelijke inwerkingtredingsdatum van de Verzamelwet 2017 is 1 juli 2017. Het is niet bekend of er een overgangstermijn wordt opgenomen ten aanzien van de afschaffing van de mogelijkheid om een visitatiecommissie te hanteren als intern toezicht.

Het bestuur heeft op 12 mei 2017 het besluit genomen om te kiezen voor een paritair bestuursmodel met een raad van toezicht wanneer een visitatiecommissie voor het fonds niet meer mogelijk is. Dit besluit is in lijn met het advies van het VO. Bij voorkeur aan het begin van een kalenderjaar, zodat er geen visitatie plaatsvindt over een half jaar.

Het bestuur volgt daarnaast de discussie over mogelijke toekomstige wijzigingen van het pensioenstelsel en het pensioencontract op de voet.

Sociale partners zijn eind 2016 onder andere overeengekomen dat de salarissen per 1 januari 2017 met 1,5% worden verhoogd. Deze salarisverhoging zal worden meegenomen in het pensioengevend salaris en per 1 januari 2017 verwerkt worden in de pensioenadministratie.

Het bestuur heeft in de vergadering van 17 januari 2017 het besluit genomen om per 1 januari 2017 de pensioen-aanspraken en -rechten niet te verhogen. Ook heeft het bestuur in deze vergadering besloten de maximale premie voor het oudedagpensioen te handhaven voor 2017. Het bestuur heeft daarnaast besloten de premiepercentages van de (aanvullende) onderdelen van de pensioenregeling te wijzigen:

- De pensioenpremie voor het arbeidsongeschiktheidspensioen wordt verlaagd naar 0,3% (2016: 0,4%);
- De pensioenpremie voor het vrijwillige aanvullende arbeidsongeschiktheidspensioen wordt verhoogd naar 2,9% (2016: 2,4%);
- De pensioenpremie voor het vrijwillige aanvullende partnerpensioen wordt verhoogd naar 4,6% (2016: 3,8%).

Vaststelling verslag van het bestuur

Zoeterwoude, 12 mei 2017

HET BESTUUR

R.C. Beukhof

mr. L.P. Geenen-van Straaten CPE

dr. N. Groot

drs. R.P. Hoytema van Konijnenburg

drs. H.F.M. Konijn

M.H.C. Vervark-Straathof MSc RA CPE

mr. J.H. Weeda

drs. R. van den Berg

VERSLAG VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN

Verslag van het Verantwoordingsorgaan over 2016

1. Inleiding

1.1. Algemeen

Het Verantwoordingsorgaan van Stichting Heineken Pensioenfonds is ingesteld op basis van artikel 115 van de Pensioenwet.

Hoofdtaken VO:

- a. Jaarlijks een oordeel uitspreken over het handelen van het bestuur ten aanzien van het gevoerde beleid. Daarbij is het beleid ingekaderd door de grenzen die worden bepaald in de pensioenovereenkomst die tussen sociale partners is afgesproken.
- b. Het adviseren van het bestuur over beleid en de gevolgen daarvan voor deelnemers; gevraagd én onge-
vraagd.

1.2. Organisatie Verantwoordingsorgaan (VO)

In de loop van 2016 zijn 3 nieuwe kandidaten benoemd, te weten de heer J.F.A. van Lint (namens de actieve deelnemers) als opvolger van de heer L. Hopstaken die de onderneming heeft verlaten, de heer J.L. Sträter (namens de actieve deelnemers) als opvolger van de heer K.J.A. van Veen die met vroegpensioen is gegaan en de heer H.P.C.M. Jansen (op voordracht van de Vereniging van Gepensioneerden bij Heineken) als opvolger van de heer H.P. van Gent (vertegenwoordiger gepensioneerden) die is afgetreden als lid van het VO.

Het VO bereikte daarmee in het verslagjaar wederom een volledige bezetting:

Drs. I. Ardonne	(namens de werkgever)
Mr. W. Bakker	(namens de werkgever)
Dr. O.E. Flippo	(namens de werkgever)
Drs. S.O. Koornstra	(namens de werknemers)
Drs. J.F.A. van Lint	(namens de werknemers)
J.L. Sträter MSc	(namens de werknemers)
Ing. H.P.C.M. Jansen EMlog	(namens de gepensioneerden)
Drs. H.J.C. Philippa	(namens de gepensioneerden)
V.H.M. Teunissen	(namens de gepensioneerden)

Qua samenstelling voldoet het VO aan de diversiteitsnorm zoals opgenomen in de Code Pensioenfondsen: tenminste een vrouw en een lid onder de 40 jaar.

2. Activiteiten VO in 2016

- Er hebben 3 gezamenlijke vergaderingen met het bestuur plaatsgevonden, waarin het VO is bijgepraat over de gang van zaken. Eén vergadering stond in het teken van het bespreken van het jaarverslag over 2015.
- Er hebben 2 bijeenkomsten plaatsgevonden met de Visitatiecommissie. Het betrof de bespreking van het rapport over 2015.
- Er hebben diverse gesprekken plaatsgevonden met de directeur of medewerkers van de uitvoeringsorganisatie. Doel hiervan was om aanvullend inzicht in lopende zaken of over toekomstig beleid te verkrijgen.
- Om adequaat te anticiperen op het beleidsjaarplan is in de loop van 2015 het voorzittersoverleg gestart.
- Naast individuele opleidingen en het volgen van externe themabijeenkomsten heeft het VO in 2016 twee studiedagen gehad. Hierin is aandacht besteed aan de ontwikkelingen binnen de pensioenwereld, de rol en taken van het VO, de gevolgen van het nieuwe Financiële Toetsingskader (nFTK), pensioencommunicatie en risicomanagement. Daarnaast heeft een delegatie van de VO-leden deelgenomen aan een opleidingsbijeenkomst "Actuariële aspecten" georganiseerd voor de bestuursleden van het HPF.
- Het VO heeft 3 werkgroepen samengesteld om aandacht te besteden aan de interne aandachtsgebieden, zoals verwoord in het jaarverslag 2015, te weten Communicatie, Financiën en Professionalisering VO.
- Een aantal adviesaanvragen is geanalyseerd, besproken en van advies voorzien. Zie hieronder.

VERSLAG VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN

3. Adviesaanvragen

Het VO heeft gedurende 2016 op basis van zijn wettelijk recht adviezen gegeven over diverse voorgenomen besluiten van het Bestuur. Bij de behandeling van onderstaande adviesaanvragen heeft het VO gekeken of in de voorgenomen besluitvorming het bestuur op evenwichtige wijze belangen heeft afgewogen.

- Toeslag- en premiebeleid

Het VO heeft positief geadviseerd ten aanzien van de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten. Omdat de dekkingsgraad van het HPF ultimo 2015 lager was dan de vereiste dekkingsgraad, heeft het VO het voorgenomen besluit van het Bestuur om in 2016 wederom de maximum premie te heffen ondersteund. Als gevolg van de financiële situatie van het fonds, kon derhalve geen toeslag worden verleend.

Daarnaast heeft het VO positief geadviseerd om de risicopremies voor het (aanvullend) arbeidsongeschiktheidspensioen en het aanvullend partnerpensioen vast te stellen op basis van een 5-jaars voortschrijdende gemiddelde van de in die jaren ingegane uitkeringen. Op basis van dit voortschrijdende gemiddelde volgt de aldus berekende premie de meest recente ervaringscijfers.

- Wijzigingen van de uitvoeringsovereenkomst

Het VO heeft positief geadviseerd op de voorgestelde wijzigingen van de uitvoeringsovereenkomst. Het betrof het opnemen van de risicohouding in de uitvoeringsovereenkomst zelf en de gemaakte afspraak tussen de werkgever en de vakorganisaties dat nieuwe indiensttreders die onder de definitie "Third Country Nationals" vallen (zie pagina 10 van het jaarverslag), een keuze hebben om al dan niet tot het HPF toe te treden of dat op een andere wijze in hun pensioenopbouw wordt voorzien.

- Wijziging beloningsbeleid

Het VO heeft – mede gelet op de verhoogde eisen aan de verantwoordelijkheid van een bestuurslid – positief geadviseerd over de wijziging van het beloningsbeleid. Het ging om de uitbreiding van de vacatievergoedingen voor bestuursleden die niet meer in dienst zijn van Heineken per 1 januari 2017. Het VO is van mening dat er voldoende onderzoek heeft plaatsgevonden naar hoe de hoogte van de beloning zich verhoudt tot de markt. De beloning bevindt zich noch aan de onder- noch aan de bovenkant.

- Communicatiebeleid

Het VO heeft positief geadviseerd op de voorgestelde (en deels wettelijke noodzakelijke) wijzigingen van het communicatiebeleid. Het betrof het vervangen van de startbrief door de Pensioen 1-2-3 en de informatieverstrekking aan deelnemers via de berichtenbox van MijnOverheid.nl. Het VO heeft bij het behandelen van deze adviesaanvragen gekeken naar de belangen van alle betrokkenen, en het bestuur onder meer de aanbeveling meegegeven om het document te ontdoen van alle operationele uitvoeringszaken, zodat daadwerkelijk een beleidsdocument overblijft en de operationele uitvoering van het communicatiebeleid in een apart uitvoeringsdocument is vastgelegd.

4. Speerpunten VO

In 2016 is met name aandacht besteed aan de in het jaarverslag 2015 genoemde speerpunten, te weten:

1. Monitoren van de financiële ontwikkelingen in relatie tot herstelplan en de eventuele noodzaak tot korten van pensioenen / pensioenaanspraken.
2. Communicatie: implementatie Pensioen 1-2-3 en de effectiviteit van pensioencommunicatie.
3. Volgen van ontwikkelingen m.b.t. de Uitvoeringsovereenkomst.
4. Volgen van de kosten van vermogensbeheer.

Ad 1: Monitoren van de financiële ontwikkelingen in relatie tot het herstelplan

De financiële ontwikkelingen in relatie tot het Herstelplan dat op basis van het dekkingstekort ultimo 2014 is ingediend in 2015, en dat in 2016 en 2017 is aangepast aan de financiële ontwikkelingen gedurende 2015-2016, geven aan dat op basis van de gehanteerde parameters herstel duidelijk binnen de gedefinieerde herstelperiode wordt bereikt.

VERSLAG VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN

Een tweetal nadere observaties zijn hierbij:

- Na een achteruitgang van de dekkingsgraad over 2015, vanwege een rentedaling en een lager portefeuille rendement gedreven door algemene marktomstandigheden, is de dekkingsgraad per jaareinde 2016 bijna, op 1.1%-punt na, weer terug op het niveau per jaareinde 2014.
- Het herstel gedurende 2016 was, hoewel aanwezig, lager dan de prognose voor dat jaar, voornamelijk vanwege de daling van de rente.

Ad 2: Communicatie

Er is veel werk verzet door het HPF in formele pensioencommunicatie. Met name middels de Pensioen 1-2-3 en de Berichtenbox van Mijnoverheid.

Het VO ziet een rol voor het HPF om de actieve deelnemers intensiever voor te lichten, met als doel het pensioenbewustzijn te vergroten. Voorbeelden hiervan zijn:

- Deelnemers intensiever informeren over de mogelijkheid van deeltijdpensioen
- Verwachtingen managen bij deelnemers, door aandacht te geven aan toeslagen en mogelijke kortingen
- De inzet van nieuwe communicatiemiddelen zoals social media

Het HPF voldeed aan de communicatievereisten zoals die in de wet zijn vastgesteld. Daarbij is het communicatieplan aangepast.

De nadruk is komen te liggen op digitale gegevensverstrekking. In dit kader is de voorkeur gegeven aan de Berichtenbox van Mijnoverheid. De implementatie van de Berichtenbox is gerealiseerd in 2016.

Ad 3: Uitvoeringsovereenkomst

De ontwikkelingen met betrekking tot de uitvoeringsovereenkomst hebben uiteindelijk geleid tot een positief advies dienaangaande zoals vermeld in de voorgaande sectie ('3. Adviesaanvragen').

Ad 4: De kosten van vermogensbeheer

Vanuit het bestuur zijn benchmarks door onafhankelijke partijen met het VO gedeeld over de kosten van het vermogensbeheer. Hieruit bleek dat de kosten voor het HPF competitief waren t.o.v. de benchmarks, deels vanwege het feit dat een gedeelte van de werkzaamheden in eigen beheer wordt verricht. Op basis hiervan heeft het VO geconcludeerd dat er geen aanleiding is voor verder onderzoek.

Het VO kan zich tevens vinden in de genomen besluiten op basis van de ALM-studie fase 2. Het ging hierbij om de implementatie van het rente-afdekkingsbeleid, het besluit om het huidige risicoprofiel te handhaven en geen aanpassing van beleggingsbeleid door te voeren.

5. Oordeel 2016

Het VO is van oordeel dat het bestuur op een evenwichtige en adequate wijze zijn beleid heeft uitgevoerd en besluiten heeft genomen ten behoeve van de beleidsvorming. Het bestuur heeft de belangen van alle belanghebbenden (actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden) daarbij in voldoende mate en op evenwichtige wijze in aanmerking genomen.

Algemeen geldt dat de samenwerking met het Bestuur goed verloopt. Er is sprake van een open dialoog, en er wordt tijd gemaakt om het VO te ondersteunen en informeren. Het VO ontvangt – al dan niet op verzoek – alle benodigde informatie om zijn taak goed uit te kunnen voeren.

Daarbij heeft het VO kennis genomen van de rapportage van de Visitatiecommissie over 2016 en kan zich vinden in zijn bevindingen en aanbevelingen. Specifiek is door de Visitatiecommissie aanbevolen om te letten op het formuleren van meetbare doelstellingen per beleidsgebied. Het VO zal dit in 2017 daarom expliciet opnemen als speerpunt en met het bestuur bespreken.

VERSLAG VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN

6. Vooruitblik Speerpunten 2017

Het VO heeft op basis van de ontwikkelingen in het verslagjaar onderstaande speer- en aandachtspunten voor 2017 geformuleerd:

- a. Communicatie: splitsen van beleid en uitvoering (punt uit 2016)
- b. Volgen van de governance met betrekking tot beleggingen (Beleggingscommissie en BAC)
- c. Intern toezicht: overgang van Visitatiecommissie naar Raad van Toezicht
- d. Concrete doelstellingen: het bestuur vragen te komen met concrete doelstellingen per beleidsgebied
- e. Volgen van de interne ontwikkelingen binnen het HPF

Het VO wil via een gestructureerde planning kunnen anticiperen op voorgenomen beleid van het bestuur, waarbij een volledige beeld-, oordeels-, en besluitvorming de basis vormen voor het afnemen van verantwoording op gevoerd beleid en het geven van advies op een aantal beleidsterreinen.

7. Aanbevelingen voor 2017 voor het bestuur

- Formuleren concrete doelstellingen per beleidsgebied. In 2017 starten met bijvoorbeeld Communicatiebeleid en Duurzaam beleggen.
- Aangeven wat de effecten zijn van beïnvloedbare en niet beïnvloedbare factoren op het fondsresultaat in 2017.

8. Gebeurtenissen na het einde van het verslagjaar.

De heer O.E. Flippo heeft per 1 januari 2017 de voorzittersrol overgenomen van de heer H.J.C. Philippa. De heer Philippa, vertegenwoordiger namens de gepensioneerden zal per 1 juli 2017 aftreden als lid van het VO en hij zal per dezelfde datum worden opgevolgd door de heer J.L.M. Muller.

Zoeterwoude, 12 mei 2017

Drs. I. Ardonne
Mr. W. Bakker
Dr. O.E. Flippo
Ing H.P.C.M. Jansen Emlog
Drs. S.O. Koornstra
Drs. J.F.A. van Lint
Drs. H.J.C. Philippa
J.L. Sträter MSc
V.H.M. Teunissen

VERSLAG VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN

Reactie bestuur op oordeel Verantwoordingsorgaan

Het VO is van oordeel dat het bestuur op een evenwichtige en adequate wijze zijn beleid heeft uitgevoerd en besluiten heeft genomen ten behoeve van de beleidsvorming. Het bestuur heeft de belangen van alle belanghebbenden (actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden) daarbij in voldoende mate en op evenwichtige wijze in aanmerking genomen.

Het bestuur apprecieert dit positieve oordeel van het Verantwoordingsorgaan.

Het VO beveelt aan om concrete doelstellingen per beleidsgebied te formuleren. Het bestuur onderschrijft deze aanbeveling en heeft hiervoor al acties ondernomen. Het bestuur geeft prioriteit aan deze aanbeveling en zal de concept doelstellingen in 2017 met het VO bespreken. Het VO adviseert tevens om aan te geven wat de effecten zijn van beïnvloedbare en niet beïnvloedbare factoren op het fondsresultaat in 2017. Het bestuur zal onderzoeken op welke manier dit advies kan worden opgepakt.

Het bestuur bedankt het Verantwoordingsorgaan voor de geleverde inspanningen om tot een oordeel te komen en voor de constructieve wijze van samenwerken.

SAMENVATTEND RAPPORT VISITATIE STICHTING HEINEKEN PENSIOENFONDS OVER 2016

Inleiding

De visitatiecommissie brengt volgens de Pensioenwet en de Code Pensioenfondsen een rapport van bevindingen uit aan het bestuur. Daarnaast verantwoordt de visitatiecommissie zich over de uitvoering van de taken aan het verantwoordingsorgaan en, via de werkgeversafgevaardigden in het verantwoordingsorgaan, aan de werkgever Heineken. Het verantwoordingsorgaan betreft dit rapport in zijn oordeelvorming. De hiernavolgende samenvatting behandelt achtereenvolgens beide onderdelen.

Samenvatting verantwoording over uitvoering van taken

De wettelijke taakopdracht van de visitatiecommissie is toezicht houden op het bestuursbeleid en de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. Daarnaast ziet de visitatiecommissie ten minste toe op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De Code Pensioenfondsen vraagt het intern toezicht daarnaast zijn taak zo te vervullen dat het toezicht bijdraagt aan het effectief en slagvaardig functioneren en aan beheerste en integere bedrijfsvoering door het pensioenfonds. Het intern toezicht legt via het jaarverslag verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan en werkgever over het uitvoeren van de taken.

In het najaar van 2016 vonden opstartgesprekken plaats. Voor de visitatie werden als tophema's onderkend:

- Toekomst van het pensioenfonds
- Herinrichting van het vermogensbeheer
- Doorontwikkeling van het risicomanagement

De visitatiecommissie baseert zich mede op wat bepaald is in de Code van de Vereniging Intern Toezicht Pensioensector (VITP-Toezichtcode). Voor deze code geldt het uitgangspunt "pas toe of leg uit". Alle normen worden toegepast. De visitatiecommissie spreekt tenminste eenmaal per jaar met het verantwoordingsorgaan.

Samenvatting van het rapport van bevindingen

Oordeel

Op basis van de uitgevoerde visitatie zijn wij van oordeel dat het bestuur een verantwoord beleid voert en de algemene gang van zaken in het pensioenfonds goed aanstuurt. De risicobeheersing is passend bij aard, omvang en complexiteit van het fonds, maar dient vanuit de bestuursvisie op risicomanagement (volwassenheidsniveau) uitgewerkt te worden en in de organisatie verankerd te worden. Er is goed aandacht voor evenwichtige belangenafweging.

Algemeen beeld

Heineken Pensioenfonds is naar onze mening een goed functionerend fonds. Het bestuur zorgt voor een adequate uitvoering van de regeling, ondersteund door een professioneel bestuursbureau. Het samenspel met het verantwoordingsorgaan is op orde. Zowel bestuur als organisatie zijn enthousiast en gedreven en kenmerken zich door consistentie en beheerste dynamiek.

Het bestuur geeft goed aandacht aan het 'existentievraagstuk' en bespreekt intern en met de werkgever de toekomstbestendigheid van het fonds. Bij toetsing van de houdbaarheid worden vastlegde criteria gebruikt.

Het functioneren van de governance

Het fonds hanteert het paritaire bestuursmodel. Wij vinden dit passend, gegeven de betrokkenheid van partijen bij het fonds. Wij vinden dat de commissiestructuur aansluit op de bestuursfilosofie van het fonds. Er is een evenwichtige taakverdeling.

Het bestuur heeft de afgelopen periode veel aandacht gehad voor de governance rond de beleggingen. Wij onderschrijven de ingeslagen weg om het bestuur van de governance/vastlegging omtrent het vermogensbeheer verder te verbeteren.

Het functioneren van het bestuur

Wij concluderen dat het bestuur zich professioneel opstelt. Het bestuur beheerst de materie, overziet ontwikkelingen, heeft passende deskundigheid en biedt voldoende tegenwicht aan bijvoorbeeld externe specialisten, adviseurs en uitvoerders. Het bestuur is aangesloten op de actualiteit. Naar onze mening is de deskundigheid van het bestuur afgestemd op aard en complexiteit van het fonds. Wij concluderen dat het bestuur geschikt is en naar behoren functioneert.

De vergaderorde is passend en functioneert goed. Afwegingen en besluitvorming zijn goed onderbouwd, getoetst op vooraf gestelde criteria (waaronder evenwichtigheid) en duidelijk vastgelegd. Op basis van de notulen nemen wij waar dat in de vergaderingen van de beleggingsadviescommissie gedegen tegenwicht wordt gegeven en diepgaande discussies plaatsvinden. Tevens stellen wij vast dat beleggingsvoorstellen en notulen van de beleggingsadviescommissie degelijk en kritisch in het bestuur worden besproken. Wij concluderen dat besluitvorming afgewogen en transparant is.

Beleid en verantwoording, communicatie

Sociale partners en verantwoordingsorgaan waren goed betrokken bij de vaststelling van het risicoprofiel en risicohouding. Het bestuur heeft aandacht voor de verantwoordelijkheidsverdeling en opdrachtaanvaarding. Het toeslagenbeleid is evenwichtig en transparant. Missie, visie, strategie en doelen zijn opgesteld en worden gecommuniceerd. Wij bevelen aan de doelen per beleidsgebied uit te werken in zo concreet mogelijk meetbare maatstaven.

Maatschappelijke doelen worden in acht genomen, zo is er een beleid maatschappelijk verantwoord beleggen, welk beleid wordt doorontwikkeld en waarop het bestuur een visie en missie heeft uitgesproken. Het fonds scoort goed vergeleken met andere fondsen. Het bestuur heeft de volgende lange termijn doelstelling voor het beleid maatschappelijk verantwoord beleggen uitgesproken: 'Het bewust rekening houden met ESG-factoren (milieu, sociale en governance aspecten) in de beleggingsprocessen bij alle beleggingscategorieën en ervoor zorgen dat het MVB-beleid positief bijdraagt aan het risicorendementsprofiel van de beleggingen van het pensioenfonds en aan de maatschappij.' Eind 2016 zijn mogelijkheden voor verdere vervolmaking van het beleid maatschappelijk verantwoord beleggen aangedragen. Er is een Missie, visie en strategie op het maatschappelijk verantwoord beleggen opgesteld.

Er is een gedegen communicatiebeleid. Effectiviteitsmeting hiervan is geagendeerd.

Belangrijkste beleidsuitgangspunten zijn in het jaarverslag weergegeven. Beleid wordt gemonitord en er wordt verantwoording over afgelegd. Naar onze mening kan gestructureerde en integrale verantwoording over de doelen, uitgangspunten, missie, visie, strategie en beleid verder worden versterkt.

Het bestuur heeft geborgd dat de adviesrechten van het verantwoordingsorgaan goed en tijdig kunnen worden uitgeoefend. Wij vinden dat het bestuur naar een constructieve en open dialoog met het verantwoordingsorgaan streeft. Ook het verantwoordingsorgaan streeft naar dialoog, naast de uitvoering van de wettelijke taken. Het verantwoordingsorgaan is naar onze mening goed georganiseerd en werkt gestructureerd op basis van een eigen agenda.

Beheersing van de algemene gang van zaken in het fonds

Het bestuur is kritisch op de kosten. Het kostenniveau is betrokken in de sterkte–zwakte–analyse van het fonds. De kosten worden vergeleken met die van andere fondsen. Beheerst beloningsbeleid wordt toegepast.

De feitelijke premie is dekkingsgraad–afhankelijk. De premie is gemaximeerd voor onbepaalde tijd. De feitelijke premie is hoger dan de gedempte kostendekkende premie maar lager dan de zuiver kostendekkende premie. Wij bevelen aan de effecten van het premiebeleid op de financiële positie van het fonds en op de evenwichtige belangenafweging op langere termijn beter zichtbaar te maken.

Integriteitbeleid en gedragscode zijn actueel.

Wij concluderen dat beheersing en integriteit van de bedrijfsvoering zijn gewaarborgd.

Risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging

Wij stellen vast dat er veel aandacht is voor risicobeheersing en risicobewustzijn. Sinds vorig jaar is er veel vooruitgang geboekt inzake het risicomanagement en het onderwerp staat hoog op de agenda. De ambities zijn hoog en het einddoel is nog niet behaald, er wordt een groeipad gehanteerd om daar te komen. Wij zijn van oordeel dat de organisatorische opzet van het risicomanagement op orde is. Wij proeven echter onzekerheid rond uitvoering van het risicomanagement en vertraging in de doorontwikkeling en bevelen aan de bestuurlijke visie op het integraal risicomanagement nader uit te werken vanuit het gewenste volwassenheidsniveau. Voorts is volle aandacht te geven aan inbedding van risicomanagement in de interne organisatie.

Naleving Code Pensioenfondsen

In het jaarverslag wordt goed verantwoording afgelegd over toepassing van de Code Pensioenfondsen. De toepassing van de code wordt jaarlijks herijkt.

De visitatiecommissie, Zoeterwoude, 22 maart 2017

Jaco Groenewoud
Henk-Jan Strang
Dick Wenting (voorzitter)

BALANS PER 31 DECEMBER

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

KASSTROOMOVERZICHT

JAARREKENING

BALANS (na resultaatbestemming)

Bedragen x € 1 duizend

ACTIVA

	2016	2015
1. Beleggingen voor risico pensioenfondsen		
– Aandelen	1.346.398	1.267.481
– Indirect onroerend goed	253.580	177.765
– Vastrentende waarden	1.275.203	1.205.058
– Overige beleggingen	418.514	427.740
– Derivaten	1.077	6.600
– Liquiditeiten beleggingsportefeuille	<u>70.996</u>	<u>26.368</u>
	3.365.768	3.111.012
2. Beleggingen voor risico deelnemers		
– Pensioenspaarrekeningen	262	256
3. Verzekerde pensioenverplichtingen	7.209	7.795
4. Vorderingen op lange termijn	350	447
5. Vorderingen op korte termijn en overlopende activa	25.034	29.821
6. Liquide middelen	<u>2.129</u>	<u>90</u>
	<u>3.400.752</u>	<u>3.149.421</u>

PASSIVA

	2016	2015
Stichtingskapitaal (€ 50,-)		
7. Reserves	37.242	-6.927
8. Achtergestelde lening HNB	112.800	112.800
9. Technische voorzieningen		
– Hoofdregeling	3.236.593	3.026.420
– Pensioenspaarregeling risico deelnemers	262	256
– Arbeidsongeschiktheidspensioen	<u>8.932</u>	<u>10.186</u>
	3.245.787	3.036.862
10. Overige voorzieningen		
– Personeelsvoorzieningen	501	519
11. Schulden op korte termijn en overlopende passiva	<u>4.422</u>	<u>6.167</u>
	<u>3.400.752</u>	<u>3.149.421</u>

JAARREKENING

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Bedragen x € 1 duizend

BATEN

	2016	2015
13. Premies	84.389	80.409
14. Inkomende waardeoverdrachten	1.406	4.061
15. Beleggingsopbrengsten		
– voor risico pensioenfonds	271.592	84.339
– voor risico deelnemers	11	9
16. Uitkeringen uit hoofde van verzekering	656	700
17. Overige baten	<u>228</u>	<u>255</u>
	<u>358.282</u>	<u>169.773</u>

LASTEN

	2016	2015
18. Mutaties technische voorzieningen		
– Pensioenopbouw	68.536	63.142
– Indexering en overige toeslagen	–	–
– Rentetoevoeging technische voorzieningen	–1.801	4.819
– Uitkeringen	–100.819	–99.213
– Onttrekking technische voorzieningen voor uitvoeringskosten	–2.019	–1.989
– Wijziging grondslagen	–	–
– Wijziging marktrente	267.159	159.667
– Overige wijzigingen in de technische voorzieningen	<u>–22.131</u>	<u>–5.546</u>
	208.925	120.880
19. Mutatie verzekering	586	665
20. Mutaties overige voorzieningen		
– Personeelsvoorzieningen	8	–99
21. Kosten	2.854	2.947
22. Uitkeringen	100.721	99.372
23. Uitgaande waardeoverdrachten en afkopen	1.017	3.729
24. Overige lasten	<u>2</u>	<u>1</u>
Totaal lasten	<u>314.114</u>	<u>227.495</u>
25. Saldo Baten en Lasten	<u>44.169</u>	<u>–57.722</u>
Bestemming Saldo Baten en Lasten		
Vereist Eigen Vermogen	–27.305	51.823
Minimaal Vereist Eigen Vermogen	12.362	4.956
Vrije reserve	59.112	–114.501
	<u>44.169</u>	<u>–57.722</u>

JAARREKENING

KASSTROOMOVERZICHT

Bedragen x € 1 duizend

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Aankoop beleggingen	-450.883	-770.088
Ontvangen netto inkomsten uit beleggingen	67.126	30.801
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-1.521	-1.627
Verkopen en aflossingen van beleggingen	<u>449.719</u>	<u>757.522</u>
	64.441	16.608
Kasstroom uit pensioen- en uitvoeringsactiviteiten		
Ontvangen premies	83.400	85.250
Vrijgekomen uit beschikbare premieregeling	8	24
Ontvangen uitkering herverzekering	639	671
Ontvangen aflossing lening u/g Delta Lloyd	334	0
Saldo ontvangen en betaalde waardeoverdrachten	339	1.463
Uitgekeerde pensioenen	-100.110	-98.655
Betaalde uitvoeringskosten	-2.385	-2.493
Diversen	<u>0</u>	<u>1</u>
	-17.775	-13.739
Mutatie liquide middelen *	46.666	2.869
Saldo liquide middelen per 1 januari *	<u>26.459</u>	<u>23.589</u>
Saldo liquide middelen per 31 december *	73.125	26.458

* De saldi en mutaties in de liquide middelen betreffen zowel deposito's en overige liquiditeiten in de beleggingsportefeuille als de liquiditeiten, welke worden aangehouden ten behoeve van de uitvoeringsorganisatie.

TOELICHTING OP DE JAARREKENING

Grondslagen

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Het bestuur heeft de jaarrekening op 12 mei 2017 opgemaakt.

Algemeen

Alle bedragen zijn vermeld in euro's.

Nagenoeg alle activa en enkele passiva van het pensioenfonds betreffen financiële instrumenten. Financiële instrumenten worden op het moment van verkrijging gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, zijnde de reële waarde van het actief of de verplichting. Vervolgens worden financiële activa en financiële verplichtingen op het volgende waarderingsmoment gewaardeerd tegen reële waarde, tenzij anders vermeld.

De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen die tot een transactie bereid en die onafhankelijk van elkaar zijn. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de transacties niet in het kader van executie of liquidatie worden uitgevoerd. De reële waarde is gebaseerd op marktprijzen, tenzij anders vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Schattingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9, Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft. Indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden wordt de herziening opgenomen in de periode van herziening en toekomstige perioden.

Opname van een actief of verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien er sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

TOELICHTING OP DE JAARREKENING

Waarderingsgrondslagen

Waardeveranderingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van financiële instrumenten. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de rekening van baten en lasten opgenomen. Waardeveranderingen van andere financiële activa en financiële verplichtingen worden separaat eveneens direct in de rekening van baten en lasten verantwoord.

Vreemde valuta

Bedragen in vreemde valuta zijn als volgt omgerekend naar euro's:

- Activa en passiva tegen de dagkoers per jaareinde.
- Transacties in vreemde valuta tegen de koers op transactiedatum. De hiermede samenhangende koersverschillen zijn in de rekening van lasten en baten verantwoord onder beleggingsopbrengsten.
- Een positief ongerealiseerd resultaat op openstaande valutatermijncontracten op basis van de spotkoersen wordt verantwoord onder beleggingsopbrengsten. Een negatief ongerealiseerd resultaat op openstaande valutatermijncontracten wordt in de balans verantwoord onder schulden.

Beleggingen

Obligaties en Aandelen	- beursgenoteerd: beurswaarde per 31 december; - niet beursgenoteerd: reële marktwaarde per 31 december op basis van waarderingsmodellen met waarneembare marktdata;
Indirect onroerend goed fondsen	- beursgenoteerd: beurswaarde per 31 december; - niet beursgenoteerd: reële marktwaarde per 31 december op basis van marktconforme waarderingsmodellen;
Overige beleggingen	- reële waarde per 31 december;
Liquiditeiten	- de liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde;
Financiële derivaten	- financiële derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen.

De grondslagen voor de waardering van de beleggingen voor houders van een pensioenspaarrekening zijn gelijk aan die voor de beleggingen die voor rekening van het fonds worden aangehouden.

De niet-beursgenoteerde onroerend goed fondsen worden periodiek gewaardeerd door externe onafhankelijke taxateurs tegen marktwaarde. Deze marktwaarde komt op de balans van betreffende fondsen te staan.

De niet beursgenoteerde hedge funds worden gewaardeerd door onafhankelijke fundadministrators. Deze waarden de onderliggende waarden tegen de laatst bekende prijzen.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, rekening houdend met de (mogelijke) oninbaarheid.

Schulden en overlopende passiva

Schulden en overlopende passiva worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Achtergestelde lening

De achtergestelde lening wordt gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Technische voorzieningen

De totale technische voorzieningen vallen uiteen in de voorzieningen voor:

- Hoofddregeling
- Pensioenspaarregeling voor risico deelnemers
- Arbeidsongeschiktheidspensioen

De technische voorziening voor pensioenverplichtingen uit hoofde van de hoofddregeling en het arbeidsongeschiktheidspensioen worden gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde).

TOELICHTING OP DE JAARREKENING

De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente.

De technische voorziening voor de pensioenspaarregeling voor risico deelnemers wordt gewaardeerd op het totaal van de marktwaarde van de onderliggende belegging van deze regeling.

De technische voorzieningen zijn als volgt vastgesteld:

Deelnemers	– contante waarde van de pensioenaanspraken die per de balansdatum aan de verstreken dienstdtijd kunnen worden toegerekend.
Pensioengerechtigden	– contante waarde van de per de balansdatum toegekende pensioenen.
Overige verzekerden	– contante waarde van de toegekende pensioenaanspraken.

Voor de deelnemers aan wie vóór 1 januari 1988 vrijstelling van premiebetaling bij invaliditeit is verleend, is de contante waarde van de vrijgestelde premiebetaling in de technische voorzieningen opgenomen.

De contante waarden zijn onder meer gebaseerd op de volgende grondslagen en veronderstellingen:

Rekenrente:	Bij het contant maken van de in de toekomst verwachte pensioenuitkeringen wordt de rentetermijnstructuur van DNB toegepast. Per 31 december 2016 kwam dit overeen met een gemiddelde rekenrente van circa 1,3% (2015: circa 1,7%).
Sterfte mannen:	Prognosetafel AG2016, inclusief fondsspecifieke inkomensafhankelijke Ervaringssterfte op basis van het Sprekels & Verschuren ervaringssterfte model.
Sterfte vrouwen:	Prognosetafel AG2016, inclusief fondsspecifieke inkomensafhankelijke Ervaringssterfte op basis van het Sprekels & Verschuren ervaringssterfte model.
Sterfte wezen:	op nul gesteld.
Uitbetalingskosten:	de kosten, verbonden aan de uitbetaling van de pensioenen zijn gesteld op 2% van de pensioenbedragen.

Ten behoeve van de voorziening voor het wezenpensioen, tijdelijke verhoging partnerpensioen en de aanvulling op het partnerpensioen is op de voorziening van het partnerpensioen een opslag gelegd. Op de voorziening van het partnerpensioen van de actieve en gewezen deelnemers is een opslag van 2% gelegd en op de voorziening van het partnerpensioen van de gepensioneerden is een opslag van 0,75% gelegd. Voor de herverzekerde pensioenverplichtingen gelden dezelfde grondslagen als voor de technische voorzieningen exclusief 2% uitvoeringskosten en exclusief de opslag voor latent tijdelijk partnerpensioen. Deelnemers en gewezen deelnemers worden allen geacht gehuwd te zijn. Voor de overige verzekerden is met de werkelijke burgerlijke staat rekening gehouden. Er is verondersteld, dat het leeftijdsverschil bij mannelijke hoofdverzekerden drie jaar is en bij vrouwelijke hoofdverzekerden twee jaar. Alle uit de pensioenregelingen voortkomende aanspraken zijn in de berekeningen betrokken en afgefinancierd.

Pensioenspaarrekeningen en pensioenspaarregeling

Onder de pensioenspaarrekeningen voor risico deelnemers is de totale stand van de gelden opgenomen die de deelnemers hebben gespaard in het kader van de beschikbare premieregeling (pensioenspaarregeling). Het totale beleggingsrendement op deze bedragen is voor rekening van de deelnemers. Op pensioendatum van een deelnemer, of bij eerdere beëindiging van de deelneming, wordt het bedrag op de pensioenspaarrekening omgezet in pensioenaanspraken.

Liquide middelen

Onder liquide middelen worden verstaan de deposito's en overige liquide middelen. De liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Beleggingsopbrengsten

De beleggingsopbrengsten betreffen de verdiende intrest op vastrentende waarden, deposito's en liquiditeiten, de ontvangen dividenden op aandelen, hedge funds en onroerend goedfondsen, de bij verkoop gerealiseerde waardeverschillen, de ongerealiseerde waardeverandering van de beleggingsportefeuille, evenals de resultaten op futures en valutatermijncontracten. De kosten van vermogensbeheer en effectenbewaring worden in mindering gebracht op deze opbrengsten.

TOELICHTING OP DE JAARREKENING

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoerings- en administratiekosten komen voor rekening van de Stichting Heineken Pensioenfonds. De Stichting en HNB hebben afgesproken, dat HNB een opslag op de premie betaalt ten behoeve van de kosten, die resteren na aftrek van de vergoeding, die in het fonds jaarlijks vanuit de technische voorzieningen en uit de premies voor de vrijwillige verzekeringen beschikbaar komt voor de dekking van kosten.

Werknemers

De bij het fonds werkzame medewerkers zijn allen in dienst van of gedetacheerd bij de Stichting Heineken Pensioenfonds.

Personeelsvoorzieningen

Voor de personeelsleden van het pensioenfonds zijn voorzieningen opgebouwd voor de Versleepregeling en voor een klein gedeelte nog voor de uitkeringen bij dienstjubilea en het Long Term Incentive Plan. Voor de voorziening uit de Versleepregeling is de uitkering op ingangsdatum contant gemaakt naar balansdatum, rekening houdend met een toerekening op basis van recht evenredige opbouw over de volledige diensttijd, en berekend tegen een vaste rekenrente van -0,51%, zijnde de discontovoet welke ten behoeve van IFRS berekeningen wordt toegepast (1,49%), verminderd met de algemene salarisstijging van 2%.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven ook als zodanig worden gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en die uit beleggingsactiviteiten.

TOELICHTING OP DE JAARREKENING

Toelichting op de balans

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico pensioenfond

<i>Mutaties in de beleggingen</i>	<i>2016</i>	<i>2015</i>
<i>Bedragen x € 1 duizend</i>		
Aandelen		
<i>Beginstand boekjaar</i>	1.267.481	1.286.762
<i>Aankopen</i>	214.032	348.742
<i>Verkopen</i>	-175.379	-314.475
<i>Waardeverschillen</i>	40.264	-53.548
	78.917	-19.281
<i>Eindstand boekjaar</i>	1.346.398	1.267.481
Indirect onroerend goed		
<i>Beginstand boekjaar</i>	177.765	190.674
<i>Aankopen</i>	59.986	17.795
<i>Verkopen</i>	-	-31.530
<i>Waardeverschillen</i>	15.829	826
	75.815	-12.909
<i>Eindstand boekjaar</i>	253.580	177.765
Vastrentende waarden		
<i>Beginstand boekjaar</i>	1.205.058	1.098.511
<i>Aankopen</i>	150.000	401.152
<i>Verkopen/aflossingen</i>	-133.497	-237.823
<i>Waardeverschillen</i>	53.642	-56.782
	70.145	106.547
<i>Eindstand boekjaar</i>	1.275.203	1.205.058
Overige beleggingen		
<i>Beginstand boekjaar</i>	427.740	447.981
<i>Aankopen</i>	24.665	0
<i>Verkopen</i>	-63.932	0
<i>Waardeverschillen</i>	30.041	-20.241
	-9.226	-20.241
<i>Eindstand boekjaar</i>	418.514	427.740
Derivaten		
<i>Beginstand boekjaar</i>	6.600	0
<i>Mutaties</i>	-5.523	6.600
<i>Eindstand boekjaar</i>	1.077	6.600
Liquiditeiten beleggingsportefeuille		
<i>Beginstand boekjaar</i>	26.368	12.349
<i>Mutaties</i>	44.628	14.019
<i>Eindstand boekjaar</i>	70.996	26.368
Totaal beleggingen voor risico pensioenfond	3.365.768	3.111.012

Voetnoot: De verkopen zijn in bovenstaand overzicht opgenomen tegen aanschafwaarde.

TOELICHTING OP DE JAARREKENING

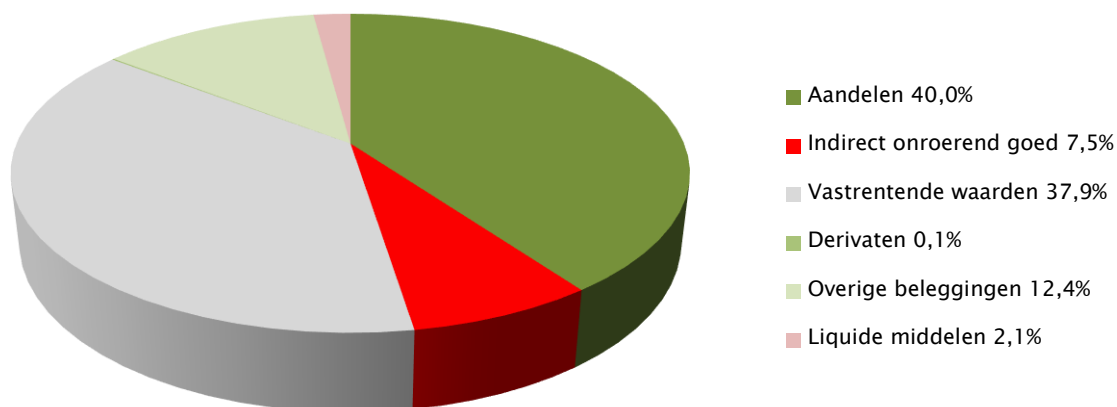
De beleggingen in de groep "Overige beleggingen" betreffen hedge funds, high yield bonds, emerging markets debt en commodities. Per 31 december 2016 staan er geen aandelenfuturecontracten open. De reële waarde van de valutatermijncontracten bedraagt per 31 december 2016 € 0,05 miljoen (2015: € 6,6 miljoen). De valutatermijncontracten met een positieve waarde zijn in de balans verantwoord onder Derivaten (€ 1,077 miljoen), die met een negatieve waarde onder schulden (€ 1,082 miljoen). De onderliggende waarden zijn US Dollars (USD 170 miljoen), Britse Ponden (GBP 35 miljoen) en Japanse Yen (JPY 4,5 miljard). De gemiddelde resterende looptijd van deze contracten is op balansdatum 3 maanden. Bij het bepalen van de af te dekken valutaexposuur wordt mede rekening gehouden met de onderliggende valutaverdeling van beleggingsfondsen waarin belegd is.

De samenstelling van de beleggingsportefeuille

Het belegd vermogen voor risico van het pensioenfonds bedroeg ultimo 2016 € 3.366 miljoen. Ten opzichte van ultimo 2015 betekent dat een stijging van € 255 miljoen, ofwel 8,2%. Deze stijging is grotendeels te danken aan het positieve beleggingsresultaat.

In onderstaande grafiek is de verhouding per beleggingscategorie aangegeven. Onder Overige beleggingen zijn hedge funds 6,2%), emerging markets debt (2,4%), high yield bonds (2,6%) en commodities (1,2%) opgenomen.

PORTEFEUILLESAMENSTELLING

Portefeuillesamenstelling:

<i>In procenten</i>	<i>2016</i>	<i>2015</i>	<i>2014</i>	<i>2013</i>	<i>2012</i>
Aandelen	40,0	40,8	42,4	42,8	37,7
Indirect onroerend goed	7,5	5,7	6,3	7,1	7,9
Vastrentende waarden	37,9	38,8	36,2	34,0	36,8
Derivaten	0,1	0,2	–	0,1	0,2
Overige beleggingen	12,4	13,7	14,7	15,6	16,5
Liquide middelen	2,1	0,8	0,4	0,4	0,9
Totale portefeuille	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Op basis van verscheidenheid en gradaties in waarderingsmethoden zijn de beleggingen ingedeeld naar drie verschillende waarderingsniveaus:

- Niveau 1: De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen van identieke beleggingen in een actieve markt.
- Niveau 2: Actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van waarderingsmodellen waarin gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.
- Niveau 3: De waarde wordt vastgesteld met waarderingsmodellen waarin geen gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.

TOELICHTING OP DE JAARREKENING

Op basis van deze indeling kan de beleggingsportefeuille als volgt worden samengevat:

Per 31-12-2016				
<i>Bedragen x € 1 miljoen</i>	<i>Niveau 1</i>	<i>Niveau 2</i>	<i>Niveau 3</i>	<i>Totaal</i>
<i>Indirect onroerend goed</i>	–	–	254	254
<i>Aandelen</i>	578	768	–	1.346
<i>Vastrentende waarden</i>	973	160	142	1.275
<i>Derivaten</i>	–	1	–	1
<i>Overige beleggingen</i>	–	211	208	419
<i>Cash</i>	71	–	–	71
<i>Totaal</i>	1.622	1.140	604	3.366

Per 31-12-2015				
<i>Bedragen x € 1 miljoen</i>	<i>Niveau 1</i>	<i>Niveau 2</i>	<i>Niveau 3</i>	<i>Totaal</i>
<i>Indirect onroerend goed</i>	–	–	178	178
<i>Aandelen</i>	625	642	–	1.267
<i>Vastrentende waarden</i>	1.064	141	–	1.205
<i>Derivaten</i>	–	7	–	7
<i>Overige beleggingen</i>	–	172	256	428
<i>Cash</i>	26	–	–	26
<i>Totaal</i>	1.715	962	434	3.111

Risicobeheer

De berekening van het vereist pensioenvermogen en het hieruit voortvloeiende strategische surplus/tekort aan het einde van het boekjaar is als volgt:

<i>Bedragen x € 1 duizend</i>	<i>2016</i>	<i>2015</i>
<i>S1 Renterisico</i>	153.467	182.787
<i>S2 Risico zakelijke waarden</i>	589.285	587.913
<i>S3 Valutarisico</i>	58.149	117.607
<i>S4 Grondstoffenrisico</i>	34.556	15.204
<i>S5 Kredietrisico</i>	64.361	54.181
<i>S6 Verzekeringstechnisch risico</i>	83.791	78.014
<i>S10 Actief beheer risico</i>	43.189	14.188
<i>Vereist eigen vermogen/buffers</i>	711.752	726.695
<i>Voorziening pensioenverplichtingen</i>	3.245.787	3.036.862
<i>Vereist pensioenvermogen</i>	3.957.539	3.763.557
<i>Aanwezig pensioenvermogen</i>	3.283.030	3.030.178
<i>Tekort/Surplus</i>	–674.509	–733.379

Het aanwezige pensioenvermogen in bovenstaande tabel is berekend op basis van de BW2 titel 9 grondslagen.

De berekening van het vereist eigen vermogen in deze tabel is voor 2015 gedaan op basis van de feitelijke assetmix, daar in 2015 het vereist eigen vermogen op basis van de feitelijke assetmix hoger uitkomt dan die voor de strategische mix. Vanaf 2016 is de berekening van het vereist eigen vermogen gedaan op basis van de strategische assetmix. Dit is vastgelegd in de ABTN. Het getoonde tekort is daarbij vastgesteld ten opzichte van het feitelijke aanwezige vermogen. De definitieve wettelijke toetsing of een fonds zich in een herstelsituatie bevindt, vindt overigens plaats op basis van de beleidsdekkingsgraad. Ook daarvoor geldt dat het fonds zich in een tekort situatie bevindt.

TOELICHTING OP DE JAARREKENING

Renterisico

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

Bedragen x € 1 miljoen	31-12-2016	31-12-2015
Resterende looptijd 1 – 5 jaar	125,0	87,6
Resterende looptijd 5 – 10 jaar	415,7	460,5
Resterende looptijd > 10 jaar	734,5	657,0
Totaal	1.275,2	1.205,1

Ultimo 2016 is uitsluitend belegd in Nederlands, Duits, en Amerikaans staatspapier, een wereldwijd obligatiefonds (investment grade) en een Nederlands hypotheekfonds.

Valutarisico

De beleggingen in vreemde valuta kunnen per categorie als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1 miljoen	31-12-2016	31-12-2015
Indirect onroerend goed	-	-
Aandelen	1.018,9	951,0
Vastrentende waarden	133,7	131,4
Overige beleggingen	82,1	74,7
Totaal	1.234,7	1.157,1

De totale valutapositie van de beleggingsportefeuille inclusief vorderingen voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

Bedragen x € 1 miljoen	31-12-2016		31-12-2015	
	Voor afdekking	valutaderivaten	Netto positie	Netto positie
EUR	2.150,3	237,9	2.388,2	2.167,5
USD	518,5	-160,4	358,1	381,6
GBP	190,5	-40,9	149,6	84,0
JPY	92,1	-36,6	55,5	96,5
Overige valuta	435,4	-	435,4	405,3
Totaal	3.386,8	0	3.386,8	3.134,9

Vanwege toekomstverwachtingen voor de Sterling ten opzichte van de Euro is op balans datum de positie in de Sterling overwogen vergeleken met de strategische positie (afdekking van 50% van de Sterling). De posities in de US Dollar en Yen zijn neutraal gepositioneerd ten opzichte van de strategische posities (afdekking van 50% van beide valuta). Tevens is besloten om de valuta exposure in US Treasuries en het emerging markets debt fonds, die allen in US dollars noteren, niet af te dekken.

Kredietrisico

De exposure in credits was per 31 december 2016 € 160,0 miljoen en de exposure naar hypotheek was per 31 december 2016 € 142,0 miljoen.

De nominale staatsobligaties betreffen vooral leningen van landen met een AAA-rating, te weten Nederland, Duitsland en de Verenigde Staten.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar rating is als volgt:

Bedragen x € 1 miljoen	31-12-2016	31-12-2015
AAA	1.018,0	1.107,6
AA	156,4	11,3
A	27,2	19,8
BBB	60,8	55,1
BB en minder	12,8	11,3
Totaal	1.275,2	1.205,1

TOELICHTING OP DE JAARREKENING

De diversificatie naar regio binnen de aandelenportefeuille ziet er als volgt uit:

<i>Bedragen x € 1 miljoen</i>	<i><u>31-12-2016</u></i>		<i><u>31-12-2015</u></i>	
<i>Ontwikkelde markten:</i>				
<i>Europa</i>	<i>614,0</i>	<i>45,6%</i>	<i>572,7</i>	<i>45,2%</i>
<i>Noord Amerika</i>	<i>410,0</i>	<i>30,5%</i>	<i>370,4</i>	<i>29,2%</i>
<i>Verre Oosten</i>	<i>135,8</i>	<i>10,1%</i>	<i>141,0</i>	<i>11,1%</i>
<i>Opkomende markten:</i>				
<i>Verre Oosten</i>	<i>19,9</i>	<i>1,5%</i>	<i>32,8</i>	<i>2,6%</i>
<i>Wereldwijd</i>	<i>166,7</i>	<i>12,3%</i>	<i>150,5</i>	<i>11,9%</i>
<i>Totaal</i>	<i>1.346,4</i>	<i>100%</i>	<i>1.267,4</i>	<i>100%</i>

2. Beleggingen voor risico deelnemers

Zie 9. Technische voorzieningen.

3. Verzekerde pensioenverplichtingen

De pensioenverplichtingen die zijn verzekerd bij Nationale Nederlanden en Drankindustrie, bestaan voor 41% uit oudedagspensioen (2015: 43%), voor 59% uit partnerpensioen (2015: 57%) en nog voor een heel klein deel uit wenzpensioen.

4. Vorderingen op lange termijn

Dit betreft een annuïteitenlening, die met Delta Lloyd is afgesloten ter vervanging van het eerder met deze verzekeraar afgesloten herverzekeringscontract. De lening is afgenomen met € 100 duizend. De lening eindigt ultimo 2020.

5. Vorderingen op korte termijn en overlopende activa

Vorderingen op korte termijn:

Bedragen x € 1 duizend	2016	2015
Lopende interest:		
Vastrentende waarden	18.547	21.020
Liquide middelen	640	15
Totaal lopende interest	19.187	21.035
Effectentransacties en dividenden		
Te vorderen dividendbelasting	2.342	2.256
Saldo in rekening courant met Heineken Nederlands Beheer B.V.	2.118	4.941
Te vorderen restituties kosten vermogensbeheer	770	520
Vooruitbetaalde waardeoverdrachten	–	139
Te vorderen op gepensioneerden	4	5
Overige vorderingen en overlopende activa	23	198
Totaal diverse debiteuren en andere activa	5.847	8.786
Totaal vorderingen op korte termijn	25.034	29.821

Naast beheer via aparte accounts bij vermogensbeheerders wordt ook direct in fondsen belegd, waarbij de kosten in de koers van het desbetreffende fonds zijn verwerkt. Door afspraken met de beheerders van dit soort fondsen wordt soms een korting op deze kosten bedongen, die als restituties worden opgenomen.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan 1 jaar.

De transacties met Heineken Nederlands Beheer B.V. via rekening courant hebben betrekking op premiebetalingen en op verrekeningen die via de pensioenuitkeringen plaats hebben gevonden.

TOELICHTING OP DE JAARREKENING

6. Liquide middelen

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen, die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn en geen deel uitmaken van het beleggingsdepot.

PASSIVA

7. Reserves

Verloop reserves:

<i>Bedragen x € 1 duizend</i>	
<i>Reserves begin boekjaar</i>	<i>-6.927</i>
<i>Bestemming saldo rekening baten en lasten</i>	<i>44.169</i>
<i>Eindstand boekjaar</i>	<i>37.242</i>

De totale reserves bestaan uit het minimaal vereist eigen vermogen, het vereist eigen vermogen en de vrije reserve (zie onder "Solvabiliteit").

8. Achtergestelde lening HNB

Ter financiering van het in 2002 ontstane tekort heeft Heineken Nederlands Beheer B.V. een renteloze lening verstrekt aan het pensioenfonds. De lening is achtergesteld, heeft een onbepaalde looptijd en kan uitsluitend gerestitueerd worden indien en voor zover DNB hiertoe toestemming verleent. Volgens de voor pensioenfondsen geldende Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RvJ) 610 dient de achtergestelde lening (AL) in de jaarrekening conform richtlijn 610 alinea 241 te worden gewaardeerd. Daarnaast geldt dat in het algemeen de Pensioenwet voor wat betreft de waardering (en waarderingsvraagstukken) terugvalt op titel 9 boek 2 BW. Een en ander houdt in dat in de jaarrekening de AL op geamortiseerde kostprijs gewaardeerd zal worden, wat in dit geval overeenkomt met de nominale waarde van de achtergestelde lening ad € 112,8 miljoen. Op grond van besluit FTK waarin (een deel van) de AL mag worden meegerekend als eigen vermogen (en daarmee in de dekkingsgraad) dient de waardering van de AL in de verslagstaten tegen actuele waarde (marktwaarde) te worden opgenomen. DNB verplicht ons deze waardering in de verslagstaten door te voeren. Een en ander houdt in dat voor de vaststelling van de dekkingsgraad de betalingsverplichting voortvloeiende uit de AL op marktwaarde moet worden gewaardeerd. Afhankelijk van de dekkingsgraad kan de AL geheel of gedeeltelijk worden aangemerkt als eigen vermogen. Het fonds heeft ultimo 2016 een vermogenstekort. Hierdoor wordt de geraamde marktwaarde van de AL (€ 52,6 miljoen) in 2016 slechts gedeeltelijk meegenomen in de berekening van het aanwezige vermogen (conform DNB-methodiek), en wel voor maximaal 50% van het eigen vermogen, dat exclusief de lening € 97,5 miljoen bedraagt. De lening mag derhalve voor € 48,8 miljoen worden meegenomen.

9. Technische voorzieningen

Solvabiliteit

Het vereist eigen vermogen (VEV) wordt zodanig vastgesteld, dat met een zekerheid van 97,5% wordt voorkomen, dat het pensioenfonds binnen een periode van één jaar over minder dan de hoogte van de technische voorzieningen bezit. Voor de berekening van het VEV wordt gebruik gemaakt van een standaard model. Voor index linked bonds en actief beheer is een eigen berekening gemaakt die vooraf is afgestemd met DNB. Het VEV is gelijk aan het maximum van het VEV op basis van de feitelijke mix en de strategische mix.

Ultimo 2016 is het VEV gebaseerd op de strategische mix en bedraagt 21,9% van de technische voorzieningen (2015: 23,9%). Het VEV is gedaald van € 726,7 miljoen naar € 711,8 miljoen.

Het minimaal vereist eigen vermogen ultimo 2016 bedraagt 4,2% van de technische voorziening (2015: 4,1%). Hiermee is het minimaal vereist eigen vermogen gestegen naar € 136,9 miljoen (2015: € 124,5 miljoen).

De dekkingsgraad bedraagt 104,5% (2015: 102,9%). Voor de berekening van de dekkingsgraad heeft DNB nadere regels vastgesteld wanneer en voor hoeveel de achtergestelde lening in deze berekening als eigen vermogen mag worden meegenomen. Bij de huidige stand van de reserves en de hoogte van de lening mag de lening voor maximaal 50% van het eigen vermogen exclusief de achtergestelde lening als eigen vermogen worden beschouwd (€ 48,8 miljoen).

Op basis van de vereiste dekkingsgraad 121,9% (2015: 123,9%) en een dekkingsgraad van 104,5% (2015: 102,9%) heeft het fonds een vermogenstekort en moet de solvabiliteit van het fonds als niet voldoende gekarakteriseerd worden.

TOELICHTING OP DE JAARREKENING

Mutaties in de technische voorzieningen:

	2016			2015		
	<i>begin boekjaar</i>	<i>mutatie</i>	<i>ultimo boekjaar</i>	<i>begin boekjaar</i>	<i>mutatie</i>	<i>ultimo boekjaar</i>
<i>Hoofddregeling:</i>						
–Deelnemers	1.033.634	29.059	1.062.693	994.204	39.430	1.033.634
–Gewezen deelnemers	513.822	88.403	602.225	457.481	56.341	513.822
–Pensioengerechtigden	1.478.964	92.711	1.571.675	1.451.289	27.675	1.478.964
	3.026.420	210.173	3.236.593	2.902.974	123.446	3.026.420
<i>Pensioenspaarregeling</i>	256	6	262	271	–15	256
<i>Arbeidsongeschiktheidspensioen</i>	10.186	–1.254	8.932	12.737	–2.551	10.186
<i>Totaal technische voorzieningen</i>	3.036.862	208.925	3.245.787	2.915.982	120.880	3.036.862

De totale mutatie in de technische voorzieningen van € 209 miljoen is als volgt samengesteld:

	<i>mutatie totale tv</i>	<i>mutatie totale tv</i>
<i>Bedragen x € 1 duizend</i>	<i>2016</i>	<i>2015</i>
<i>Stand begin boekjaar</i>	3.036.862	2.915.982
<i>Toename</i>		
Benodigde interest	–1.801	4.819
Benodigd voor pensioenopbouw	68.536	63.142
Benodigd voor toeslagverlening	–	–
Inkomende waardeoverdrachten	1.622	5.066
Risicopremie langlevens	28.645	28.344
Door overlijden ingegaan partnerpensioen	23.470	15.756
Door overlijden ingegaan ongehuwdenpensioen	398	
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	91	109
<i>Afname</i>		
Vrijval excassokosten	–2.019	–1.989
Vrijval /Afkkoop	–142	–218
Uitgaande waardeoverdrachten	–938	–4.708
Uitkeringen	–100.819	–99.213
Door overlijden vrijgevallen	–44.951	–40.296
Risicopremie kortlevens	–9.469	–9.421
<i>Overige mutaties</i>		
Wijziging marktrente	267.159	159.666
Wijziging regeling	–	239
Wijziging grondslagen	–21.479	–
Correcties	–651	1.944
Overige mutaties	1.273	–2.360
<i>Totale mutatie</i>	208.925	120.880
<i>Stand eind boekjaar</i>	3.245.787	3.036.862

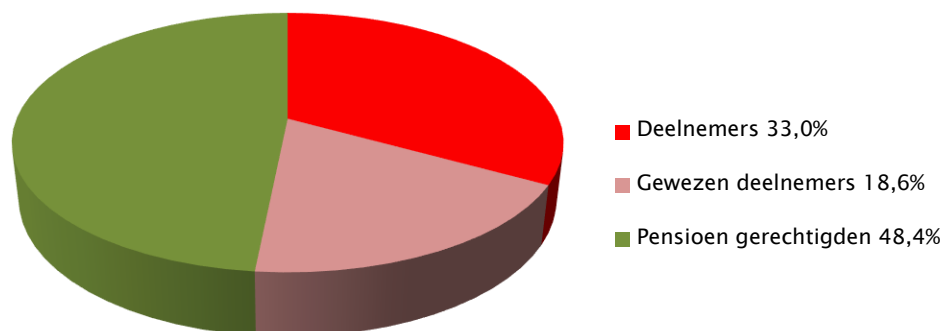
TOELICHTING OP DE JAARREKENING

Ultimo 2016 bedroeg de contante waarde van de na 2016 door het pensioenfonds aan de huidige en toekomstige pensioengerechtigden uit te keren pensioenen € 3.246 miljoen. Deze contante waarde – de technische voorzieningen – is gebaseerd op de ultimo 2016 gefinancierde pensioenaanspraken en berekend op basis van de in de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota vastgestelde actuariële grondslagen.

In het volgende overzicht zijn de voorzieningen naar verzekerdenscategorie uitgesplitst:

Bedragen x € 1 miljoen	
Deelnemers	
– Pensioenreglementen (waarvan voor beschikbare premieregeling 0,3)	1.063,0
– Reglement Arbeidsongeschiktheidspensioen (AOP)	8,9
	1.071,9
Gewezen deelnemers	602,2
Pensioengerechtigden	1.571,7
	3.245,8

TECHNISCHE VOORZIENINGEN

Een klein deel van de uit te keren pensioenen zal worden terugontvangen van herverzekeraars. De contante waarde als hierboven bedoeld van deze uitkeringen bedroeg ultimo 2016 € 7,2 miljoen.

Technische voorziening gesplitst naar verzekerdenscategorie:

Bedragen x € 1 miljoen	2016	2015	2014	2013	2012
Deelnemers	1.071,9	1.044,1	1.007,2	873,1	995,9
Gewezen deelnemers	602,2	513,8	457,5	340,2	355,1
Pensioengerechtigden	1.571,7	1.479,0	1.451,3	1.240,7	1.186,6
Totaal	3.245,8	3.036,9	2.916,0	2.454,0	2.537,6

10. Overige voorzieningen

Personeelsvoorzieningen	Bedragen x € 1 duizend
Stand begin boekjaar	519
Jubilea	7
Versleepregeling	-33
Overig	8
Stand einde boekjaar	501

Dit betreft voorzieningen voor de uitkeringen bij dienstjubilea, de Versleepregeling en een uitkering uit hoofde van het Long Term Incentive Plan.

TOELICHTING OP DE JAARREKENING

11. Schulden op korte termijn en overlopende passiva

Schulden op korte termijn:

<i>Bedragen x € 1 duizend</i>	<i>2016</i>	<i>2015</i>
Negatief ongerealiseerd resultaat op valutaderivaten	1.082	-
Af te dragen belasting en premies	2.477	2.380
Verschuldigde beleggingskosten	632	411
Verschuldigde controle- en advieskosten	78	108
Verschuldigde personeelskosten	38	3
Te verrekenen met Heineken Nederlands Beheer B.V.	98	127
Vooruit ontvangen waardeoverdrachten	5	344
Vooruit ontvangen inkoop versleepregeling	-	2.782
Overige schulden	12	12
Totaal schulden op korte termijn	4.422	6.167

Indien een derivaat een positief ongerealiseerd resultaat heeft wordt dit verantwoord onder beleggingen; bij een negatief resultaat dient dit opgenomen te worden als schuld op korte termijn. Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan 1 jaar.

12. Verbonden personen

De aan de Stichting verbonden partijen zijn Heineken Nederlands Beheer B.V. (HNB), de gelieerde ondernemingen en de bestuursleden van de Stichting. De transacties met HNB hebben plaatsgevonden via rekening-courant volgens voorwaarden die in het normale economische verkeer met derden gebruikelijk zijn. Er is tussen het fonds en HNB een uitvoeringsovereenkomst afgesloten voor onbepaalde tijd. Bestuursleden zijn op basis van de voorwaarden in het pensioenreglement allen (gewezen) deelnemers in het fonds. Er zijn geen leningen aan hen verstrekt, noch is er sprake van vorderingen op (voormalige) bestuursleden.

Toelichting op de staat van baten en lasten

BATEN

13. Premies en 14. Inkomende waardeoverdrachten

Premies:

<i>Bedragen x € 1 duizend</i>	<i>2016</i>		<i>2015</i>	
-Periodieke premies:	<i>werkgever</i>	<i>werknemer</i>	<i>werkgever</i>	<i>werknemer</i>
Hoofdregeling	43.767	19.419	44.744	19.796
Arbeidsongeschiktheidspensioen	394		521	
Inkoop versleepregeling	18.268		12.700	
Premie vergoeding uitvoeringskosten	969		1.045	
Vrijwillige verzekeringen	-	1.572	-	1.603
	63.398	20.991	59.010	21.399
	84.389		80.409	
-Inkomende waardeoverdrachten	1.406		4.061	
Totaal premies en ontvangen koopsom-	85.795		84.470	
men				

TOELICHTING OP DE JAARREKENING

Kostendekkende premie

De kostendekkende premie is vastgesteld conform de eisen zoals omschreven in de ABTN en voldoet aan het FTK. De zuiver kostendekkende premie voor 2016 bedraagt exclusief de premie voor de versleepregeling € 70.246 duizend en is in onderstaande tabel toegelicht. De kostendekkende premie is gebaseerd op dezelfde actuariële grondslagen als de technische voorziening per 1 januari 2016; dit is inclusief een excassokostenopslag ad 2%. Dat wil zeggen dat uitgegaan wordt van de geldende prognosetafel inclusief ervaringssterfte en de niet-gedempte nominale marktrente per 1 januari 2016. De opslag voor het vereist eigen vermogen per 1 januari 2016 is 22,8%. De opslag voor uitvoeringskosten betreft het resultaat op kosten in 2016.

Kostendekkende premie:

<i>Bedragen x € 1 duizend</i>	<i>2016</i>	<i>2015</i>
<i>Actuarieel benodigde koopsom voor pensioenopbouw en risicodekking tijdens het boekjaar in verband met de aangroei van pensioenverplichtingen:</i>	<i>56.524</i>	<i>55.106</i>
<i>Opslag voor het bij de aangroei van pensioenverplichtingen behorende vereist eigen vermogen:</i>	<i>12.887</i>	<i>13.281</i>
<i>Opslag voor uitvoeringskosten:</i>	<i>835</i>	<i>958</i>
<i>Totaal kostendekkende premie</i>	<i>70.246</i>	<i>69.345</i>

Gedempte kostendekkende premie

Om te toetsen of de hoogte van de ontvangen premie voldoende is, wordt deze vergeleken met de door het pensioenfonds in de ABTN gedefinieerde gedempte verwachte rendement. Deze bedraagt € 42.791 duizend voor het verslagjaar. De actuariële grondslagen voor de berekening zijn beschreven in de ABTN. Uitgaande van het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de in 2016 ontvangen premie ten bedrage van € 66.121 duizend (exclusief de premie voor de versleepregeling) meer bedroeg dan de gedempte kostendekkende premie.

Gedempte kostendekkende premie:

<i>Bedragen x € 1 duizend</i>	<i>2016</i>	<i>2015</i>
<i>Actuarieel benodigde koopsom voor pensioenopbouw en risicodekking tijdens het boekjaar in verband met de aangroei van pensioenverplichtingen:</i>	<i>25.059</i>	<i>44.027</i>
<i>Opslag voor het bij de aangroei van pensioenverplichtingen behorende vereist eigen vermogen:</i>	<i>5.713</i>	<i>10.611</i>
<i>Opslag voor uitvoeringskosten:</i>	<i>835</i>	<i>958</i>
<i>Actuarieel benodigde premie m.b.t. de voorwaardelijke onderdelen van de pensioenregeling</i>	<i>11.184</i>	<i>—</i>
<i>Totaal gedempte kostendekkende premie</i>	<i>42.791</i>	<i>55.596</i>

De premiedekkingsgraad is gelijk aan 116% (2015: 121%). De betaalde premie draagt dus positief bij aan het stijgen van de dekkingsgraad.

TOELICHTING OP DE JAARREKENING

15. Beleggingsopbrengsten

<i>Bedragen x € 1 duizend</i>	<i>2016</i>			<i>2015</i>		
<i>Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen</i>	<i>direct</i>	<i>indirect</i>	<i>totaal</i>	<i>direct</i>	<i>indirect</i>	<i>totaal</i>
-Aandelen	21.078	106.647	127.725	23.032	60.385	83.417
-Onroerend goedfondsen	8.051	17.375	25.426	5.939	15.130	21.069
-Vastrentende waarden	28.359	54.512	82.871	28.518	-14.065	14.452
-Overige beleggingen	196	34.372	34.568	33	-20.275	-20.241
-Derivaten	-	2.970	2.970	-	-11.289	-11.289
-Interestgevende saldi	-70	44	-26	-26	-761	-787
-Overig	-	-	-	-	-	-
Totaal	57.614	215.920	273.534	57.496	29.125	86.621
af:						
-Kosten beleggingen	-1.942	-	-1.942	-2.282	-	-2.282
Totaal	55.672	215.920	271.592	55.214	29.125	84.339
<i>Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers</i>						
-Pensioenspaarrekening	2	16	18	2	7	9
-Kosten pensioenspaarrekening	-7	-	-7	-	-	-
Totaal	-5	16	11	2	7	9
Totaal beleggingsopbrengsten	55.667	215.936	271.603	55.216	29.132	84.348

Vanaf 2016 worden de fee rebates in bovenstaand overzicht vermeld onder de opbrengsten en niet meer in mindering van de kosten gebracht. De cijfers van 2015 hebben wij ter vergelijking daarop aangepast. In de gerapporteerde directe beleggingsopbrengsten zijn transactiekosten van discretionair beheerde mandaten verwerkt van € 127 duizend (2015: € 460 duizend). Deze daling is vooral een gevolg van een transitie tussen portefeuilles 2015. Er is in 2016 een bedrag van in totaal € 21 duizend ontvangen vanuit collectieve juridische procedures tegen bedrijven, waarin belegd werd. Deze zogenaamde Class Actions zijn verantwoord onder de directe beleggingsopbrengsten.

16. Uitkering uit hoofde van verzekering

Behoeft geen nadere toelichting.

17. Overige baten

De overige baten bedragen € 255 duizend. Dit betreft voornamelijk ontvangen rente op de lening van Delta Lloyd en de rekening courant met Heineken.

LASTEN

18. Mutaties technische voorzieningen

Zie toelichting balans nummer 9. Technische voorzieningen.

19. Mutaties verzekering

Behoeft geen nadere toelichting.

20. Mutaties overige voorzieningen

Dit betreft de mutatie in de voorziening voor regelingen ten behoeve van het personeel van het Pensioenfonds.

TOELICHTING OP DE JAARREKENING

21. Kosten

<i>Bedragen x € 1 duizend</i>	<i>2016</i>	<i>2015</i>
Personeelskosten		
-Salarissen	1.170	1.230
-Sociale lasten	113	108
-Pensioenlasten	156	157
-Overige personeelskosten	205	143
Kosten van derden		
-Advies- en controlekosten	367	406
-Contributies en bijdragen	24	23
-Toezichtkosten DNB en AFM	252	193
-Automatiseringskosten	223	242
-Overige kosten van derden	88	115
Doorbelaste kosten Heineken Nederland		
-Huisvesting	94	100
-Overige kosten	75	117
Overige kosten		
-Bestuur en Verantwoordingsorgaan	55	81
-Visitatie en overige kosten	32	32
	2.854	2.947
waarvan voor pensioenuitvoering	1.993	2.119
waarvan voor vermogensbeheer	861	828

De kosten voor pensioenuitvoering bedragen € 207 per deelnemer (2015: € 220). Conform de aanbevelingen van de Pensioenfederatie worden voor de berekening van de kosten per deelnemer deze kosten alleen aan de actieve deelnemers en de pensioengerechtigden toegerekend, en derhalve niet aan gewezen deelnemers. Indien, zoals opgenomen in de kerncijfers, de kosten voor pensioenuitvoering worden toegerekend aan alle verzekerden dan bedragen deze € 126 (2015: € 136) per verzekerde.

In de pensioenuitvoeringskosten is een bedrag van € 170 duizend begrepen aan betaalde BTW. Voor de kosten van vermogensbeheer bedraagt dit € 92 duizend. Het gemiddelde aantal fte's dat werkzaam was voor het pensioenfonds bedroeg 12,5 (2015: 12,5). Contributies en bijdragen betreffen bijdragen aan onder meer de Pensioenfederatie en het Pensioenregister. Alle uitvoeringskosten komen voor rekening van het fonds. De werkgever vergoedt een deel van deze kosten via een opslag op de premies. Bestuurders die niet in actieve dienst bij Heineken zijn ontvangen een vacatievergoeding van € 400 (2015: € 400) voor het bijwonen van een vergadering. In 2016 is totaal € 22.000 vergoed (2015: € 30.400).

Honoraria Accountants

<i>Bedragen x € 1 duizend</i>	<i>2016</i>	<i>2015</i>
Controle jaarrekening	60,2	60,2

22. Uitkeringen

<i>Bedragen x € 1 duizend</i>	<i>2016</i>	<i>2015</i>
-Oudedagspensioen	67.615	64.851
-Partnerpensioen	20.909	20.671
-Wezenpensioen	363	360
-Tijdelijk oudedagspensioen	10.482	11.914
Totaal hoofdregeling	99.369	97.796
Arbeidsongeschiktheidspensioen	1.352	1.576
Totaal uitkeringen	100.721	99.372

TOELICHTING OP DE JAARREKENING

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld, dat het pensioenfonds in het afgelopen jaar geen dwangsommen of boetes zijn opgelegd.

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van de belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

23. Uitgaande waardeoverdrachten en afkopen

<i>Bedragen x € 1 duizend</i>	<i>2016</i>	<i>2015</i>
<i>Afkopen</i>	<i>152</i>	<i>121</i>
<i>Waardeoverdrachten</i>	<i>865</i>	<i>3.608</i>
<i>Totaal afkopen en waardeoverdrachten</i>	<i>1.017</i>	<i>3.729</i>

24. Overige lasten

Behoeft geen nadere toelichting.

25. Saldo Baten en Lasten

Dit betreft de onderverdeling naar bestemming van het saldo van baten en lasten. Zie ook toelichting balans nummer 7, de reserves.

Statutaire regeling omtrent het saldo

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. Het voorstel is het saldo toe te voegen aan de reserves van het fonds zoals beschreven in de ABTN.

Gebeurtenissen na balansdatum

Na de balansdatum zijn de heer H.F.M. Konijn en R.C. Beukhof per 1 januari 2017 herbenoemd als bestuurslid door het bestuur op voordracht van de COR van Heineken Nederlands Beheer B.V. respectievelijk de directie van Heineken Nederlands Beheer B.V.

Mevrouw M.H.C. Vervark–Straathof zal per 1 juli 2017 in dienst treden bij het fonds als Hoofd van de afdeling Finance & Control. Zij zal daarom per deze datum aftreden als bestuurslid.

De heer J.H. Weeda heeft aangegeven zijn bestuursfunctie per 1 november 2017 te willen neerleggen.

Er zijn hierdoor vacatures in het bestuur. De werkgever respectievelijk de pensioengerechtigden zal worden verzocht een nieuwe kandidaat voor te dragen voor het bestuur.

Voor het volgende boekjaar is na balansdatum door het pensioenfondsbestuur in de vergadering van 17 januari 2017 het besluit genomen om per 1 januari 2017 de pensioenaanspraken en –rechten niet te verhogen.

Wel heeft het bestuur de premiepercentages van enkele (aanvullende) onderdelen van de pensioenregeling te wijzigen:

- De pensioenpremie voor het arbeidsongeschiktheidspensioen wordt verlaagd naar 0,3%;
- De pensioenpremie voor het vrijwillige aanvullende arbeidsongeschiktheidspensioen wordt verhoogd naar 2,9%;
- De pensioenpremie voor het vrijwillige aanvullende partnerpensioen wordt verhoogd naar 4,6%.

In 2013 heeft het bestuur besloten om de aanpassingen van de levensverwachting te betrekken bij het besluit om toeslag te verlenen. Zowel in 2012, 2014 als in 2016 is de levensverwachting gewijzigd. Deze wijzigingen kunnen met toekomstige toeslagverlening worden verrekend. Het toeslagenbeleid van het fonds is voorwaardelijk en hangt samen met de financiële positie van het fonds. Doordat per 1 januari 2017 geen toeslag is verleend, kunnen de gevolgen van de wijzigingen van de levensverwachting in de toekomst worden verrekend met de toeslagverlening.

De pensioenregelingen zijn per 1 januari 2017 inhoudelijk niet gewijzigd.

Het pensioenfonds moet voor 1 juli 2017 de jaarlijkse haalbaarheidstoets uitvoeren. In deze haalbaarheidstoets is getoetst of het pensioenresultaat van de huidige pensioenregeling binnen de ambitie en de kritische grenzen blijft. Deze ambitie en kritische grenzen voor het pensioenresultaat zijn vastgesteld in overleg met de sociale partners.

TOELICHTING OP DE JAARREKENING

Uit de haalbaarheidstoets 2017 is gebleken dat het pensioenresultaat binnen de eigen ambitie en kritische grenzen blijft. Dit betekent dat:

- Het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau boven de hiervoor geldende ondergrens blijft;
- Het pensioenresultaat in een slechtweerscenario op fondsniveau niet te veel afwijkt van het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau.

Het pensioenfonds wil duidelijk maken dat de haalbaarheidstoets een toetsing voor de langere termijn betreft. Momenteel is de financiële situatie van het pensioenfonds niet voldoende om aan het verwachte pensioenresultaat te voldoen. Op korte termijn voorziet het pensioenfonds dat er geen toeslagverlening kan plaatsvinden en het verwachte pensioenresultaat dus afwijkt van de ambitie van de pensioenregeling.

De beleidsdekkingsgraad van het fonds bedroeg per 31 december 2016 95,7%. Als gevolg hiervan was het fonds verplicht een herstelplan op te stellen voor 1 april 2017. De verwachting van het herstelplan is dat voor zowel de actieven als de inactieven gedurende de eerste jaren geen sprake zal zijn van toeslagverlening. Pas daarna bestaat de mogelijkheid om een gedeeltelijke toeslag toe te kennen. Na jaren zal er naar verwachting de mogelijkheid zijn om een volledige toeslag toe te kennen.

Er is vooralsnog geen noodzaak om de pensioenen te korten om binnen de herstelperiode aan het vereist eigen vermogen van 121,9% te voldoen.

Het herstelplan van het fonds ligt ter goedkeuring bij DNB.

Ten slotte heeft het bestuur in 2016 besloten de governance rondom het beleggingsproces te optimaliseren door een Beleggingscommissie op te richten. Deze Beleggingscommissie zal in 2017 gaan functioneren.

Zoeterwoude, 12 mei 2017

HET BESTUUR

R.C. Beukhof

mr. L.P. Geenen-van Straaten CPE

dr. N. Groot

drs. R.P. Hoytema van Konijnenburg

drs. H.F.M. Konijn

M.H.C. Vervark-Straathof MSc RA CPE

mr. J.H. Weeda

drs. R. van den Berg

OVERIGE GEGEVENS

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Heineken Pensioenfonds te Amsterdam is aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2016.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaire ben ik onafhankelijk van Stichting Heineken Pensioenfonds zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds. Omdat Mercer (Nederland) B.V. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Mercer (Nederland) B.V. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 30 miljoen. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 1,5 miljoen te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen, dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuariel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel bezien toereikend vastgesteld.

OVERIGE GEGEVENS

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 waaraan niet wordt voldaan omdat het aanwezig vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op de balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Heineken Pensioenfonds is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezige vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 12 mei 2017

S.I. Keijmel AAG
verbonden aan Mercer (Nederland) B.V.

OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het Bestuur van Stichting Heineken Pensioenfonds

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Stichting Heineken Pensioenfonds te Zoeterwoude gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Heineken Pensioenfonds op 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2016.
2. De winst –en verliesrekening over 2016.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie “Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening”.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Heineken Pensioenfonds zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance –opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags–en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle–informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op €30 miljoen. De materialiteit is gebaseerd op 1% van de som van het aanwezige stichtingskapitaal en reserves en de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij aan het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven €1,5 miljoen rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken. Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke onderdelen over deze kernpunten.

Financiële positie en gevoeligheden ten aanzien van de waardering van de technische voorzieningen

De technische voorziening waar onder de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds betreft de belangrijkste verplichting in de balans van Stichting Heineken Pensioenfonds en vormt één van de belangrijkste componenten voor de berekening van de actuele dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad. Per 31 december 2016 bedraagt de actuele dekkingsgraad 104,5% en de beleidsdekkingsgraad 95,7%. Bij onze controle hebben wij bijzondere aandacht gegeven aan de technische voorzieningen waarvan de waardering gevoelig is voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen. Stichting Heineken Pensioenfonds heeft in de grondslagen voor waardering van activa en passiva op pagina 51 en 52 de grondslagen voor de waardering van de technische voorziening toegelicht. In noot 9 bij de jaarrekening is een verdere detaillering van de technische voorziening gegeven. Uit deze detaillering blijkt dat aanpassingen hebben plaatsgevonden in de (actuariële) veronderstellingen door toepassing van de in 2016 verschenen nieuwe prognosetafel van het Actuarieel Genootschap en een volledige actualisering van de fonds specifieke grondslagen, waaronder de fondsafhankelijke ervaringssterfte. Volgens deze toelichting is de technische voorziening in totaal €208,9 miljoen hoger uitgekomen.

OVERIGE GEGEVENS

Wij hebben de redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen (actuariële) veronderstellingen en de gehanteerde waarderingsgrondslagen getoetst en besproken met de certificerend actuaaris. De certificerend actuaaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de voorziening pensioenverplichtingen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen uit de Pensioenwet. Daarnaast hebben wij controlewerkzaamheden uitgevoerd om de gehanteerde administratieve basisgegevens te toetsen.

Waardering van (illiquide) beleggingen

De beleggingen zijn een significante post op de balans van Stichting Heineken Pensioenfonds. Deze beleggingen dienen volgens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. Voor een groot deel van de beleggingen is de marktwaarde te toetsen aan transacties die tot stand zijn gekomen op de financiële markten, maar er zijn ook beleggingen die worden gewaardeerd op basis van waarderingsmodellen. Het met behulp van deze modellen bepalen van de marktwaarde is complex en bevat subjectieve elementen die bij de berekening worden gehanteerd. In de grondslagen voor waardering van activa en passiva op pagina 51 alsmede in noot 1 bij de jaarrekening geeft Stichting Heineken Pensioenfonds inzicht in de gehanteerde waarderingsmethoden van de beleggingen. Uit deze toelichting blijkt dat ultimo 2016 ruim €0,6 miljard (18% van de totale beleggingen) is gewaardeerd met behulp van waarderingsmodellen en technieken. Stichting Heineken Pensioenfonds heeft in een waarderingshandboek beschreven welke modellen moeten worden gebruikt afhankelijk van de specifieke kenmerken van een belegging. Wij hebben beoordeeld dat de gehanteerde methoden adequaat zijn en evenwichtig en in continuïteit zijn toegepast.

Transparantie ten aanzien van de uitvoeringskosten

Stichting Heineken pensioenfonds geeft noot 21 bij de jaarrekening op pagina 65 en in het verslag van het bestuur op pagina 28 inzicht in de uitvoeringskosten van vermogensbeheer (inclusief transactiekosten) en de pensioenuitvoering, inclusief een toelichting welke aannames en schattingen zijn gedaan alsmede een verantwoording over de samenstelling van deze kosten. Wij hebben de verantwoording van de uitvoeringskosten door middel van gegevensgerichte werkzaamheden zoals cijferanalyses en deelwaarnemingen gecontroleerd. Verder hebben wij de redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de uitvoeringskosten van vermogensbeheer (inclusief transactiekosten) binnen de uitgangspunten en berekeningsmethodiek van de Pensioenfederatie beoordeeld.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Kerncijfers
- Verslag van het bestuur
- De overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de kerncijfers, het verslag van het bestuur en de overige gegevens, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

VERKLARING BETREFFENDE OVERIGE DOOR WET-OF REGELGEVING GESTELDE VEREISTEN

Benoeming

Wij zijn door het bestuur benoemd als accountant van Stichting Heineken Pensioenfonds vanaf de controle van het boekjaar 2015 en zijn sinds die datum tot op heden de externe accountant.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het Bestuur voor de jaarrekening

Het Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

OVERIGE GEGEVENS

In dit kader is het Bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude. Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het Bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is, waarbij opgemerkt wordt dat het Bestuur op basis van de Pensioenwet het korten van pensioenen als ultimatum remedium kan inzetten. Het Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening. Het Verantwoordingsorgaan is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening (2)

- Het vaststellen dat de door het Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een de stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het Verantwoordingsorgaan onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 12 mei 2017
Deloitte Accountants B.V.
E.M. van der Hall RA

BEGRIPPENLIJST

Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN)

Een door de Pensioenwet voorgeschreven nota waarin de hoofdlijnen van de pensioenregelingen, de financieringsopzet, de sturingsmiddelen, het beleggingsbeleid en de organisatorische opzet van het pensioenfonds zijn beschreven.

Autoriteit Financiële Markten (AFM)

De AFM is toezichthouder op de financiële markten. Dat houdt in dat de AFM er op toe ziet dat de financiële markten (sparen, beleggen, verzekeren en lenen) duidelijk en eerlijk werken.

AG–prognosetafel

Specifieke overlevingstafel van het Actuarieel Genootschap, waarbij naast sterftewaarnemingen uit het verleden, ook rekening wordt gehouden met een toekomstige sterftetrend.

Asset Liability Management (ALM)

Een onderzoekstechniek om bij verschillende scenario's en uitgangspunten op het gebied van de beleggingen en de verplichtingen het effect op de financiële positie van het fonds te kunnen voorspellen. De uitgangspunten hebben betrekking op het beleggings-, toeslag- en premiebeleid in samenhang met de economische omstandigheden en de risicohouding van het fonds. De uitkomst van een ALM-studie is een beleggingsmix met een aanvaardbare combinatie van nettopremieniveau, premievolatiliteit, kansen op onderdekking en kansen op (volledige) toeslag.

Alternatieve beleggingen

Hedgefonds, niet beursgenoteerd onroerend goed en overige beleggingen.

Beleidsdekkingsgraad

Gemiddelde van de laatste twaalf aan DNB gerapporteerde dekkingsgraden.

Beleggingsmix

De verdeling van beleggingen over verschillende beleggingscategorieën, zoals: aandelen, onroerend goed, vastrentende waarden, leningen op schuldbekentenis, hypotheek en liquiditeiten.

Benchmark

Een objectieve maatstaf voor zowel de samenstelling als de performance van het belegde vermogen. Een benchmark wordt gebaseerd op een – in principe – vaste samenstelling van beleggingen: waardeveranderingen worden veroorzaakt door veranderingen in de (beurs)koers van die beleggingen.

Beurswaarde

De waarde van een belegging tegen de op dat moment geldende beurskoers.

Commodities

Beleggingen in goederen en grondstoffen.

Contante waarde

De waarde op dit moment van een toekomstige geldstroom, rekening houdend met een bepaalde rentevoet en – als het gaat om pensioenuitkeringen – actuariële grondslagen.

Credits

Benaming voor bedrijfsobligaties. Verzamelnaam voor vastrentende beleggingen die uitgegeven worden door bedrijven met uiteenlopende kredietwaardigheid. In dit verslag worden onder Credits alleen die bedrijfsobligaties verstaan die zijn uitgegeven door bedrijven met een kredietkwalificatie van Standard & Poor's van minimaal BBB.

Curverisico

Het risico van niet-parallel verschuivingen in de rentetermijnstructuur. Dergelijke verschuivingen kenmerken zich in veel gevallen door een verkromping of vervlakking van de rentecurve.

BEGRIPPENLIJST

Dekkingsgraad

Het pensioenvermogen als percentage van de technische voorzieningen. De dekkingsgraad is een algemene indicator voor de vermogenspositie van een pensioenfonds. Er kunnen afhankelijk van de uitgangspunten verschillende dekkingsgraden worden onderscheiden: beleidsdekkingsgraad, vereiste dekkingsgraad, minimaal vereiste dekkingsgraad en economische dekkingsgraad.

Dekkingstekort

De middelen van het fonds zijn niet toereikend om de technische voorzieningen en het minimaal vereist eigen vermogen te dekken.

Derivaten

Financiële contracten waarvan de waarde wordt afgeleid van een onderliggende waarde (bijvoorbeeld een aandeel), een referentieprijs of een index (bijvoorbeeld de AEX-index). De bekendste derivaten (ook wel *afgeleide financiële instrumenten* genoemd) zijn opties, interest rate swaps, futures en forwards.

De Nederlandsche Bank (DNB)

Orgaan dat verantwoordelijk is voor het bewaken van de financiële stabiliteit in Nederland en toezicht houdt op financiële instellingen zoals banken, pensioenfondsen en verzekeraars.

Doorsneepremie

Pensioenpremie die voor alle deelnemers aan een pensioenregeling een gelijk percentage van het salaris of de pensioengrondslag is, ongeacht geslacht, leeftijd en burgerlijke staat.

Duration

Maatstaf voor de rentegevoeligheid van een vastrentende belegging en van de technische voorziening van het fonds.

Eigen vermogen

Verschil tussen bezittingen (vermogen) en schulden (voorziening pensioenverplichtingen).

Emerging markets debt

Vastrentende waarden, uitgegeven door landen of instellingen in opkomende landen.

Ervaringssterfte

Dit is het verschil in (verwachte) sterfte tussen de gehele bevolking en de pensioenfondspopulatie.

Exposure

Het bedrag waarover een prijs- of een koersrisico wordt gelopen. Voor beleggingen kunnen deze risico's zitten in onder meer valuta-, rente- en koersfluctuaties. Voor pensioenverplichtingen onder meer in rentefluctuaties, sterftekansen en toeslagen.

Franchise

Het gedeelte van het salaris, dat voor de berekening van het pensioen en de premie buiten beschouwing wordt gelaten. Hiertegenover staat de AOW-uitkering van de overheid.

Financieel Toetsingskader (FTK)

De toezichtregels voor de toetsing van de financiële positie en het financiële beleid van een pensioenfonds.

Futures

Een overeenkomst, waarbij koper en verkoper zich verplichten op een toekomstige datum een financiële waarde (effecten, goederen of vreemde valuta) tegen een vooraf vastgestelde prijs te (ver)kopen.

Geamortiseerde kostprijs

Het bedrag waarvoor financiële activa of verplichtingen bij eerste verwerking worden gewaardeerd minus aflossingen, plus of minus de cumulatieve afschrijving, gebruikmakend van de effectieve-rentemethode voor het verschil tussen het oorspronkelijke bedrag en het bedrag op de vervaldatum, en minus bijzondere waardeverminderingen of niet ontvangen bedragen.

BEGRIPPENLIJST

Gedempte kostendeekkende premie

De gedempte kostendeekkende premie bestaat uit dezelfde componenten als premie genoemd onder de zuivere kostendeekkende premie. Hierbij wordt de inkoop van de onvoorwaardelijke pensioenen bepaald op basis van de 5-jaars voortschrijdend gemiddelde rentetermijnstructuur en vanaf 2016 op basis van het verwachte rendement.

Gemiddelde rekenrente

Gemiddeld rentepercentage op basis van de driemaands gemiddelde rentetermijnstructuur met toepassing van de UFR. Dit gemiddelde is berekend over de rentetermijnstructuur van alle handelsdagen in de laatste drie maanden van het jaar. Zie ook Ultimate Forward Rate (UFR).

Governance

De manier waarop een pensioenfonds is georganiseerd (structuur) en waarop de verantwoordelijkheden worden uitgeoefend (processen).

Hedging

Het afdekken van rente- en valutarisico door het gebruik van derivaten.

High yield bonds

Vastrentende waarden uitgegeven door bedrijven en financiële instellingen met een kredietkwalificatie van Standard & Poor's van BB of lager. Tegenover het hogere risico van deze vastrentende waarden staat een hoger verwacht rendement.

Inflation linked bonds

Vastrentende waarden waarbij couponbetaling en hoofdsom worden gecorrigeerd voor de inflatie.

Informatieratio

Maatstaf voor rendementsrisico die gebruikt wordt bij het beoordelen van de prestatie van een vermogensbeheerder. Hoe hoger de informatieratio des te hoger is het rendement per eenheid risico.

International Financial Reporting Standards (IFRS)

Accounting methode, die de risicobeheersing van bedrijven en aansprakelijkheid van bestuurders transparant moet maken. Vanaf 2005 moeten alle beursgenoteerde ondernemingen binnen de EU hun geconsolideerde jaarrekening opstelling conform IFRS.

Intrinsieke waarde

Som van de waarden van de onderliggende beleggingen.

ISAE-verklaring

Internationale standaard voor een derdenverklaring, waarin wordt aangegeven dat een serviceorganisatie waar activiteiten aan zijn uitbesteed, in control is.

Leverage

De verhouding tussen vreemd vermogen en eigen vermogen. Hoe lager het eigen vermogen, hoe hoger de leverage.

Matchingsmatrix

Matrix, die aan de hand van de stand van de dekkingsgraad en de rente aangeeft welk percentage van het renterisico het bestuur afgedekt wil zien.

Minimaal vereist eigen vermogen

Het minimumbedrag van het bij wijze van buffer aangehouden eigen vermogen. Het minimaal vereist eigen vermogen bedraagt 4,1% per einde boekjaar van de technische voorziening.

Notional Amount

Onderliggende waarde van een derivaten contract.

Over the counter (OTC)

Financiële transactie die niet via de beurs verloopt maar direct tussen twee partijen afgesloten wordt.

BEGRIPPENLIJST

Out-/underperformance

Er is sprake van een out- of underperformance als het gerealiseerde rendement van een portefeuille hoger respectievelijk lager is dan het rendement van de benchmark.

Overlevingstafels

Statistisch overzicht waarin wordt aangegeven wat de levens- en sterftেকansen van mannen en vrouwen zijn, afhankelijk van de bereikte leeftijd. Deze tafels worden vastgesteld door het Actuariel Genootschap.

Reële waarde

Het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld, tussen terzake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen, die onafhankelijk zijn.

Reservetekort

Hiervan is sprake indien de dekkingsgraad minder bedraagt dan de wettelijke vereiste dekkingsgraad.

Spread

Verschil tussen bied- en laatkoers van een aandeel of obligatie.

Technische voorziening

Een voorziening die nodig is om aan de reeds bestaande pensioenverplichtingen jegens de verzekerden te voldoen.

Termijncontract

Een overeenkomst waarbij de koper zich verplicht op een bepaalde datum een vermogenstitel van de verkoper te kopen tegen een vastgestelde prijs.

Toeslag(en)

Verhoging van een pensioen, die incidenteel of jaarlijks wordt verleend op basis van een in het pensioenreglement omschreven regeling.

Ultimate Forward Rate (UFR)

Vorm van een rentetermijnstructuur om de verplichtingen van een pensioenfonds te waarderen. Hierbij wordt bij looptijden tot 20 jaar de marktrente gehanteerd en wordt voor langere looptijden een rentecurve aangehouden die langzaam oploopt naar circa 3,3%, welke gebaseerd is op de 20-jaars forward rentes van de afgelopen 10 jaar.

Vastrentende waarden

Beleggingen met een vaste opbrengst, zoals: vastrentende waarden, pandbrieven, spaarbrieven en hypothecaire leningen.

Vereiste dekkingsgraad

Dekkingsgraad waarbij het eigen vermogen gelijk is aan het aan Vereist Eigen Vermogen.

Vereist eigen vermogen

Het vereist eigen vermogen is het vermogen dat behoort bij de evenwichtssituatie van het fonds. In die situatie is het eigen vermogen zodanig vastgesteld dat met de wettelijk vastgestelde zekerheidsmaat van 97,5% ten aanzien van de als onvoorwaardelijk aangemerkte onderdelen van de pensioenovereenkomsten wordt voorkomen dat het vermogen van het fonds binnen één jaar minder is dan de pensioenverplichtingen.

Vermogen

Het saldo van alle bezittingen en schulden van het pensioenfonds dat beschikbaar is om de voorziening pensioenverplichtingen na te komen.

Volatiliteit

Maatstaf voor de afwijking naar boven of naar beneden van een berekende prijs- dan wel koersreeks ten opzichte van het gemiddelde. Heeft betrekking op het aantal en de grootte van de fluctuaties in het koersverloop van bijvoorbeeld aandelen, vastrentende waarden en valuta's.

BEGRIPPENLIJST

Waardeoverdracht

Het overdragen van de contante waarde van pensioenaanspraken van de ene pensioenuitvoerder naar de andere ter inkoop van pensioenaanspraken.

Zuivere kostendekkende premie

Hiermee wordt de premie bedoeld die nodig is om de onvoorwaardelijke en – in voorkomende gevallen – voorwaardelijke onderdelen van de pensioenovereenkomst in dat jaar en voor de langere termijn na te komen. Deze premie bestaat kort samengevat uit de actuariel benodigde premie voor de inkoop van het onvoorwaardelijk deel van de uit de pensioenovereenkomst voortvloeiende pensioenverplichting, een opslag voor solvabiliteit, een opslag voor uitvoeringskosten en de actuariel benodigde premie voor het voorwaardelijk deel van de pensioenovereenkomst.